

MOTOKROSOVÁ DRÁHA JASTRABÁ

ZÁMER

spracovaný podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
v znení neskorších predpisov

Navrhovateľ :

OBEC JASTRABÁ

Zhotoviteľ :

Ing. arch. Vlasta Čamajová s kolektívom
Záhradná 14, 965 01 Žiar nad Hronom

Dátum :

Október 2015

OBSAH	Strana
I. Základné údaje o navrhovateľovi	
1. Názov	5
2. Identifikačné číslo	5
3. Sídlo	5
4. Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa	5
5. Kontaktné údaje kontaktnej osoby a miesto na konzultácie	5
II. Základné údaje o navrhovanej činnosti	
1. Názov	6
2. Účel	6
3. Užívateľ	6
4. Charakter navrhovanej činnosti	6
5. Umiestnenie navrhovanej činnosti	6
6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti	7
7. Termín začatia a skončenia výstavby navrhovanej činnosti	8
8. Stručný opis technického a technologického riešenia	8
9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite	9
10. Celkové náklady (orientačné)	9
11. Dotknutá obec	9
12. Dotknutý samosprávny kraj	9
13. Dotknuté orgány	9
14. Povoľujúci orgán	10
15. Rezortný orgán	10
16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	10
17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice	10
III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	
1. Charakteristika prírodného prostredia	11
1.1 Geomorfologické pomery	11
1.2 Geologické pomery	12
1.3 Hydrogeologické pomery	14
1.4 Hydrologické pomery	15
1.5 Klimatické pomery	15
1.6 Pôdne pomery	19
1.7 Rastlinstvo	20
1.8 Živočíšstvo	21
1.9 Biotopy významné pre zachovanie biodiverzity	22
1.10 Reprezentatívne geoeкосystémy	25
2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria	26
2.1 Štruktúra a scenéria krajiny	26
2.2 Chránené územia a ochranné pásma	27
2.3 Územný systém ekologickej stability	30

3.	Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia	33
3.1	Obyvateľstvo	33
3.2	Sídlo	35
3.3	Vybavenosť a služby	36
3.4	Výroba a hospodárska základňa	36
3.5	Rekreácia a cestovný ruch	37
3.6	Doprava	37
3.7	Technická infraštruktúra	37
3.8	Kultúrohistorické hodnoty a pozoruhodnosti	38
4.	Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia	38
4.1	Ovzdušie	39
4.2	Voda	40
4.3	Pôda	42
4.4	Odpady	43
4.5	Hluková záťaž	44
4.6	Radónové riziko a žiarenie	44
4.7	Zdravotný stav obyvateľstva	44
IV.	Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a možnostiach opatrení na ich zmiernenie	
1.	Požiadavky na vstupy	46
1.1	Záber pôdy	46
1.2	Spotreba vody	46
1.3	Spotreba elektrickej energie	46
1.4	Nároky na dopravu a inú infraštruktúru	46
1.5	Nároky na pracovné sily	47
2.	Údaje o výstupoch	47
2.1	Ovzdušie	47
2.2	Voda	47
2.3	Odpady	47
2.4	Hluk a vibrácie	48
2.5	Iné výstupy	48
2.6	Vyvolané investície	48
3.	Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie	49
3.1	Vplyvy na ovzdušie	49
3.2	Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu	49
3.3	Vplyvy na horninové prostredie a pôdu	49
3.4	Vplyvy na biotopy a rastlinstvo	50
3.5	Vplyvy na živočíšstvo	50
3.6	Vplyvy na štruktúru a scenériu krajiny	50
3.7	Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská a štruktúru sídla	51
3.8	Vplyvy na socio-ekonomické aktivity	51
3.9	Iné vplyvy	51
4.	Hodnotenie zdravotných rizík	51
5.	Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia a ochranné pásma	52

5.1	Vplyvy na chránené územia prírody a krajiny	52
5.2	Vplyvy na ochranné pásma	52
6.	Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia	52
7.	Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice	52
8.	Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území	53
9.	Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti	53
10.	Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie	53
11.	Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala	53
12.	Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi	54
13.	Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov	54
V.	Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu	54
VI.	Mapová a iná obrazová dokumentácia	55
VII.	Doplňujúce informácie k zámeru	55
1.	Zoznam textovej a grafickej dokumentácie	55
1.1	Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer	55
1.2	Zoznam hlavných použitých materiálov	55
1.3	Zoznam súvisiacich zákonov a nariadení	55
1.4	Zoznam webových stránok	56
2.	Zoznam vyjadrení a stanovísk	56
3.	Ďalšie doplňujúce informácie	57
VIII.	Miesto a dátum vypracovania zámeru	57
IX.	Potvrdenie správnosti údajov	57
1.	Potvrdenie správnosti údajov za spracovateľa zámeru	57
2.	Potvrdenie správnosti údajov za navrhovateľa	57

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

OBEC JASTRABÁ

2. Identifikačné číslo

00 320 714

3. Sídlo

Jastrabá 130, 967 01 Kremnica

4. Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Vojtech Sklenár – starosta obce Jastrabá

Jastrabá 130, 967 01 Kremnica

telefónne číslo : +421 45 673 3324

e-mail : ocu@jastraba.eu

web : www.jastraba.eu

5. Kontaktné údaje kontaktnej osoby a miesto na konzultácie

5.1 Miesto na nahliadnutie do dokumentácie :

Vojtech Sklenár – starosta obce

Obecný úrad Jastrabá, Jastrabá 130, 967 01 Kremnica

telefónne číslo : +421 45 673 3324

e-mail : ocu@jastraba.eu

web : www.jastraba.eu

5.2 Konzultácie :

Ing. arch. Vlasta Čamajová

Záhradná 14, 965 01 Žiar nad Hronom

telefónne číslo : +421 910 177 809

e-mail : vlasta.camajova.sk@gmail.com

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Motokrosová dráha v k.ú. Jastrabá

2. Účel

Účelom posudzovanej činnosti je zriadenie motokrosovej dráhy mimo zastavaného územia obce Jastrabá, ktorá bude slúžiť na tréningové a rekreačné jazdy miestnych motokrosových jazdcov.

3. Užívateľ

Prevádzkovateľom motokrosovej dráhy bude navrhovateľ, užívateľmi budú miestny motokrosoví jazdci z obce Jastrabá, prípadne aj motokrosoví jazdci z okolitých obcí.

4. Charakter navrhovanej činnosti

Posudzovaná činnosť spadá podľa Prílohy č. 8 zákona NR SR č. 408/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do kategórie č. 14 – Účelové zariadenia pre šport, rekreáciu a cestovný ruch, pod položku č. 5 – Športové a rekreačné areály neuvedené v položkách č. 1 – 4 do časti B – zisťovacie konanie mimo zastavaného územia od 5.000 m².

5. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj :	Banskobystrický	(číselný kód 6)
Okres :	Žiar nad Hronom	(číselný kód 613)
Obec :	Jastrabá	(číselný kód 516 881)

Územie navrhovanej činnosti sa nachádza juhovýchodne od zastavaného územia obce Jastrabá, po pravej strane cesty III/05079 Jastrabá – Trnavá Hora. Z južnej strany je dráha ohraničená ostatnou plochou a trvalým trávny porastom, z juhozápadu lesným porastom a z ostatných strán trvalým trávny porastom. Terén je svahovitý a prekonáva výškový rozdiel cca 50 m. Motokrosová dráha o celkovej ploche cca 10.279 m² (z toho 7.958 m² trvalý trávny porast a 2.321 m² ostatná plocha) je situovaná v katastrálnom území Jastrabá na pozemku parcelné číslo :

- KN C 917/3 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 1.711 m²
- KN C 918/4 – ostatná plocha o celkovej výmere 12 m²
- KN C 918/5 – ostatná plocha o celkovej výmere 13 m²
- KN C 920/5 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 1.134 m²
- KN C 920/6 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 1.299 m²
- KN C 920/7 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 1.505 m²
- KN C 921/5 – ostatná plocha o celkovej výmere 147 m²
- KN C 921/6 – ostatná plocha o celkovej výmere 94 m²
- KN C 921/7 – ostatná plocha o celkovej výmere 484 m²
- KN C 921/8 – ostatná plocha o celkovej výmere 87 m²
- KN C 924/4 – ostatná plocha o celkovej výmere 255 m²
- KN C 924/5 – ostatná plocha o celkovej výmere 221 m²
- KN C 969/3 – ostatná plocha o celkovej výmere 1.008 m²
- KN C 971/3 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 149 m²
- KN C 972/4 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 1.068 m²
- KN C 972/5 – trvalý trávny porast o celkovej výmere 1.092 m²

Prístup k motokrosovej dráhe je zabezpečený zo stávajúcej komunikácie III/05079 Kremnica – Nevoľné – Ihráč – Jastrabá – Trnavá Hora, ktorá vedie mimo zastavaného územia obce Jastrabá. Na vyššie uvedenú cestu III. triedy je napojená na cesta III/05080 Bartošova Lehôtka – Jastrabá (odbočka z cesty I/65 Šašovské Podhradie – Kremnica – Martin), ktorej trasa vedie stredom zastavaného územia obce Jastrabá.

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Obec Jastrabá leží cca 13 km severovýchodne od okresného mesta Žiar nad Hronom. Kataster obce je vymedzený na severe hranicou katastrálneho územia obce Nevoľné, na severovýchode hranicou katastrálneho územia obce Ihráč, na juhovýchode hranicou katastrálneho územia obce Trnavá Hora (časť Kľačany), na juhu hranicou katastrálneho územia obce Pitelová, na juhozápade hranicou katastrálneho územia obce Stará Kremnička a na severozápade hranicou katastrálneho územia obce Bartošova Lehôtka.

7. Termín začatia a skončenia výstavby navrhovanej činnosti

Termín začatia výstavby : rok 2016

Termín začatia prevádzky : rok 2016

Termín ukončenia prevádzky : trvanie prevádzky nie je ohraničené

8. Stručný opis technického a technologického riešenia

Motokrosová dráha má byť počas roka využívaná prevažne na tréningy a rekreačné jazdy, ktoré musia byť vopred dohodnuté. Využitie dráhy sa predpokladá pre cca 10 – 15 kusov motocyklov resp. štvorkoliek. Nároky na statickú dopravu, ktorá v tomto prípade predstavuje dočasné parkovanie osobných motorových vozidiel, predstavuje cca 2 – 3 ks. Na území motokrosovej dráhy nebude umožnené trvalé parkovanie a ani garážovanie či už motocyklov, štvorkoliek alebo osobných motorových vozidiel. Prevádzka rekreačnej motokrosovej dráhy bude určená prevádzkovým poriadkom s uvedením dní a hodín a tento poriadok bude stanovený prevádzkovateľom – obcou Jastrabá.

Dĺžka dráhy v pôdorysnom priemete je cca 2.570 m, šírka dráhy je cca 4,00 m a terénne prevýšenie dráhy je cca 50 m. Geometrické zameranie a tvar dráhy je uvedený v prílohe č. 1 zámeru. Dráha má rozlohu cca 10.279 m², nachádza sa na pozemkoch parcelné číslo 917/3, 918/4, 918/5, 920/5, 920/6, 920/7, 921/5, 921/6, 921/7, 921/8, 924/4, 924/5, 969/3, 971/3, 972/4 a 972/5 vo vlastníctve obce Jastrabá (podľa výkazu výmer, ktorý je súčasťou geometrického plánu na oddelenie pozemku par.č. 917/1-3, 918/1-5, 920/1-7, 921/1-8, 924/1-5, 969/1-3, 971/1-3, 972/1-5 vypracovaného firmou GEO DVA a.s., Sasinkova ulica 9, 010 50 Žilina, pod číslom 78/2013-PD, úradne overeného Správou katastra Žiar nad Hronom dňa 12.07.2013 pod číslom 248/13). Povrch dráhy je nespevnený, tvorí ho utlačená zemina pôvodného terénu. Dráha je čiastočne rovinatá s niekoľkými terénnymi prevýšeniami a čiastočne je v svahovitom teréne. Vedená je územím trvalých trávnych porastov (parcela č. 917/3, 920/5-7, 971/3 a 972/4-5) a územím ostatnej plochy (parcela č. 918/4-5, 921/5-8, 924/4-5 a 969/3).

Štart, cieľ, parkovisko účastníkov rekreačného motokrosu a všetky miesta obklopujúce dráhu musia byť chránené vhodnými prostriedkami. Z každej strany dráhy bude tzv. neutrálne pásmo – približne 1 m široké, pre ochranu užívateľov dráhy resp. pre prítomných divákov a ostatných zúčastnených. Balíky slamy alebo iné vhodné materiály účinne tlmiace nárazy, musia byť umiestnené tak, aby zakrývali všetky prekážky ako napr. stromy, tyče, väčšie kamene či skaly. Vzhľadom na prírodné prostredie danej lokality motokrosová dráha nebude príliš kamenistá ani skalnatá. Počas využívania dráhy bude zabezpečené, aby dráha nebola príliš prašná.

Vzhľadom na rekreačné využívanie motokrosovej dráhy nie je potrebné zriadenie sociálneho zariadenia pre verejnosť čo znamená, že súčasťou motokrosovej dráhy nebudú žiadne pevné ani prenosné zariadenia a stavby, využívanie dráhy nebude mať žiadne požiadavky na odber vody, elektrickej energie resp. iných zariadení technickej infraštruktúry. Rekreačná motokrosová dráha bude dočasná, bude voľne priechodná, prípadne iba s jednoduchým bezpečnostným oplotením. Rovnako sa neuvažuje s vybudovaním verejného osvetlenia. V súlade s prevádzkovým poriadkom bude prikázané jazdiť len na vlastnej dráhe s vedomím zákazu jazdenia mimo dráhy, po lese a príľahlých lúčnych pozemkoch, bude zakázané umývať a prevádzať opravy motocyklov a štvorkoliek v areáli dráhy resp. v jej blízkom okolí a využívať dráhu v čase odsúhlasenom s požiadavkami obce a príslušného poľovného združenia. Motokrosovú dráhu bude možné v prípade splnenia ďalších predpokladov využiť aj na sezónne organizovanie pretekov na amatérskej báze.

9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

Posudzovaný zámer činnosti vychádzal z požiadavky zabezpečenia usmerneného pohybu terénnych motorových vozidiel (motoriek, štvorkoliek) v danom území, aby sa zabránilo nekontrolovanému pohybu motorových vozidiel v teréne a tým aj následnej devastácii krajiny, ako aj možným konfliktom vyplývajúcich z týchto skutočností. Vzhľadom na aktívny záujem o motokrosový šport v tomto regióne bola s ohľadom na dostupnosť a vhodné terénne podmienky pre posudzovanú činnosť navrhnutá lokalita mimo zastavaného územia obce Jastrabá.

Lokalita sa nachádza v území s platným prvým stupňom územnej ochrany v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, kde platí všeobecná ochrana prírody a krajiny. Lokalita leží mimo chránenej krajinnej oblasti (CHKO), nezasahuje do sústavy chránených území európskeho významu (NATURA 2000), nie je ovplyvnená ochrannými pásmami podzemných vôd a prírodných liečivých zdrojov a nenachádza sa v území chránenom na úseku ochrany pamiatkového fondu. Lokalita je v dostatočnej vzdialenosti od obytnej zóny obce Jastrabá, resp. obce Pitelová. Prístupná je vhodnou komunikáciou, ktorá je tvorená štátnou cestou III. triedy 05079 Jastrabá – Trnavá Hora. Od okolitého prostredia má vytvorenú optickú, protihlukovú i bezpečnostnú bariéru z existujúcej zelene a svahovitým terénom.

Lokalizácia posudzovanej činnosti je v súlade s rozvojovými zámermi obce Jastrabá, ktorých snahou je vytvoriť vhodné podmienky pre rozvoj dopravného a technického vybavenia, pre rozvoj bývania, rekreácie i podnikateľských aktivít v danom území s ohľadom na jeho trvalo udržateľný rozvoj.

Posudzovaná činnosť bude mať pozitívny dopad na výchovu mládeže a umožní športové vyžitie obyvateľov nielen samotnej obce Jastrabá, ale aj obyvateľov okolitých obcí a návštevníkom tohto regiónu. Zároveň pomôže eliminovať, prípadne úplne odstrániť nelegálny pohyb terénnych motorových vozidiel po krajine a následne aj ich negatívny vplyv na prírodu.

Výstavba a prevádzka motokrosovej dráhy nebude mať žiadny negatívny vplyv na životné prostredie, ak nerátame krátkodobé negatívne vplyvy počas tréningov, vyplývajúce zo zvýšeného pohybu motocyklov, resp. štvorkoliek (hluk, prašnosť a podobne).

10. Celkové náklady (orientačné)

Celkové náklady : cca 3.000,- €

11. Dotknutá obec

Jastrabá

12. Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj

13. Dotknuté orgány

- Okresný úrad v Banskej Bystrici, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek OPaK
- Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica
- Okresný úrad v Žiari nad Hronom, odbor ochrany životného prostredia, úsek ŠVS
- Okresný úrad v Žiari nad Hronom, odbor ochrany životného prostredia, úsek OO
- Okresný úrad v Žiari nad Hronom, odbor ochrany životného prostredia, úsek OH
- Okresný úrad v Žiari nad Hronom, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií

- Okresný úrad v Žiari nad Hronom, odbor krízového riadenia
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Žiari nad Hronom
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiari nad Hronom

14. Povoľujúci orgán

Obec Jastrabá

15. Rezortný orgán

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Rozhodnutie o využití územia a následne pokračovanie povoľovacieho procesu terénnych úprav, o ktorých rozhodne príslušný stavebný úrad, v súlade s ustanoveniami zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vzhľadom na charakter a rozsah navrhovanej činnosti nie je predpoklad, že posudzovaná činnosť bude mať vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Územie priamo dotknuté navrhovanou činnosťou sa nachádza mimo zastavaného územia obce Jastrabá. Situované je po pravej strane cesty III/05079 v smere Kremnica – Nevoľné – Ihráč – Jastrabá – Trnavá Hora, ktorá vedie mimo zastavaného územia obce Jastrabá, cca 350 m od križovatky s cestou III/05080 Bartošova Lehôtka – Jastrabá. Záujmovým územím z hľadiska možného pôsobenia vplyvov navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia je obec Jastrabá a jej katastrálne územie.

1. Charakteristika prírodného prostredia

Obec Jastrabá sa rozkladá v juhozápadnej časti Kremnických vrchov, pod Jastrabskou skalou vysokou 684 m n.m.. Celé katastrálne územie je priaznivo orientované na juh až juhozápad. Nadmorská výška obce je od 425 m nad morom. Najvyššie položeným miestom je Ostrá Hora, ktorá dosahuje 667 m n.m. Hranica lesa začína od 430 m n.m. Súvislé pásмо lesov sa nachádza na západnom až juhozápadnom okraji katastrálneho územia. Východná a juhovýchodná časť katastra je spádovo miernejšia, zväčša využívaná ako trvalé trávne porasty, v menšej miere ako orná pôda. Katastrálne územie obce je popretkávané množstvom menších bezmenných vodných tokov ústiach z obidvoch strán do Jastrabského potoka, ktorý sa vlieva do Ihráčskeho potoka a Ihráčsky potok mimo katastrálneho územia obce ústi do rieky Hron.

1.1 Geomorfologické pomery

Z hľadiska geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr – Lukšin, Atlas krajiny SR 2002) je záujmové územie súčasťou Alpsko-himalájskej sústavy, Karpatskej podsústavy, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenského Stredohoria, celku Kremnické vrchy (juhozápadná časť) a podcelku Jastrabská vrchovina. Južne sa prejavuje pozvoľný prechod do podcelku Žiarska kotlina v doline Hrona. Vlastný priestor hodnoteného územia je tvorený morfológicky výraznou vrchovinou, kde dominuje masív Ostrej hory (666,6 m n.m.) v hrebeňovej línii Klinčok (606,4 m n.m.) – Jastrabská skala (683,4 m n.m.). Z morfológického hľadiska celé územie charakterizuje značne členitý reliéf, kde sa striedajú výrazné morfoštruktúry vulkanického pôvodu s mäkkými črtami vnútorných kotlín a úvalín v rozpätí od 450 – 550 m n.m.

1.2 Geologické pomery

1.2.1 Geologická stavba

Posudzované územie je budované terciérnymi neovulkanickými formáciami Kremnických vrchov – najsevernejšieho pohoria stredoslovenských neovulkanitov (jednotka 10AD v zmysle regionálneho geologického členenia Vass a kol., 1988). Na geologickej stavbe sa podieľajú horninové komplexy neogénu vulkanického pôvodu a kvartéru rôzneho genetického pôvodu.

Kvartér : Kvartérne uloženiny v kopcovitom až horskom prostredí vulkanitov sú výsledkom najmä periglaciálnych procesov z obdobia posledného zaľadnenia. Prítomné sú eluviálno-deluviálne hliny zvetrolín, deluviálno-soliflukčné hliny a piesčité hliny, hlinítokamenité a kamenité svahové hliny a sutiny, zahlinené svahové štrky, periglaciálne blokoviská, deluviálno-fluviálne (splachové) piesčité hliny a zahlinené balvanovité štrky s prechodmi do deluviálno-proluviálnych uloženín dejekčných kužeľov.

Neogén : Hodnotené územie sa nachádza v južne a čiastočne centrálnej časti Kremnických vrchov, ktoré sú budované najmä horninami neogénneho veku. Neogénne horniny v dotknutom území a jeho širšom okolí sú viazané na treťohorný vulkanizmus, ktorý je reprezentovaný nasledovnými formáciami (podľa Lexa et al., 1998) :

- formácia Vlčieho vrchu
- formácia Kremnického štítu
- Turčecká formácia
- Zlatostudnianska formácia
- Jastrabská formácia

Formácia Vlčieho vrchu : Formácia Vlčieho vrchu zaberá najväčšiu časť dotknutého územia a predstavuje relikt malého stratovulkánu alkalicko-vápenatých bazaltov a bazaltických andezitov panónskeho veku s centrom na ihráčskom zlomovom systéme. V centre vulkánu vystupujú neky a dajky v prostredí pyroklastických brekcií. Relikty vulkanického kužeľa sú budované tufmi, pemzovými tufmi a aglomerátmi, v jeho vonkajšej časti prevládajú tenké zbrekčovatené lávové prúdy, aglutináty a aglomeráty. Okolo vulkanického kužeľa vystupuje komplex lávových prúdov, len ojedinele sú prítomné vložky epiklastík a tufov.

Formácia Kremnického štítu : Horniny formácie Kremnického štítu vystupujú severne a východne od hodnoteného územia. Predstavujú vrchnú časť výplne kremnického grabenu v hrúbke až 500 m a priestorovo je na ňu viazaný hlavný výskyt sprievodného polymetalického zrudnenia. Formácia má charakter efuzívneho komplexu pyroxenických, amfibolicko-pyroxenických a biotiticko-amfibolicko-pyroxenických andezitov s jednotlivými prúdmi hrúbky 30 – 150 m.

Turčecká formácia : Turčecká formácia, vystupujúca na severnom okraji celého komplexu, predstavuje litologicky pestrý súbor lávových prúdov, hyaloklastitových brekcií, autochtónnych a redeponovaných pyroklastík a epiklastík bazaltov, bazaltických andezitov, pyroxenických a leukokrátnych andezitov, ktorý vytvára spodnú časť výplne kremnického grabenu a grabenu Žiarskej kotliny v hrúbke až 600 m.

Zlatostudnianska formácia : Produkty Zlatostudnianskej formácie vystupujú východne od dotknutého územia. Zlatostudnianska formácia má typickú stratovulkanickú stavbu. Je budovaná striedajúcimi sa lávovými prúdmi, pyroklastickými prúdmi a epiklastickými vulkanickými brekciami pyroxenických a amfibolicko-pyroxenických andezitov.

Jastrabská formácia : Jastrabská formácia, zaberajúca západnú časť dotknutého územia, predstavuje produkty ryolitového vulkanizmu vrchného sarmatu – súbor extrúzií, lávových prúdov, tufov a epiklastík, ktoré v rámci grabenu Žiarskej kotliny v južnej časti Kremnických vrchov vytvára súvislý komplex v hrúbke 100 – 300 m. K Jastrabskej formácii priradujeme aj dajky ryolitov až granitových porfýrov v priestore kremnického epitermálneho ložiska drahých kovov, ktoré geneticky súvisí s ryolitovými vulkanizmom.

1.2.2 Inžiniersko-geologická charakteristika

Hodnotené územie podľa inžiniersko-geologickej rajonizácie (Hrašna – Klukanová / Atlas krajiny SR 2002, Malík – Bačová, 2007) patrí do regiónu neogénnych vulkanitov, oblasti vulkanických hornatín – Kremnické pohorie, rajónov :

- Ve - rajón epiklastických hornín
- D - rajón deluviálnych sedimentov
- VI - rajón efuzívnych hornín
- Vp - rajón pyroklastických hornín

Rajón epiklastických hornín (Ve) : pokrýva prevažnú časť katastrálneho územia obce, vrátane východnej časti dotknutého územia. Je tvorený epiklastickými vulkanickými brekciami s polohami pieskovcov a redeponovaných tufov (s pemzou, alebo bez), epiklastickými vulkanickými konglomerátmi s polohami redeponovaných tufov, epiklastickými vulkanickými pieskovecami s polohami redeponovaných tufov, prachovcov, epiklastickými horninami andezitového zloženia, epiklastickými vulkanickými brekciami, epiklastickými vulkanickými siltovcami, ílovcami, pieskovcami. Epiklastické horniny sú drobné, stredne až

hrubouľomkovité až blokované. Rajón sa vyznačuje nízkou puklinovou priepustnosťou a nízkou zvodenosťou, čo je spôsobené kolmatáciou puklín produktmi zvetrávania. Z geodynamických javov sa uplatňuje hlavne povrchové plazenie deluviálnych hĺn aj na miernych svahoch a hlbinné plazivé pohyby a zosuvy. Zdravé horniny sú zaradené do triedy R3, mierne zvetrané a navetrané horniny do R4 a silne zvetrané horniny do triedy R5. Z hľadiska zemných prác do 3. – 5. triedy ťažiteľnosti.

Rajón deluviálnych sedimentov (D) : pokrýva severozápadnú, južnú i západnú časť katastrálneho územia obce. Je charakterizovaný veľmi rôznorodým a priestorovo premenlivým litologickým zložením, ktorého skladba je závislá od predkvartérneho zloženia. Najčastejšie ide o hliny a hlinito-kamenité sute, menej o štrky alebo piesky. Hrúbka závisí od polohy vo svahu a od sklonu (v horných častiach a na strmých svahoch 2 – 5 m, v dolných častiach 5 – 10 m ojedinele i viac). Agresívne vlastnosti podzemných vôd závisia na charaktere horninového podkladu. Horniny v rajóne tvoria mierne až strmé svahy, členené miestami intenzívnou výmoľovou eróziou, v reliéfe sa priamo odráža charakter predkvartérneho podkladu. Z geodynamických javov je veľmi častý výskyt zosuvov najmä pri obvode vulkanických pohorí. Východne od územia (na východných svahoch Kremnických vrchov) bol zdokumentovaný rozsiahly výskyt blokových polí. Zhoršené inžinierskogeologické podmienky sú spôsobené lokálne značnou premenlivosťou litologických i fyzikálno-technických vlastností zemín, výskytom zosuvov a blokových polí a miestami strmými svahmi. Takýto charakter sa priamo nevyskytuje v riešenom území, ojedinelé prejavy sa dokumentujú južne od lokality Ostrá hora smerom na obec Pitelová. Zatriedenie deluviálnych sedimentov je veľmi pestré v závislosti od ich zloženia. Ílovité zeminy je možné zaradiť do triedy F3 až F8 a do 2. až 3. triedy ťažiteľnosti, štrkovité resp. úlomkovité sedimenty bez dotyku zŕn (kamenitohlinité sute) do triedy F1 a F2, s dotykem zŕn do triedy G4 až G5, hlinité piesky, piesčité sute do triedy S3 a S4 a do 2. až 4. triedy ťažiteľnosti.

Rajón efuzívnych hornín (VI) : pokrýva malú západnú, východnú a juhovýchodnú časť katastrálneho územia obce, vrátane západnej časti dotknutého územia. Je budovaný andezitmi, ryolitmi, dacitmi, prípadne melafýrmi a čadičmi. Ide o skalné horniny triedy R1, R2 a sčasti R3. Horniny sú často postihnuté sekundárnymi premenami (autometamorfóza, autosomatóza, hydrotermálne premeny), ktoré zhoršujú mechanické vlastnosti (trieda R3 a R4). Horniny v rajóne prevažne vytvárajú mladý členitý reliéf so strmými svahmi, s lokálnym výskytom zbytkov stredohorských a poriečnych rovní. Horniny majú výrazné morfológické vystupovanie oproti okolitým neogénnym a paleogénnym horninám. Morfológia Ostrej hory a ďalších vrchov v okolí je typickým príkladom týchto vlastností. Z geodynamických javov sa na okraji pohorí často vyskytujú blokové rozpadliny a blokové polia. Zhoršené inžinierskogeologické vlastnosti sú spôsobené hlbokým a nepravidelným zvetrávaním základovej pôdy, zhoršenou únosnosťou na hydrotermálne a tektonicky porušených masívoch, stabilitou územia na značne členitom a sklonitom reliéfe a hlbokými svahovými deformáciami.

Rajón pyroklastických hornín (Vp) : pokrýva juhovýchodnú časť katastrálneho územia obce v minimálnom rozsahu. Je budovaný jemno až hrubozrnnými tufmi a tufitmi, epiklastickými vulkanickými pieskovecami, brekciami a zlepenkami. Ide prevažne o poloskalné horniny triedy R3 a R4. Pri povrchu územia (3 – 15 m) sú ich vlastnosti zhoršené intenzívnym zvetrávaním a rozpukávaním. Z geomorfologického hľadiska rajón tvorí mierne až strmé svahy na periférii vulkanických pohorí. Miestami zvýšená členitosť reliéfu je podmienená eróznymi ryhami a dolinami. Rozsiahle časti územia sú porušené blokovými deformáciami (blokové polia a rozpadliny) so zosuvmi rôzneho typu, miestami je dokumentovaná intenzívna výmoľová erózia. Typickými prejavmi takéhoto charakteru sa stretneme nad obcou Jastrabá.

1.2.3 Geodynamické javy

V Kremnických vrchoch sa svahové deformácie vyskytujú od iniciálnych hrebeňových štádií až po finálne zosuvné formy najmä na severozápadnom a východnom okraji pohoria. Okrem tektonickej predispozície svahové poruchy podmieňuje i geologická stavba pohoria, ktorá vytvára štruktúru dvoch horninových komplexov s rozdielnymi pevnostnými charakteristikami. Relatívne pevnejší vrchný komplex vulkanitov leží na plastickom objemovo nestálom, stlačiteľnom bridličnatom paleogénnom, resp. neogénnom súvrství.

Pre iniciálne štádiá je charakteristický gravitačný rozpad hrebeňov na rozpadliny. Tie vytvárajú charakteristické skalné stupne, oddelené ťahovými puklinami. Takto sa deformuje i výrazný masív Jastrabskej skaly a Ostrého vrchu. Na úpätiach rozpadliny prechádzajú do blokových polí, ktoré sú vyvinuté pod hrebeňom Ostrej skaly – Mladový vrch.

V blízkom okolí hodnoteného územia boli dokumentované aktívne svahové pohyby južne od lokality v pleistocénnych deluviálnych sedimentoch, na plochých svahoch kvartérnych formácií. Na území samotnej motokrosovej dráhy sa svahové deformácie nevyskytujú. Zdokumentované sú severovýchodne od Trnavej Hory.

1.2.4 Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 „Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií“ patrí územie do oblasti 6. stupňa stupnice makroseismickej intenzity MSK-64.

1.3 Hydrogeologické pomery

Širšie okolie záujmového územia patrí v zmysle Hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (Šuba, 1981) do hydrogeologického rajónu V 082 – neovulkanity Kremnických vrchov o rozlohe $502,1 \text{ km}^2$ s využiteľnosťou podzemných vôd $443,8 \text{ l.s}^{-1}$ a merným odtokom $0,88 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$. Rajón je budovaný vulkanickými horninami radu andezit – ryolit – bazalt a ich vulkanoklasikami.

Horninové prostredie neovulkanitov je v dôsledku stratovulkanickej stavby výrazne nehomogénne vo vertikálnom i horizontálnom smere. Intenzita zvodnenia je značne premenlivá v závislosti od rozpukania skalného masívu. Prostredie neovulkanických hornín je možné vo všeobecnosti charakterizovať ako zložitý zvodnený systém s kombinovanou puklinovo-medzizrnovou priepustnosťou. Efuzívne a extruzívne horniny majú primárnu puklinovú priepustnosť, ktorá je sekundárne zvýšená pozdĺž tektonicky porušených zón. Na tieto môžu byť viazané významnejšie zdroje podzemných vôd.

Epiklastické a pyroklastické horniny majú primárnu medzizrnovú a čiastočne aj puklinovú priepustnosť. Podzemné vody v tomto prostredí majú prevažne plytký obeh, výdatnosť prameňov dosahuje priemerne do $0,3 \text{ l.s}^{-1}$. Funkciu relatívneho izolátora predstavujú z epiklastických hornín siltovce a ílovce a z pyroklastických hornín sú to tufy a tufity a tiež silno propylitizované komplexy efuzív a extruzív.

Z regionálneho pohľadu majú neovulkanické horniny stredný stupeň transmisivity (T) s hodnotami v rozmedzí 1.10^{-3} až $1.10^{-4} \text{ m}^2.\text{s}^{-1}$. Jednotková špecifická výdatnosť (q) má hodnoty v rozmedzí $0,1-1 \text{ l.s}^{-1}.\text{m}^{-1}$ (Kulmann, 1988).

Kvartérny pokryv tvoria deluviálne sedimenty, ktoré pre pomerne vysoký obsah hlinitej frakcie často ílovitého charakteru nemajú z hľadiska zdrojov podzemných vôd veľký význam. V deluviálnych sedimentoch kvartéru je trvalejší horizont podzemnej vody iba v nižších častiach svahov. Hladina podzemnej vody je obvykle v hĺbkach do 5 m.

V exponovaných častiach reliéfu infiltrované zrážkové vody rýchlo odtekajú buď zvetralinovým plášťom alebo puklinami pásma zvetrávania, kde sa na svahoch vytvárajú občasné sutinové, resp. sutinovo-puklinové pramene.

V katastrálnom území obce Jastrabá sa nachádzajú vodohospodársky využívané pramene Lúčky I. a II. ako zdroje pitnej vody pre obec Jastrabá, ktorých výstup je viazaný na redeponované ryolitové tufy a epiklastické vulkanické pieskovce Jastrabskej formácie. Jedná sa pravdepodobne o pramene puklinovo-vrstevného typu, vyvierajúce na styku s menej priepustnými vrstvami stratovulkanického komplexu. Perspektívna oblasť pre získanie zdrojov vody sa nachádza východne od horného konca obce Pitelová, kde boli prieskumom indikované zásoby podzemnej vody, ktoré plánuje obec Pitelová v budúcnosti využiť pre potreby obce.

1.4 Hydrologické pomery

Z hľadiska širších vzťahov patrí katastrálne územie obce Jastrabá do úmoria Čierneho mora a povodia stredného toku rieky Hron. Významnejšími ľavostrannými prítokmi Hrona sú : Rohozná, Čierny Hron, Slatina a Sikenica, významnejšími pravostrannými prítokmi Hrona sú : Bystrianka, Vajskovský potok, Jasenienský potok, Bystrica, Rudnica, Lutiský potok a Kľak. Celková plocha povodia Hrona je 5.464,5 km², celková dĺžka 284 km. Dĺžka stredného toku Hrona, ktorý preteká Žiarskou kotlinou je cca 60 km. Maximálny stav vody v Hrone býva v apríli, keď sa topí sneh a v nemalej miere prispievajú k tomu aj jarné dažde. Priemerný maximálny prietok vody sa pohybuje okolo 97,4 m³/s. Minimálny stav v Hrone býva v septembri, pohybuje sa okolo 25,5 m³/s.

Katastrálnym územím obce Jastrabá preteká niekoľko bezmenných vodných tokov, ktoré sa vlievajú do Jastrabského potoka. Jastrabský potok preteká pozdĺž zastavaného územia obce a pod obcou sa vlieva do Ihráčskeho potoka, ktorý je pravostranným prítokom Hrona. Jastrabský potok nemá pravidelne merané prietokové hodnoty. Podľa odhadu jeho prietok dosahuje priemerné hodnoty niekoľko litrov za sekundu. Ihráčsky potok vyviera v Kremnických vrchoch pod Smrečníkom v nadmorskej výške cca 1.100 m n.m.. Meria 14,80 km a je tokom III. rádu. Jeho horný tok – po sútoku s Čiernou vodou, sa niekedy označuje ako Biela voda, alebo Biely potok. V dĺžke svojho toku po oboch stranách priberá viacero vodných tokov, vrátane Jastrabského potoka. Do Hrona sa vlieva pri obci Trnavá Hora, v nadmorskej výške cca 258 m n.m.. Podľa údajov SHMÚ Banská Bystrica dosahuje dlhodobý priemerný prietok Ihráčskeho potoka pod prítokom z Jastrabej hodnotu 0,658 m³/s.

Tab. M – denné prietoky Ihráčskeho potoka pod prítokom z Jastrabej v m³/s :

M	30	90	180	270	330	355	364
Q _{md}	1,844	0,673	0,348	0,253	0,176	0,130	0,095

Na území obce sa nenachádzajú prírodné a ani umelé vodné plochy a nádrže.

1.5 Klimatické pomery

Obec Jastrabá spadá do horskej, mierne teplej klimatickej oblasti (M) – okrsku M7 (Lapin – Faško, Atlas krajiny SR 2002), ktorá je charakterizovaná ako oblasť s priemerne menej ako 50 letných dní za rok, s denným maximom teploty vzduchu – 25°C. Samotný okrsok M7 je charakterizovaný ako mierne vrchovinový, teplý a veľmi vlhký. Priemerná ročná teplota v záujmovom území je 4 – 6°C, priemerná teplota v januári je – 4 až – 5°C, priemerná teplota v júli je 16°C.

Minimálne zrážky sa v riešenom území vyskytujú spravidla v januári až marci, maximá bývajú v júni, pričom aj mesiace júl a august bývajú na zrážky bohaté. Všeobecne platí, že letný polrok je spravidla na zrážky bohatší ako zimný. Na tvorbe zásob podzemných vôd sa však v dôsledku vysokej evapotranspirácie v lete podieľajú hlavne jesenné a zimné zrážky.

Prúdenie vzduchu je modifikované predovšetkým členitosťou reliéfu. V otvorených oblastiach prevláda prúdenie od severozápadu a severovýchodu, v nižších polohách pozdĺž údolia potokov, t.j. hlavne zo severného smeru. Veternosť je slabá, 70 – 80 % vetrov obvykle nepresahuje rýchlosť 2 m/s.

Najbližšia klimatická stanica je umiestnená na Kremnických Baniach a zrážkomerná stanica v Kremnici. Na klimatickej stanici v Kremnických Baniach sa vykonávajú denné prístrojové merania teploty vzduchu, relatívnej vlhkosti vzduchu, smerov a rýchlostí vetra, slnečného svitu, úhrnov zrážok, celkových výšok snehovej pokrývky, výšok novonapadnutého snehu a vodnej hodnoty snehovej pokrývky. Vizuálne sa pozoruje a podľa stanovenej metodiky sa určuje oblačnosť, výskyt a trvanie atmosférických javov, najmä hmly, dažďa, sneženia, búrky a krupobitia. Na zrážkomernej stanici Kremnica sa denne vykonávajú prístrojové merania úhrnov zrážok, výšok novonapadnutého snehu, celkových výšok snehovej pokrývky a jej vodnej hodnoty. Určuje sa tiež druh zrážok a pozoruje sa ich časové trvanie.

Priemerná ročná **teplota vzduchu** sa pohybuje od 6,4°C do 7,6°C. Najchladnejším mesiacom býva január, kedy teploty priemerne klesajú na – 3,4°C a najteplejším mesiacom býva júl, kedy teploty priemerne dosahujú okolo 17°C. Ročný výkyv teplôt sa pohybuje okolo 20°C.

Tab. Priemerné mesačné hodnoty teploty vzduchu(°C)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
1931-1960	-3,3	-2,1	2,4	7,6	12,7	15,8	17,9	17,1	13,3	7,8	2,8	-0,8	7,6
1987-2001	-3,4	-1,8	0,9	6,2	11,6	14,5	16,3	15,9	11,0	16,7	1,4	-3,0	6,4

(Zdroj : stanica Kremnické Bane 1987-2004 a Kremnica 1931-1960)

Tab. Absolútne maximá a minimálne teploty vzduchu(°C)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Minimum	-26,0	-20,5	-20,2	-11,3	-4,0	0,8	2,6	1,2	-2,0	-11,5	-15,8	-21,3	-26,0
Maximum	11,2	14,7	19,2	23,8	27,8	31,2	31,1	32,4	26,0	27,2	16,8	12,5	32,4

(Zdroj : stanica Kremnické Bane 1987-2004)

V posledných dvoch desaťročiach sa v tejto oblasti vyskytovali častejšie teplé obdobia ako chladné najmä v priebehu leta a zimy. Dlhodobé teplé obdobie bolo počas celej zimy 1989/1990 a 1997/1998 i celého leta 2002 a 2003. Dlhodobá zima bola v sezóne 1995/1996 a 2002/2003 i v letnej sezóne 1989 a 1997.

Tab. Priemerný počet letných dní (max. 25°C), ľadových dní (max. 0°C) a mrazových dní (min. 0°C)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Letné dni	-	-	-	-	0,4	3,6	8,3	8,4	0,1	0,1	-	-	20,9
Ľadové dni	14,3	9,7	3,7	0,4	-	-	-	-	-	0,1	5,1	15,2	48,5
Mrazové dni	28,6	23,7	22,2	9,8	0,8	-	-	-	0,6	7,9	17,9	27,6	139,1

(Zdroj : stanica Kremnické Bane 1987-2004)

V lete roku 1997 bolo na meteorologickej stanici v Kremnických Baniach zaznamenaných len 6 letných dní s maximálnou teplotou vzduchu 25°C. V horúcom lete roku 2003 sa takýchto dní tu vyskytlo až 45. Tropické dni s maximálnou teplotou vzduchu 30°C sa v predmetnej oblasti nevyskytujú každoročne, ale v mimoriadne teplom auguste roku 1992 ich tu bolo zaznamenaných až 10. V mimoriadne teplých mesiacoch najmä v auguste 1992 a v novembri 2000 bola priemerná mesačná teplota vzduchu o 4 až 5°C väčšia ako normál. O tieto hodnoty boli nižšie priemerné mesačné teploty vzduchu v mimoriadne chladných mesiacoch, najmä v januári 1987, v marci 1987, v novembri 1988 a v decembri 2001. Za monitorované obdobie posledných 18 rokov najnižšia minimálna teplota vzduchu poklesla na –26°C a najvyššia maximálna teplota vzduchu vystúpila na 32,4°C. V priemere sa tu vyskytuje 21 letných, 139 mrazových a 49 ľadových dní za rok. Nižšie sa nachádzajúce predhoria v okolí Kremnice sú celkovo teplejšie, ale v zime sú náchylné na tvorbu teplotných inverzií, t.j. sú často chladnejšie ako okolité pohoria.

Priemerné ročné **množstvo zrážok** je okolo 900 mm. Rozdelenie zrážok počas roka je rozdielne. Maximálne množstvo zrážok spadne obyčajne v júli, kedy v priemere zrážky dosiahnu hodnotu až 96 mm. Minimálne zrážky bývajú v januári, kedy sa priemerná hodnota zrážok pohybuje okolo 55 mm.

Tab. Priemerné mesačné úhrny zrážok v mm za obdobie rokov 1987 – 2004

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Kremnica	53	57	60	72	87	81	92	75	77	67	78	62	861
Krem. Bane	57	64	68	74	94	88	100	80	83	74	86	66	934

(Zdroj : stanica Kremnica, Kremnické Bane)

Tab. Priemerné, maximálne a minimálne úhrny zrážok v mm a rok ich výskytu

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Minimum	6	3	6	7	6	18	8	8	5	1	5	5	504
Rok	1904	1975	1950	1946	1947	1930	1952	1992	1959	1995	1902	1972	1942
Priemer	59	54	57	64	83	93	88	77	67	67	74	68	851
Maximum	225	148	174	160	208	230	208	207	208	228	183	154	1163
Rok	1976	1904	2000	1972	1984	1986	1960	1913	1937	1974	1947	1974	1945

Ročný priemerný úhrn zrážok za 104 ročné obdobie 1901-2004 bol v Kremnici len o 10 mm nižší ako za posledné 18 ročné obdobie rokov 1987-2004. Rozdiely v mesačných priemerných úhrnoch zrážok sa pohybovali zväčša od – 4 do 6 mm. V dlhodobom rade zrážok oproti krátkodobému radu bol suchší priebeh počasia najmä v apríli a v septembri a vlhší v júni. V júni 1986 napadlo v oblasti Kremnice až 230 mm zrážok.

Tab. Priemerný počet dní so zrážkami nad 1 mm za obdobie rokov 1987 – 2004

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Kremnica	9,2	9,6	9,8	9,7	10,5	11,0	10,3	8,6	8,4	8,9	10,8	10,2	117,0
Krem. Bane	9,4	10,3	10,6	10,4	11,0	11,1	10,8	9,1	9,1	9,8	11,5	10,5	123,6

(Zdroj : stanica Kremnica, Kremnické Bane)

Zrážky sú veľmi premenlivým meteorologickým prvkom, často sa striedajú vlhké a suché obdobia. Za posledných 18 rokov sa napríklad v máji vyskytlo 7 veľmi podnormálnych a 6 výrazne nadnormálnych mesačných zrážkových úhrnov. Mimoriadne sucho sa vyskytlo najmä v októbri 1995, kedy napadlo len 3 % množstvo vlhky v porovnaní so zrážkovým mesačným normálom a mimoriadne vlhko v marci 2000, kedy mesačný zrážkový úhrn predstavoval v tejto oblasti 275 % mesačného normálu.

Dlhodobé trojmesačné vlhké obdobie bolo zaznamenané v auguste, septembri a októbri 1994 a aj v júni, júli a v auguste 2002. Dlhodobé trojmesačné sucho sa vyskytlo v marci, apríli a máji 1993 a aj vo februári, marci a apríli 2003. Počas najvlhších mesiacov napadne 170 – 200 mm vlhky, podľa dlhodobějších údajov z meteorologickej stanice v Kremnici ojedinele až 230 mm zrážok.

V mimoriadne suchých mesiacoch napadne len 1 až 15 mm zrážok. V najsuchších rokoch tu za posledných 18 rokov napadlo 670 – 750 mm zrážok. Podľa dlhodobějších údajov z Kremnice minimálne ročné úhrny zrážok tu dosiahli len 500 mm. Maximálne ročné úhrny zrážok tu dosahujú 1.150 – 1.230 mm. Najvyšší denný úhrn zrážok 83,4 mm sa v Kremnických Baniach za obdobie 1987-2004 vyskytol 29.07.2003. Za dlhodobé 104 ročné pozorovacie obdobie sa v Kremnici vyskytol najvyšší denný úhrn zrážok 98,5 mm dňa 16.07.1901. K výskytu zrážok o úhrne 1 mm a viac v záujmovom území Hornej Vsi dochádza v priemere počas 117 – 124 dní.

Snehová pokrývka sa v posudzovanej oblasti vyskytuje v priemere od polovice novembra do konca marca. Jej trvanie je v priebehu zimy občas prerušované a preto v predhoriach v priemere trvá 80 dní, vo vyšších polohách v priemere 105 dní. Pri tuhých a dlhých zimách trvá snehová pokrývka až 150 dní, pri suchých a teplých zimách len okolo 40 dní. Veľmi dlhá zima bola v sezóne 1995/1996 a veľmi krátka v sezóne 1989/1990.

Tab. Priemerný počet dní o snehovou pokrývkou 1 cm za obdobie rokov 1987 – 2004

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Kremnica	23,2	21,9	11,1	1,1	-	-	-	-	-	0,2	5,3	17,1	79,9
Krem. Bane	26,3	24,7	18,9	2,8	-	-	-	-	-	0,7	8,7	22,4	104,5

(Zdroj : stanica Kremnica, Kremnické Bane)

Priemerné výšky snehovej pokrývky pri februárovom vrcholení zimy dosahujú v predhoriach 23 cm, vo vyšších polohách až 30 cm s 80 až 90 % zabezpečenosťou výskytu. Maximálna výška snehovej pokrývky 90 cm v Kremnici a 110 cm v Kremnických Baniach sa vyskytla v polovici marca 2005.

Slniečny svit : V ročnom chode je v sledovanom území najviac priameho slnečného svitu o mesačnom priemere 225-242 hodín v období máj až august. V lete tu občas priamy slnečný svit trvá aj viac ako 300 hodín.

Tab. Priemerné, maximálne a minimálne trvanie slnečného svitu v hodinách za obdobie 1987 – 2004

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Minimum	34	30	60	118	172	167	180	172	67	58	19	13	1.537
Priemer	63	87	128	160	225	228	242	232	151	112	53	48	1.729
Maximum	95	141	180	191	291	325	317	304	216	171	76	74	2.008

(Zdroj : stanica Kremnické Bane 1987-2004)

Maximálne 325 hodinové trvanie slnečného svitu bolo v Kremnici a jej okolí v júni 2000, čo bolo o 158 hodín viac ako v júni 1988. Vo veľmi slnečnom roku 2003 trval slnečný svit v sledovanom území až 2.088 hodín. V zimnom období najmä v januári a vo februári je slnečný svit občas veľmi vysoký, nakoľko územie Kremnice je v tomto období menej zasahované nízkou inverznou oblačnosťou, ktorá sa udržuje v údoliach.

Oblačnosť, hmla, vlhkosť vzduchu, búrky : Priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu sa pohybuje okolo 79 %. Maximálna vlhkosť vzduchu býva v decembri (88 %), minimálna v máji (71 %). V priebehu roka je v priemere okolo 60 dní s hmlou, kedy dohľadnosť je menšia ako 1 km. Najviac dní s hmlou je v mesiaci november (v priemere okolo 8,9 dní) a najmenej v auguste (v priemere okolo 1,7 dňa).

Tab. Priemerná oblačnosť a relatívna vlhkosť v %, priemerný počet dní s hmlou a počet dní s búrkou

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Oblačnosť	70	66	63	58	56	58	55	53	56	60	72	76	62
Vlhkosť	87	83	78	72	71	74	73	73	80	83	87	88	79
Hmla	8,6	6,3	4,5	2,8	2,2	3,0	1,8	1,7	4,3	6,7	8,9	8,7	59,5
Búrka	0,2	0,4	0,7	2,2	4,3	4,8	5,5	4,6	2,4	0,8	0,2	0,2	26,3

(Zdroj : stanica Kremnické Bane 1987-2004)

V sledovanom území sa najviac oblačnosti, vodnej pary o vysokej relatívnej vlhkosti vzduchu a najviac hmlových dní vyskytuje v zimnom období a najviac búrok v letnom období. Medzi týmito meteorologickými prvkami je vzájomná súvislosť. V ročnom chode je najväčšia relatívna vlhkosť vzduchu koncom jesene a v priebehu zimy. Súvisí to s prevládajúcim oblačným a hmlistým charakterom počasia, kedy je nasýtenosť vzduchu vodnou parou veľká a tým sú aj hodnoty relatívnej vlhkosti vzduchu najväčšie. Vysoká relatívna vlhkosť vzduchu v súvislosti s oblačným počasím sú sprievodným prejavom aj búrok, ktoré trvajú krátkodobo a ojedinelo sa vyskytujú aj v zime.

Prevládajúci **smer vetra** je silne ovplyvnený členitosťou územia. Od smeru a rýchlosti prúdenia vzduchu závisí množstvo exhalátov v ovzduší. V riešenom území prevláda prúdenie vzduchu od severozápadu až severu. V teplom polroku sa výraznejšie uplatňuje prevládajúce podružné prúdenie vzduchu od juhovýchodu až juhu. Na juhovýchodne až juhozápadne orientovaných svahoch predhoria sa uplatňuje najmä v dennej dobe počas jarného a letného obdobia za slnečného a teplého počasia i termická zložka prúdenia a tým je tu cez deň prevládajúci južný až juhovýchodný vietor. V nočnej dobe dochádza ku stekaniu chladnejšieho vzduchu z pohorí do dolín a tým vzduch prevažne prúdi od severu až severozápadu. Veternosť je v tejto oblasti mierna, v otvorených vyšších polohách priemerné mesačné rýchlosti vetra sa pohybujú zväčša 3 – 4 m.s⁻¹, v nižších polohách v rozmedzí 2 – 3 m.s⁻¹.

Tab. Priemerná častosť smerov vetra v % v období rokov 1987 – 2004

	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	bezvetrie
1992-1993	4,5	2,0	2,4	24,2	8,4	3,2	9,5	27,4	18,4
1987-2004	17,7	1,8	3,0	13,7	14,8	2,0	7,2	19,8	20,0

(Zdroj : Kunešov 1992-1993, stanica Kremnické Bane 1987-2004)

Tab. Priemerná rýchlosť vetra v m.s⁻¹ priemerný počet dní s hmlou a počet dní s búrkou

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Kunešov	3,6	3,3	3,8	3,1	2,9	3,2	3,4	2,8	3,0	3,4	3,5	3,2	3,3
Krem. Bane	2,7	2,9	3,0	3,1	2,8	2,4	2,2	2,1	2,4	2,5	2,8	2,6	2,6

(Zdroj : Kunešov 1992-1993, stanica Kremnické Bane 1987-2004)

Okrem údajov zo stanice Kremnické Bane sú v tejto časti použité aj údaje z expedičného nepretržitého ročného merania smerov a rýchlosti vetra pre energetické účely (projekt výstavby veterných elektrární), ktoré sa vykonávalo registračným prístrojom Thies v období november 1992 až október 1993 v areáli Štátneho poľnohospodárskeho majetku Kunešov.

1.6 Pôdne pomery

1.6.1 Pôdne typy a subtypy

V katastrálnom území obce Jastrabá z hľadiska pôdných typov a subtypov prevládajú kambizeme modálne, v menšej miere vo východnej časti kambizeme pseudoglejové a v minimálnej miere v juhozápadnej časti katastrálneho územia ranker modálny (Zdroj : Sobocká, Šubert, Granec, Moro, 2002).

Kambizeme : sú trojhorizontové A-B-C pôdy, vyvinuté zo zvetralín vyvretých, metamorfovaných a vulkanických hornín, prevažne nekarbonátových sedimentov paleogénu a neogénu, lokálne tiež z nespevnených sedimentov, napr. z viatych pieskov. Je to plošne najrozšírenejší typ na Slovensku. Vyskytuje sa od 200 do 1.500 m n. m. Listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy. Kambizem modálnu v horských dolinách nahrádza kambizem pseudoglejová.

Rankre : sú dvojhorizontové A-C pôdy s vývojom zo silne skeletnatých plytkých zvetralín pevných a spevnených prevažne kyslých silikátových hornín. Dominantným pôdotvorným procesom pri ich vzniku je akumulácia organických látok v podmienkach extrémnych svahov horskej až vysokohorskej klímy. V podmienkach priaznivejšieho reliéfu s menším eróznym vplyvom sa rankre pri ďalšom vývoji menia na kambizeme, v podmienkach vysokohorskej klímy až na podzoly. Ak sú vyvinuté z vulkanických hornín s dostatočným zastúpením vitrických zložiek, vyvíjajú sa smerom k andozemiam. Ich A-horizont má rôzne sfarbenie a hrúbku. Jeho tmavosť, hrúbka a kyslosť narastajú s nadmorskou výškou.

1.6.2 Pôdne druhy (zrinitosť)

Charakteristika pôdnej zrinitosti a znej vyplývajúce rozdelenie pôdných druhov je založené na identifikácii percentuálneho obsahu jednotlivých zrinitostných frakcií jemnozeme, skeletu a organických látok. Severná, severozápadná časť a v malej miere aj juhovýchodná časť katastrálneho územia pokrýva piesčito-hlinitá, stredne ťažká pôda. Stred katastrálneho územia pokrýva ílovito-hlinitá, stredne ťažká pôda. Juhozápadnú časť a najsevernejší cíp katastrálneho územia tvorí prachovito-hlinitá, stredne ťažká pôda. Zvyšnú východnú časť katastrálneho územia, vrátane riešeného územia tvorí prachovo-hlinitá, stredne ťažká pôda.

1.6.3 Skeletnatosť

Skeletnatosť je charakteristika pôdy vyjadrená cez percentuálny obsah skeletu v povrchovom horizonte pôdnej jednotky, prípadne v kombinácii s percentuálnym obsahom skeletu v podpovrchovom horizonte (lesné pôdy). Je významnou charakteristikou z hľadiska priameho vplyvu na zrinitosť pôdy a tiež pôdny subtyp, kde býva často krát rozhodujúcim faktorom pri jeho určení. Samotný skelet predstavuje súhrn úlomkov minerálov a hornín väčších ako 2 mm. Obsah častíc väčších ako 2 mm znižuje objem pôdneho profilu, v ktorom môže byť zadržiavaná alebo vedená voda. Je výrazným diferenčným činiteľom, ktorý ovplyvňuje všetky hydrofyzikálne vlastnosti pôdy. Podobné závislosti platia aj pre ostatné hydrofyzikálne charakteristiky pôdy. Skelet sa člení na štrk (2 – 50 mm), kameň (50 – 250 mm) a balvany (nad 250 mm).

Tab. Rozdelenie pôd na základe obsahu skeletu :

skeletnatosť	charakteristika
pôdy bez skeletu	-
slabo skeletnaté pôdy	obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % objemu
stredne skeletnaté pôdy	obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 – 25 % objemu
silne skeletnaté pôdy	obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50 % objemu
neurčená	-

Prevažnú časť katastrálneho územia obce Jastrabá, vrátane riešeného územia, pokrývajú stredne skeletnaté pôdy. Minimálne územie v juhozápadnej časti katastrálneho územia obce tvoria silne skeletnaté pôdy.

1.6.4 Hĺbka pôdy

Hĺbka pôdy je dôležitý činiteľ určujúci produkčnú schopnosť pôdy. Od hĺbky závisí rozvoj koreňovej sústavy rastlín a ich pevné zakotvenie, akumulácia vody, vzduchu, živín a teploty. Hĺbka pôdy závisí od zvetrateľnosti materskej horniny alebo od hrúbky premiestneného nespevneného pôdotvorného substrátu ako sú spraše, sprašové a svahové hliny, aluviálne náplavy, naviate piesky a pod. Na pevných horninách je hĺbka pôdy rôzna v závislosti od geomorfologického tvaru terénu. Na plošinách je väčšia, na vrcholoch a chrbtoch je menšia. Na zbytkoch treťohorných parovín, kde sú zachované pozostatky subtropického a tropického zvetrávania, býva hĺbka pôdy značná. Na pahorkatinách, rovinách a v nivách riek, ktoré sú budované nespevnenými horninami a aluviálnymi náplavami sú pôdy spravidla hlboké.

V praxi je zaužívaná kategorizácia podľa tzv. celkovej hĺbky pôd (existuje aj fyziologická a genetická hĺbka). Celková hĺbka pôdy je hĺbka celého pôdneho profilu t.j. od povrchu pôdy až k zvetrávajúcej materskej hornine alebo k hladine podzemnej vody. Podľa celkovej hĺbky pôdy, ktorá môže mať hrúbku len niekoľko centimetrov až niekoľko metrov, môžeme rozdeliť pôdy na pôdy hlboké (0,6 m a viac), stredne hlboké (0,3 až 0,6 m) a plytké (do 0,3 m).

Prevažnú časť katastrálneho územia obce Jastrabá, vrátane dotknutého územia motokrosovej dráhy, zastupujú stredne hlboké pôdy (0,3 – 0,6 m). Hlboké pôdy (0,6 m a viac) iba pokrývajú malú časť územia smerom k západnej hranici katastra.

1.7 Rastlinstvo

Podľa fytogeografického členenia územia Slovenska (Futák, 1984) patrí záujmové územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicum occidentale), do obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpathicum), okresu Slovenské stredohorie, podokres Kremnické vrchy. V území sú zastúpené prevažne karpatské druhy rastlín, medzi ktoré hlavne od juhozápadu prenikajú panónske, teplomilné i suchomilné druhy. Vzhľadom na geologické zloženie sa vyskytuje viac kyslomilných druhov, vápnomilné druhy sú zriedkavejšie. Pôvodné zloženie druhov je zastúpené len v hornatejších oblastiach. Celkový výskyt jednotlivých druhov je silne ovplyvnený antropogénnou činnosťou.

Najvýznamnejšími druhmi sú druhy vyskytujúce sa v prirodzených, alebo prírodne blízkych biotopoch, nakoľko majú vysokú genofondovú hodnotu. V záujmovom území predstavujú tendenciu prirodzeného vývoja lesy. Prevažujúcim typom lesov sú karpatské dubovo-hrabové lesy, ktoré sa na južných a juhozápadných expozíciách prelínajú s podhorskými kvetnatými bukovými lesmi.

➤ karpatské dubovo – hrabové lesy

Jedná sa o mezofilný, klimaticko-zonálny les v dubovom vegetačnom stupni. Vyskytuje sa v pohoriach, v kotlinách a na nížinách do 600 m n.m.. V stromovom poschodí prevláda dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), na skeletnatých pôdach lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Sú to svetlé lesy, kde koruny nie sú prepojené. Krovinná etáž je pomerne dobre zastúpená druhmi ako zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), vtáčí zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*) a hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*). Bylinná etáž je v dubovo-hrabových lesoch veľmi dobre rozvinutá najmä v jarných mesiacoch a začiatkom leta. Charakterizujú ju druhy ostrica chlpatá, lipkavec voňavý, kopytník európsky, mednička jednokvetá a ovisnutá, mliečnik mnohofarebný a lipkavec lesný. Lesné porasty sa viažu na oblasť pahorkatín, na kontakt nížin a pahorkatín, prípadne v našich teplejších kotlinách na mierne sklonené, rôzne exponované svahy a doliny. Prenikajú až do pohorí, kde najvyššie vystupujú na južných a juhozápadných expozíciách. Geologické podložie tvoria vápence, pieskovce, ílovce, andezity, bazalty a sprašové hliny. Pôdny typ tvoria kambizeme, luvizeme, rendziny (väčšinou hlboké s rôznou zrnitosťou). Porasty sú závislé od atmosférických zrážok, v letnom období trpia suchom. Pôvodné lesy boli od stredoveku intenzívne využívané a ich druhové zloženie bolo ovplyvňované spôsobom hospodárenia.

Typické pre tieto lesy je zmladzovacia schopnosť, sú to tzv. výmladkové lesy. Výrazne je zastúpený hrab obyčajný na úkor duba zimného.

➤ podhorské bukové kvetnaté lesy

Sú to mezofilné lesy s optimom rozšírenia 400 – 600 m n.m.. Nájsť ich možno vo väčšine pohorí Slovenska. V stromovom poschodí prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*), vyššie jedľa biela (*Abies alba*) a na skeletnatých pôdach sutinovými drevinami ako javor biely (*Acer pseudoplatanus*), či lipa malolistá (*Tilia cordata*). Krovinná etáž chýba, tvoria ju len tzv. „sieňové bučiny“. Bylinná etáž je limitovaná vo svojom rozvoji najmä úplným zápojom korún drevín a bohatým opadom lístia, ktoré sa hromadí v hrubej vrstve a tým zabraňuje rastu bylín. Rastie tu lipkavec voňavý, srnovník purpurový, mednička jednokvetá a zubačka cibulkonosná. Tieto lesy sa vyskytujú na južných svahoch Kremnických vrchov do 1.000 m n.m. so sklonom 15 – 20 °. Neviažu sa na určitý substrát. Pôdny typ v týchto lesoch sú kambizeme, hlinité a piesčité delúviá a kolúviá s nízkym zastúpením skeletu. Sú to stredne hlboké pôdy, v nižších výškach presychavé. Bukové kvetnaté lesy podhorskí sa využívajú ako hospodárske lesy. Na odlesnených plochách sa vyvíjajú dvoj až trojkosné floristicky bohaté lúky a pasienky. V blízkosti sídiel sa na nich pestuje obilie a okopaniny.

1.8 Živočíšstvo

Podľa zoogeografického členenia – terestický biocyklus (Jedlička – Kalivodová – Miklós, Atlas SR 2002) patrí záujmové územie do provincie listnatých lesov, poskarpatský úsek. Zoogeografické členenie – limnický biocyklus (Hensel – Miklós, Atlas krajiny SR 2002) začleňuje toto územie do pontokaspickej provincie, podunajský okres, stredoslovenská časť. Živočíšstvo je viazané na viaceré typy biotopov. Najrozšírenejšie sú lesné živočíšne spoločenstvá, spoločenstvá polí a lúk viazané na trvalé trávne porasty a oráčiny, v menšej miere živočíšne spoločenstvá potokov.

Identifikátorom stavu a kvality prírodného prostredia sú **mäkkýše** (Mollusca), ktorých dobre vyvinuté spoločenstvá sa nachádzajú prevažne v horských (lesnatých) územiach : vodniak vysoký (*Lymnea stagnalis*), kotúľka veľká (*Planorbis cerneus*), škľabka veľká (*Anodonta cingea*), slizovec hrdzavý (*Arion rufus*), slimák záhradný (*Helix pomatia*). Zistených bolo aj niekoľko významných druhov : *Macrogastra tumida*, *Semilimax kotulae*, *Perforatella bidentata*, *Vestia elata*, *Balea perversa* a iné.

Najatraktívnejšiu skupinu **bezstavovcov**, ktorou sú motýle (Lepidoptera), zastupuje vidlochvost feniklový (*Papilio machalona*) a jaseň červenooký (*Parnassius apollo*). Z chránených a ohrozených druhov hmyzu sa v území predpokladá výskyt bystrušky zrnitej (*Carabus violaceus*), bystrušky ulrichovej (*Carabus ulrichi*) a najbežnejšej bystrušky kožovitej (*Carabus coriaceus*). Z chrobákov je to fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lacanus cervus*) a ďalšie.

Z **obožživelníkov** sa v záujmovom území predpokladá salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), kunka obyčajná (*Bombina orientalis*), kunka žltobruchá (*Bombina orientalis*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), rosníčka zelená (*Hyla arborea*), skokan zelený (*Rana esculenta*) a skokan štíhly (*Rana dalmatina*). Všetky uvedené druhy patria k rizikovým druhom. Z plazov je najvýznamnejšia užovka stromová (*Elaphe longissima*), jašterica bystrá (*Lacerta agilis*), jašterica múrová (*Lacerta muralis*) a iné.

Vo vodných tokoch záujmového územia sa z **rýb** bežne vyskytuje pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario*), pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*) a sivoň americký (*Salvelinus fontinalis*). V menšej miere sa môže vyskytovať štika obyčajná (*Esox lucius*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*), jalec tmavý (*Leuciscus idus*), amur (*Ctenopharyngodon idella*), boleň obyčajný (*Aspius aspius*), lieň sliznatý (*Tinca tinca*), podustva severná (*Chondostoma nasus*), mrena severná (*Barbus barbus*), pleskáč vysoký (*Abramis brama*), pleskáč tuponosý (*Abramis sapo*), nosáľ sťahovavý (*Vimba vimba*), karas striebřitý (*Carassius auratus*), kapor rybníčný (*Cyprinus caprio*), tolstolobík (*Hypophthalmichthys molitrix*), sumec veľký (*Silurus glanis*), zubáč veľkoustý (*Stizostedion lucioperca*), ostriež obyčajný (*Perca fluviatilis*) a úhor európsky (*Anguilla anguilla*).

Vtáky obohacujú všetky typy biotopov a v záujmovom území sa vyskytujú počas celého roka. V lesných biotopoch sa bežne vyskytuje orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), vrchárka modrá (*Prunella modularis*), drozd čierny (*Turdus merula*), slávik červienka (*Erithacus rubecula*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), sýkorka uhliarka (*Parus major*), muchárik sivý (*Muscicapa striata*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), ďateľ veľký (*Dendrocops major*), krkavec čierny (*Corvus corax*) a podobne. Známe sú hniezdiace páry orla skalného (*Aquila chrysaetos*) a sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), ktoré sa nachádzajú v skalných stenách neďalekej Jastrabskej skaly a nad Ihráčom.

Cicavce v záujmovom území zastupuje najmä hrdziak lesný (*Clethrionomys glareolus*), ryšavka obyčajná (*Apodemus sylvaticus*), veverica stromová alebo obyčajná (*Sciurus vulgaris*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), jazvec obyčajný (*Meles meles*), kuna lesná (*Martes martes*), lasica obyčajná (*Mustella nivalis*), tchor obyčajný (*Putorius putorius*) a podobne. Na miestach, kde sa striedajú lesíky s poliami, sa nachádzajú početné stavy srnčej zveri, najmä srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a jelenej zveri, najmä jeleň lesný (*Cervus elaphus*). Vo vyšších polohách je predpoklad výskytu medveďa hnedého (*Ursus arctos*).

1.9 Biotopy významné pre zachovanie biodiverzity

Podľa katalógu biotopov Slovenska (Stanová – Valachovič, 2002) sa v širšom záujmovom území (v okrese Žiar nad Hronom) nachádza 59 typov biotopov. Prevládajúcu časť územia tvoria lesné biotopy 59,86 %, nasledujú lúčne (TTP) 24,9 % a kríkové biotopy 3,12 %. Menej zastúpené sú skalné a sutinové biotopy 0,01 % a vodné biotopy 0,33 %. Ostatné biotopy a intravilán predstavujú 11,79 %. Z hľadiska významnosti je 31 druhov biotopov európskeho významu, 21 druhov biotopov národného významu a 7 ruderalných druhov biotopov. Z uvedených biotop sa v okolí obce nachádzajú a do katastrálneho územia obce Jastrabá zasahujú nasledovné biotopy :

➤ Piesky a pionierske porasty

Pi4 – Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd (biotop európskeho významu) : Pionierske, travinno-bylinné spoločenstvá s prevahou drobných sukulentných a jednoročných rastlín a nízkych tráv. Charakteristickým znakom je bohaté poschodie machorastov a malé zastúpenie cievnatých rastlín. Typickým stanovištom sú skalky a skalnaté svahy s plytkými, vysychavými a kyslými pôdami. Biotop často slúži dravým vtákom ako odpočinkové miesto. Vyskytuje sa ostrovčekovito **na hrebeňoch Kremnických vrchov**, Nízkeho vtáčnika, Vtáčnika, v Kamennom jarku, na Jelenej skale, a v okolí obce Prochot. Tiež vo vrcholových polohách hrebeňov lemujúcich Vyhniansku, Skleno-tepliskú, Istebnú a Močiarsku dolinu. Biotop je ohrozený turistikou, skalolezectvom a lesohospodárskou činnosťou, prípadne svojpomocnou ťažbou kameňa.

Pi5 – Pionierske porasty zväzu Alysso-Sedion albi na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch (biotop európskeho významu) : Biotop je tvorený pionierskymi, prízemnými porastami machorastov, lišajníkov, jednoročných a ozimných rastlín s prítomnosťou trvácich rastlín. Tie vytvárajú v jarnej obdobi kvety a plody so semenami a následne nadzemná časť rastliny odumiera. Tiež sú prítomné trváce byliny so zdužinatými listami a rastliny s obnovovacími púčikmi v podzemných cibuliach. Porasty osídľujú plytké iniciálne pôdy ktoré sa tvoria na zvetralinách mlado-treťohorných vyvrelín. Biotop sa vyskytuje najmä na niektorých lúčach s prevažne južnou expozíciou **v okolí Jastrabej**, Bartošovej Lehôtky, Lehôtky pod Brehmi, Hronskej Dúbravy, Trnavej Hory a Pitelovej. Biotop je ohrozený najmä zašľapávaním a zarastaním expanzívnymi krovínami (*Spirea media* a *Cotoneaster integerrimus*) s následnou eróziou.

➤ Vodné biotopy

Vo4 – Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion (biotop európskeho významu) : Druhovo chudobné spoločenstvá vodných makrofytov osídľujúce korytá bystrín a horských tokov. Porasty sa počas roka menia, najmä kvôli intenzite prúdenia vody. Väčšinou horné a stredné toky v závislosti od lokálnych ekologických podmienok. Pomiestny výskyt je v pramennej oblasti Prochotského potoka, v doline Slaského potoka, vo Vápennej, Čiernej a **Ihráčskej doline**. Biotop je ohrozený

chemizáciou v lesnom hospodárstve, nevhodným približovaním dreva a zásahmi do prirodzeného režimu tokov.

➤ Nelesné brehové porasty

Br1 – Štrkové lavice bez vegetácie : Útvary okolo riek a okolo väčších horských a podhorských potokov, ktoré na určitých úsekoch ukladajú štrk a hrubší materiál vo forme štrkových lavíc. Následkom rozkolísaného vodného režimu sa na substráte uchyťávajú len v minimálnej miere rastliny, zväčša ide o jednoročné a rýchlokličiace dvojročné rastliny. Vyskytuje sa v spodných častiach tokoch skoro každého potoka (Lutiský potok, Kremnický potok, **Ihráčsky potok**, Prochotský potok) a v toku Hrona. Existencia biotopu závisí na výške vodného stavu a veľkosti prietoku.

Br2 - Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov (biotop európskeho významu) : Trávnaté, prípadne vysoko bylinne dvoj až trojvrstvové spoločenstvá druhovo chudobných tráv. Ich stanovištom sú riečne náplavy, podmäčnané a podmieľané prúdiacou vodou, kde sa strieda litorálna a terestrická ekofáza. Porasty tvoria na brehoch tokov charakteristické lemy rôznej dĺžky a šírky. Vyskytuje sa vo vyšších partiách všetkých potokov v okrese. Pekne vyvinuté a rozsiahle celky sú vo Vápennej, Slaskej Lometínskej a **Ihráčskej doline**. Biotop je ohrozený chemickým znečistením, ale najmä reguláciou potokov.

➤ Krovinné a kríčkové biotopy

Kr6 – Xerothermné kroviny (biotop európskeho významu) : Husté kroviny budované malolistými druhmi trniek, hlohov a rúží. V podraсте prevládajú početné svetlomilné a teplomilné dreviny, ktoré diferencujú túto skupinu od bežných krovinných spoločenstiev. Uprednostňujú výhrevné a strmšie svahy s južnou expozíciou, ktoré neboli vhodné na poľnohospodárske využitie. Biotop sa vyskytuje v okraji trávinnobylinných porastov na strmých svahoch s južnou expozíciou v okolí Sklených Teplíc, Hronskej Dúbravy a **Jastrabej** (juhozápadne od posudzovaného územia). Biotop nie je ohrozený, jediné nebezpečenstvo predstavuje šírenie expanzívnych krovín.

Kr7 – Trnkové a lieskové kroviny : Vzhľad porastu určujú dominantné kroviny. Fyziognómiu dotvárajú lianové rastliny a najmä početná skupina druhov rodu *Rubus*. V bylinnom poschodí prevládajú polotieňomilné druhy. Tento biotop vytvára biokoridory pre viacerých živočíchov, hniezdiská pre spevavce a úkryty pre pernatú a srstnatú zver. Najčastejšie sa tvoria na kamenných valoch, runách a medziach v okolí polí, lúk a vinogradov, alebo lemujú lesné okraje. Pomerne často sa vyskytujúci biotop v okrajových častiach lúk v okolí Kremnice, Slaskej, Kopernice, Ihráča, Nevoľného, **Jastrabej** (v lokalite posudzovaného územia), Hronskej Dúbravy, Starej Kremničky, Janovej Lehoty, Kosorína, Prochota, Repišťa a Močiara. Biotop nie je ohrozený.

➤ Lúky a pasienky

Lk1 – Nížinné a podhorské kosné lúky (biotop európskeho významu) : Jedno až dvojkosné lúky s prevahou vysokosteblových krmovinársky hodnotných tráv a bylín. Biotop ma pomerne veľkú variabilitu. Ich zloženie sa mení podľa ekologickej charakteristiky stanovišťa a spôsobu obhospodarovania. Druhovo veľmi bohaté. Mozaikovito sú roztrúsené takmer po celom území okresu. Častý biotop v okolí Kremnice, Slaskej, Kopernice, Janovej Lehoty, Lometínskej doliny, Prochota, Vyhní, Repišťa, Ihráča, Nevoľného Kľačian, **Jastrabej** (západne a juhozápadne od posudzovaného územia) a Močiara. Najrozšírenejší lúčny biotop. Ohrozenosť je v pokračujúcej sukcesii po zániknutí tradičného obhospodarovania krajiny.

Lk3 – Mezofilné pasienky a spásané lúky : Svieže krátkosteblové, intenzívne spásané pasienky na vodou a živinami dobre zásobených riekach – tzv. „Mätonohové pasienky“. Najčastejšie sa vyskytujú v oblasti napájadiel na miestach oddychu zvierat a v niektorých rekultivovaných oplôtkoch. Druhý najpočetnejší lúčny biotop vyskytujúci sa bodovo v oblasti Močiara, Kľačian, Ihráč pila, **Jastrabá** (východne a juhovýchodne od posudzovaného územia) Kremnice, Kunešova, Kopernice, Slaskej, Lutili, Janovej Lehoty, Lometínskej doliny, Prochota, Prestavík, Vyhní, Repišťa a Kremnických Baní. Ohrozenosť biotopu je v rekultiváciách, nadmernom spásaní alebo iným intenzívnym druhom využívania.

➤ Skálne a sutinové biotopy

Sk2 – Silikátové skálne steny so štrbinovou vegetáciou (biotop európskeho významu) : Druhovo chudobné spoločenstvá na silikátových skalách. Prevládajú machové a lišajníkové synúzie. Ide o stanovišťa ohrozených a veľmi vzácných druhov. Porasty sa nachádzajú aj na extrémne suchých andezitových skalách, ktoré sa roztrúsené vyskytujú na skalných stanovištiach. Suché a výslnné skaly s južnou orientáciou sú charakteristické výskytom stielkatých lišajníkov. Biotop sa vyskytuje sporadicky v celom území na skalách po bývalej sopečnej činnosti – Szabóova skala, Jelenia skala, hrebeňové partie Nízkeho Vtáčnika, v pohorí Vtáčnik, v okolí Žiaru nad Hronom, Starej Kremničky, Hronskej Dúbravy, **Jastrabej** (juhozápadne od posudzovanej lokality medzi Ostrou horou a Kaním lazom), v Kremnických vrchoch a **na Jastrabskej skale**. Biotop je ohrozený praktizovaním skalolezectva, kde pri čistení skál dochádza k ničeniu vrstvy machov a lišajníkov, ako aj k odstraňovaniu pôdnych častíc a zároveň k rušeniu dravých vtákov, ktoré si tento a podobné biotopy vyberajú ako svoje hniezdiská.

Sk5 – Nespevnené silikátové sutiny v kolínom stupni (biotop európskeho významu) : Pionierske porasty osídľujúce prirodzené alebo prírode blízke silikátové sutiny v podhorskom a horskom stupni. Na výslnných stanovištiach sa tvoria štruktúrne jednoduché spoločenstvá, zložené najmä so sukulentných rastlín a terofytov. Na severných svahoch a tienistých stanovištiach sa s vysokou pokryvnosťou uplatňujú papraďorasty, machorasty a lišajníky. Biotop sa vyskytuje v náväznosti na biotop Sk2 a aj na starých banských haldách. Biotop nie je ohrozený

Sk8 – Nesprístupnené jaskynné útvary (biotop európskeho významu) : Skálne otvory s priemerom vstupného otvoru väčším ako jeden meter a dĺžkou presahujúcou tri metre. Neprístupné jaskynné útvary vrátane jaskynných vôd (vyvieráčiek). Biotop je mozaikovito roztrúsený v okolí najvyšších kót po celom okrese (napr. Saboóva skala, Bralce, Ležisko, Zadný Žiar, Močiar, Kamenný jarok, Jelenia skala, **Jastrabská skala** a v okolí Žiaru nad Hronom). V riešenom území sa nachádza veľké množstvo banských štôlni, ktoré slúžia ako zimovisko netopierov, refúgium chrobákov a obojživelníkov. Biotop je ohrozený antropickými vplyvmi.

➤ Lesné biotopy

Ls2.1 – Dubovo-hrabové lesy karpatské : Porasty duba zimného a hrabu najčastejšie s prímiesou buka na rôznych geologických podložiach. Podrast má trávinný charakter, prítomne sú druhy typické pre bučiny ako aj dubiny. Biotop je hojne rozšírený po celom území okresu, v okolí Lukavice, v žiarskej kotline, na úpätí Nízkeho Vtáčnika, **Jastrabskej vrchoviny a Jastrabej** (juhozápadne od posudzovaného územia na južných a juhovýchodných svahoch Ostrej hory v kategórii ochranných lesov a severozápadne od posudzovaného územia južne od lomu Legio na strmých zasutených svahoch v 100 % stave vo funkcii stabilizácie svahu a pôdy) a Kremnických vrchov. Ohrozenosť je predovšetkým abiotickými vplyvmi, menej nevhodnými ťažobnými postupmi.

Ls3.1 – Teplomilné submediteránne dubové lesy (biotop európskeho významu) : Najxerofilnejšie dubové lesy vyskytujúce sa na južných expozíciách v teplých a suchých oblastiach. Sú to rozvoľnené porasty duba plstnatého a teplomilných krov dosahujúcich výškou úroveň stromovej etáže. Vo vyšších a chladnejších polohách sa uplatňuje dub zimný. Charakteristická je veľká druhová diverzita krovinej a bylinnej vrstvy. Vyskytuje sa hojnejšie v južnej časti Nízkeho Vtáčnika oproti obci Bzenica a nad Hornou Ždaňou, tiež na južných prehriatych svahoch Kapitulských brál, v okolí Saboóvej skaly, severne od obce Močiar a medzi Trnavou Horou a **Jastrabou** (južne od posudzovaného územia). Porasty bez hospodárskeho významu sú v súčasnosti atakované vnášaním nepôvodných expanzívnych druhov (agát biely, borovica čierna). Ohrozené sú aj zarastaním pre dané stanovište nepôvodnými druhmi krov.

Ls3.5.2 – Sucho a kyslomilné dubové lesy zväzu Quercion petraeae (biotop európskeho významu) : Pôdne podmienené xerofilné acidofilné dubiny na minerálne chudobných silikátových horninách, plytkých rankroch na extrémnych reliéfových tvaroch s južnou expozíciou. Vo floristicky chudobných nízkych porastoch dubov s rôzne veľkou prímiesou borovice a veľmi vzácné buka sa uplatňujú drobné kríčky. Bohato

je vyvinuté poschodie machov a lišajníkov. Vyskytuje sa len na piatich menších lokalitách na strmých skalách a bralách **v Jastrabskej vrchovine** (v trojuholníku medzi obcami Stará Kremnička – Horná Ves – Jastrabá). Biotop je veľmi ohrozený, zachovalý len na nepatrných plochách a preto je potrebné zabezpečiť dôslednú ochranu týchto zvyškov teplomilných stepných dubových porastov.

Ls4 – Lipovo-javorové sutinové lesy (biotop európskeho významu) : Azonálne spoločenstvá zmiešaných javorovo jaseňovo lipových lesov na svahových úžľabinových a roklinových sutinách. Veľkú diverzitu drevín zvyšuje prímies z kontaktných spoločenstiev. Krovinové poschodie je bohaté vyvinuté. Okrem žiarскеj kotliny sa vyskytuje vo všetkých horských častiach okresu. Viac-menej bežný lesný biotop **vo všetkých pohoriach okresu Žiar nad Hronom**. Biotop je ohrozený predovšetkým v hospodárskych lesoch, teda mimo územia NPR a PR a to takým spôsobom hospodárenia, kde dochádza k zmene drevinového zloženia, prípadne v mladých porastoch dochádza v dôsledku nevhodných lesohospodárskych postupov často k prevládnutiu jaseňa štíhleho. V niektorých častiach sú lesy tiež ohrozené inváziami expanzívnych rastlín (napr. *Impatiens parviflora*), prípadne v menšej miere eróziou pôdy spôsobenou turistickými chodníkmi nevhodne vedenými cez lesné porasty.

Ls5.1 – Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (biotop európskeho významu) : Porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým viacvrstvom podrastom. Vyskytujú sa na svahoch s miernejším sklonom, na trvalo vlhkých pôdach. Porasty sú s vysokým zápojom drevín. Pri hromadení bukového odpadu je typická nízka pokrývnosť bylinnej vrstvy do 15 %. Je to najhojnejší lesný biotop, vyskytujúci sa v každom pohorí v okrese Žiar nad Hronom, vrátane **Jastrabej** (západne od posudzovanej lokality). Pri zachovaní prirodzenej štruktúry lesa je biotop málo ohrozený.

Ls5.2 – Kyslomilné bukové lesy (biotop európskeho významu) : Bukové porasty nachádzajúce sa v nižších polohách, floristicky chudobné so stálou prímiesou duba, miestami aj jedle. Krovinové poschodie je slabo vyvinuté, tvoria ho najmä zmladzujúce jedince hlavných drevín. Hojne sa vyskytuje v južnej časti okresu v Štiavnických vrchoch a v centrálnej časti v **Jastrabskej vrchovine**. Veľmi zriedkavý biotop v pohorí Nízky Vtáčnik. Pri zachovaní prirodzenej štruktúry je biotop málo ohrozený.

1.10 Reprezentatívne geoeкосистémy

Reprezentatívne geoeкосистémy (REPGES) sú spracované pomocou priestorovej diferenciácie typov REPGES vypracovanej vo forme autorského originálu (Miklós, 1998). REPGES boli spracované ako syntéza abiotických a biotických prvkov územia. Ich cieľom je určiť reprezentatívny geoeкосистém pre každú územnú jednotku (región) na danej hierarchickej úrovni – regionálny princíp a určiť reprezentatívny výskyt pre každý typ geoeкосистému – typologický princíp.

Reprezentatívny geosystém Jastrabskej vrchoviny, v ktorej sa nachádza katastrálne územie obce Jastrabá, je určené nasledovne :

- Fytogeografická oblasť : CARPATICUM OCCIDENTALE
- Fytogeografický obvod : Praecarpaticum
- Geoeкологický región : Kremnické vrchy
- Geoeкологický subregión : Jastrabská vrchovina
- Kód REPGES : 6, 33, 36, 46, 49

6 - rozčlenené meandrové roviny (pôvodne s lužnými lesmi) : REPGES sa viaže na nivy s pomerne rovným povrchom a relatívne malými výškovými rozdielmi. Druhým typom sú kotliny stredného výškového stupňa. Dominantnými spoločenstvami tu sú lužné lesy vrbovo-topoľové, s dominantným zastúpením druhov vrba biela (*Salix alba*), vrba krehká (*Salix fragilis*), topoľ biely (*Populus alba*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*). Z pôd sa tu najviac vyskytujú fluvizem kultizemná karbonátová, čiernica kultizemná, pseudoglej modálna, ílovito-hlinitá, pôdy sú hlinité. Výskyt luvizemí. V rámci okresu sa tento geosystém vyskytuje na nive rieky Hron.

33 - nízke plošinové predhoria (pôvodne s dubovo-hrabovými lesmi) : REPGES viazaný na nízke plošinové predhoria s rôznym geologickým podkladom, ovplyvnené fluvialnými procesmi. Dominantnými spoločenstvami sú dubovo-hrabové lesy, v ktorých dominujú dub plsnatý (*Quercus pubescens*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Z pôd sa tu najviac vyskytujú kambizem modálna a kultizemná, pôdy sú hlinité. V rámci okresu sa tento geosystém vyskytuje v južnej časti Žiarskej kotliny a v Kremnických vrchoch (Kunešovská hornatina, Jastrabská vrchovina).

36 - nízke plošinové predhoria (pôvodne s bukovo-jedľovými lesmi) : pri tomto type geoekosystému prevažuje členitý reliéf s bohatou škálou skalných útvarov a krasových javov. Ide o plošne pomerne málo zastúpený typ REPGES. Dominantnými spoločenstvami sú bukovo-jedľové lesy, dominantnými rastlinnými druhmi buk lesný (*Fagus sylvatica*), jedľa biela (*Abies alba*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), javor mliečny (*Acer platanoides*), brest horský (*Ulmus glabra*). Z pôdných typov prevláda kambizem modálna a pseudoglejová, pôdy sú hlinité a ílovito-hlinité. V rámci okresu sa vyskytuje na území v Kremnických vrchoch (Jastrabská vrchovina).

46 - členité vulkanické vrchoviny (pôvodne s dubovými lesmi) : tento typ geoekosystému sa viaže na okrajové časti Slovenského stredohoria tvorené stredne položenými kotlinami a planinami. Dominantnými spoločenstvami sú dubové lesy, v ktorých dominujú dub plsnatý (*Quercus pubescens*), jaseň mannový (*Fraxinus ornus*), dub zimný (*Quercus petraea*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*). Z pôd sa tu vyskytujú fluvizem modálna, kambizem modálna, kambizem pseudoglejová, pôdy sú piesočnato-hlinité, hlinité. V rámci okresu sa tento geosystém vyskytuje v Kremnických vrchoch (Jastrabská vrchovina).

49 - členité vulkanické vrchoviny (pôvodne s bukovými lesmi) : REPGES sa viaže na pohoria, ktoré predstavujú eróziou a denudáciou postihnuté zvyšky rôzne starých vrstiev vulkanicko-sedimentárneho komplexu, narušeného zlomami a rozčleneného hydrologickou sieťou. Dominantnými spoločenstvami sú bukové lesy, dominantnými rastlinnými druhmi buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*). Z pôdných typov prevláda kambizem modálna a pseudoglejová, pôdy sú piesočnato-hlinité až hlinité. V rámci okresu tento REPGES plošne pokrýva všetky podcelky v Kremnických vrchoch a v Štiavnických vrchoch zaberá výraznú časť Hodrušskej hornatiny.

2. KRAJINA, KRAJINNÝ OBRAZ, STABILITA, OCHRANA, SCENÉRIA

2.1 Štruktúra a scenéria krajiny

Krajinnú štruktúru tvoria súbory prirodzených a človekom čiastočne, alebo úplne pozmenených dynamických systémov. Určujúcim faktorom súčasného plošného rozmiestnenia jednotlivých prvkov krajinnej štruktúry je reliéf, jeho rezba, ale aj aktivity človeka v danom priestore. Nezanedbateľný vplyv na organizáciu štruktúrnych prvkov v katastrálnom území malo poľnohospodárstvo s prevahou trvalých trávnych porastov a sekundárnych lesov. Svoj vplyv na charaktere a štruktúre krajiny prevažne v negatívnom smere zanechala aj ťažobná činnosť, v dôsledku čoho po ukončení jej činnosti zostali v krajine staré environmentálne záťaže a negatívne vnímané krajinné štruktúry (napr. haldy, staré lomy, odkaliská, hospodárske a technické objekty a pod.). V bezprostrednom okolí obce však v rámci vizuálneho uhla nie je vidieť žiadne banské dielo vnímané ako negatívny prvok, osobitne kameňolom alebo stopy po podpovrchovej banskej činnosti. Ak aj nejaké napr. haldy sú, tak sú to historické štruktúry, ktoré zarástli vegetáciou a splynuli s lesnatým okolím. Na základe týchto skutočností môžeme záujmové územie hodnotiť ako poľnohospodársku krajinu s intenzívnym využívaním, ktorá spĺňa základné ekostabilizačné, krajinotvorné a v neposlednej miere aj estetické nároky. Priestorové usporiadanie jednotlivých štruktúrnych prvkov je postavené tak, aby nedochádzalo k nežiadúcim prejavom v krajine.

Plochy zastavaného územia s prevažujúcou obytnou funkciou citlivo dotvárajú krajinný obraz a nepôsobia ako výrazný rušivý prvok, vďaka nízkej zástavbe a pomerne veľkému podielu zelene (sady, záhrady,

záhumienky a podobne). Pokles poľnohospodárskych aktivít v území sa začína negatívne odzrkadľovať v stave, kvalite a vo využívaní jednotlivých prvkov krajinej štruktúry. V minulosti intenzívne využívané plochy pasienkov a kosených lúk sú prevažne v okrajových častiach územia výrazne atakované rôznymi štádiami sukcesného procesu, od dlhodobo nevyužívaných plôch – neúžitky až po plochy so súvislým kríkovým až stromovým porastom.

Celková výmera katastra obce Jastrabá je 1.096,63 ha, z ktorých podiel jednotlivých prvkov súčasnej krajinej štruktúry tvorí lesná krajina 456,67 ha, poľnohospodárska pôda 479,34 ha (z toho : orná pôda 0,08 ha, trvalé trávne porasty 464,64 ha, záhrady 14,62 ha) a ostatné plochy 160,61 ha (z toho : vodné plochy 0,01 ha, zastavané plochy 41,30 ha a ostatné plochy 119,31 ha). Uvedené štruktúrne zastúpenie charakterizuje katastrálne územie obce ako územie s prevládajúcou poľnohospodárskou pôdou, ktorá tvorí 44,95 % z celkovej výmery územia. Stupeň zornenia – podiel ornej poľnohospodárskej pôdy je však veľmi nízky 0,02 %. Lesnatosť územia je 41,64 %.

Posudzovaná činnosť je lokalizovaná mimo zastavaného územia obce na pozemkoch trvalých trávnych porastov a na pozemkoch ostatných plôch, ktoré už dávnejšie nie sú využívané. V blízkosti motokrovej dráhy je z juhozápadu lesný porast a z ostatných strán lúky a pasienky (trvalý trávny porast). Terén je svahovitý a prekonáva výškový rozdiel cca 50 m. Po obvode celého areálu sa nachádza vzrastlá zeleň, ktorá opticky oddeľuje celý areál od okolitej krajiny a zároveň vytvára aj ochrannú bariéru. Najbližšie obytné územie je vo vzdialenosti min. 175 m.

2.2 Chránené územia a ochranné pásma

2.2.1 Ochrana prírody a krajiny

Podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je z hľadiska územnej ochrany celé katastrálne územie obce Jastrabá chránené I. stupňom ochrany, ktorý platí na celom území Slovenska. Druhá ochrana rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín, ako aj ochrana drevín sa podľa vyššie uvedeného zákona v záujmovom území neuplatňuje.

V širšom okolí, ktoré nebude posudzovanou činnosťou dotknuté, sa vyskytuje :

- **Prírodná pamiatka (PP) Jastrabská skala** o rozlohe 8,46 ha s 5. stupňom ochrany bola vyhlásená za prírodnú pamiatku uznesením Rady Okresného národného výboru v Žiari nad Hronom č. 134 zo dňa 25.7.1975, ochranné pásmo o rozlohe 12,0 ha so 4. stupňom ochrany bolo vyhlásené podľa § 17 ods. 3 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. PP Jastrabská skala prezentuje odkrytý lávový, ryolitový prúd, končiaci jedinečnou strmou až zvislou stenou. Ide o klasický vzor selektívneho zvetrávania, akým sa pevnejšie ryolity dostali na povrch z erózií menej odolných sopečných pyroklastík. Na vrchole sú významným prvkom staré zachovalé duby. Nadmorská výška Jastrabskej skaly je 583 m n. m. Zasahuje do k. ú. obce Bartošová Lehôtka a Jastrabá. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP SR Štiavnické vrchy. PP Jastrabská skala sa nachádza vo vzdialenosti cca 2,5 km od posudzovaného územia.
- **Prírodná pamiatka (PP) Ihráčske kamenné more** o rozlohe 2,20 ha so 4. stupňom ochrany bola vyhlásená rozhodnutím OÚŽP v Žiari nad Hronom č. ŽP-67/ 1993 zo dňa 12.07.1993 a úpravou rozhodnutia OÚŽP v Žiari nad Hronom zo dňa 10.08.1993 za účelom ochrany zvláštného geologického útvaru, ktorým je časom rozpadajúci sa lávový prúd v podobe andezitových balvanov rôznych veľkostí. Chránený je rozpadávajúci sa sopúch, relikt prírodného kanála lávy. Dôsledkom rozpadu sa vytvorila sústava kamenných brál a počas zvetrávania sa vytvorila sutina a na ich úpätí kamenné more. Prírodná pamiatka je situovaná v k. ú. Ihráč. Územie je v pôsobnosti pracoviska ŠOP SR Štiavnické vrchy. PP Ihráčske kamenné more sa nachádza vo vzdialenosti cca 2,5 km od posudzovaného územia.

V blízkosti záujmového územia, ktoré nebude dotknuté posudzovanou činnosťou, sa nachádza veľkoplošné územie pripravované na ochranu : CHKO Kremnické vrchy, ktorého návrh bol vypracovaný už v roku 1993 s predpokladanou rozlohou 20.370 ha. Okrem okresu Žiar nad Hronom by spadalo územie CHKO aj do okresov Banská Bystrica, Zvolen a Turčianske Teplice.

V súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie v roku 2004 a s aproximáciou národnej legislatívy k legislatíve Európskej únie došlo v zákone NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny k implementácii Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (ďalej len smernica o vtákoch) a Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len smernica o biotopoch). Tieto dve právne normy sú základom pre vytvorenie sústavy **NATURA 2000**, ktorá má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Chránené vtáčie územia : Národný zoznam chránených vtáčích území bol schválený vládou SR dňa 9.7.2003 a spolu s národným zoznamom navrhovaných ÚEV bol dňa 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie navrhované vtáčie územie zaradené do schváleného zoznamu vtáčích území považuje za chránené územie. Navrhované chránené vtáčie územia sa v riešenom území nenachádzajú. Najbližšie chránené vtáčie územie je CHVÚ033 Veľká Fatra a CHVÚ022 Poľana, ktoré sú vzdialené viac ako 25 km vzdušnou čiarou.

Územia európskeho významu : Národný zoznam území európskeho významu bol schválený vládou SR dňa 17.3.2004 a spolu s národným zoznamom navrhovaných CHVÚ bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Následne vydalo MŽP SR 14.7.2004 Výnos č. 3/2004-5.1, ktorým sa zoznam navrhovaných ÚEV vydal s účinnosťou od 1.8.2004 (č. 450/2004 Z.z.). Týmto sa považujú podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov navrhované územia európskeho významu uvedené v národnom zozname ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným MŽP SR za chránené so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname. Na území obce Jastrabá sa navrhované územia európskeho významu nenachádzajú. Najbližšie navrhované územie európskeho významu je SKUEV0186 Mláčik v okrese Banská Bystrica, ktoré je vzdialené cca 15 km. Ostatné územia sú vzdialenejšie (napr. SKUEV0245 Boky a SKUEV0265 Suť).

Slovenská republika je od 1.1.1993 riadnou zmluvnou stranou Ramsarskej konvencie. Slovensko sa pristúpením k tejto konvencii zaviazalo zachovávať a chrániť mokrade, ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú flóru a faunu. Mokradami sa v zmysle konvencie rozumejú všetky územia s močiarimi, slatinami a vodami prirodzenými alebo umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi ...(čl. 1. ods. 1). V čl. 3. ods. 1. sa zmluvné strany zaväzujú podporovať zachovanie mokradí, najmä tých, ktoré boli zaradené do Zoznamu medzinárodne významných mokradí – **Ramsarské lokality**. Do územia posudzovanej činnosti žiadne z uvedených chránených území nezasahuje.

2.2.2 Ochrana kultúrneho dedičstva

Pamiatkové územie alebo jej ochranné pásmo sa na území obce Jastrabá nenachádza. V intraviláne obce sa neevidujú žiadne archeologické náleziská.

V katastrálnom území obce Jastrabá sa v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov nachádza 1 evidovaná nehnuteľná kultúrna pamiatka : Rímskokatolícky kostol sv. Michala, postavený v gotickom slohu v 90-tych rokoch 13. storočia, nachádzajúci sa v strede zastavaného územia obce na parcele č. 4/2 v k.ú. Jastrabá (č. ÚZPF 1234).

K významným pamiatkam obce patrí okrem Rímskokatolíckeho kostola sv. Michala aj zvon v gotickom slohu a bočné oltáre v neskororenesančnom slohu umiestnené v kostole. Významnou pamiatkou je prístenná kaplnka v neskorobarokovom slohu z konca 18. storočia. Typická architektúra obce pozostávala z cestnej radovej zástavby.

Posudzovaná činnosť nebude mať žiadny negatívny vplyv na kultúrne pamiatky zaradené do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu, na pamiatky navrhované do Zoznamu na vyhlásenie za kultúrnu pamiatku a ani na pamätihodnosti obce, nakoľko posudzovaná činnosť sa nachádza mimo územia spadajúceho pod ochranu v zmysle pamiatkového zákona.

2.2.3 Ochrana nerastného bohatstva

Ochrana a využívanie nerastného bohatstva, ktoré je charakteristické svojou neobnoviteľnosťou, nepremiestniteľnosťou a obmedzeným množstvom zásob, zabezpečuje zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej správe v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov.

V katastrálnom území obce Jastrabá sa nachádza :

- výhradné ložisko Jastrabá (perlit) s určeným chráneným dobývacím priestorom (LB MINERALS a.s)
- výhradné ložisko Jastrabá (perlit) s určeným chráneným ložiskovým územím (LB MINERALS a.s)
- ložisko nevyhradených nerastov Jastrabá - lom Legio (stavebný kameň - andezit) LEGIO BASALT s.r.o.
- ložisko so zastavenou ťažbou Jastrabá – Ostrá Hora (stavebný kameň – andezit)
- ložisko so zastavenou ťažbou Jastrabá – lom Legio (stavebný kameň – andezit)

2.2.4 Ochrana poľnohospodárskej pôdy

Poľnohospodárska pôda je neoddeliteľnou a nezastupiteľnou zložkou prírodného prostredia a zároveň nenahraditeľným prírodným zdrojom a preto je v súlade so zákonom NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy nutné chrániť jej prirodzené produkčné a mimoprodukčné funkcie a zamedzovať jej degradáciu. Osobitne chránenými na území Slovenska sú vybrané pôdne jednotky s najvyšším prirodzeným produkčným potenciálom, ktoré sú v citovanom zákone zaradené podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) do prvých štyroch kvalitatívnych skupín. Zo zaradenia poľnohospodárskych pôd do kvalitatívnych skupín vyplýva, že v hodnotenom území sa nevyskytujú osobitne chránené pôdne zdroje.

2.2.5 Vodohospodársky chránené územia

V sledovanom území sa nenachádza žiadna chránená vodohospodárska oblasť a ani citlivé či zraniteľné oblasti, vyžadujúce ochranu podľa zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Taktiež sa tu nenachádzajú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a minerálnych stolových vôd.

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 398/2002 o podrobnostiach určovania ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd, sa v katastrálnom území obce Jastrabá nachádza ochranné pásmo (ďalej OP) vodného zdroja Lúčky I (výdatnosť 0,35 – 0,71 l/s) a Lúčky II. (výdatnosť 0,29 – 1,03 l/s). Ochranné pásmo I. a II. stupňa o celkovej rozlohe 53,90 ha je stanovené rozhodnutím PLVH 2008/87-G zo dňa 12.12.1987.

Na území katastrálneho územia obce Jastrabá sa v zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, nenachádzajú žiadne vodohospodársky významné vodné toky a ani vodárenské vodné toky.

2.2.6 Ochranné a bezpečnostné pásma technickej infraštruktúry

Ochranné a bezpečnostné pásma elektrických zariadení v zmysle zákona NR SR č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov – ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane pre vodiče bez izolácie 10 m. Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po obidvoch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky a 3 m pri napätí nad 110 kV. Pásmo ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií je v zmysle zákona NR SR č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja potrubia na obidve strany : 1,50 m do priemeru 500 mm a 2,50 m pri priemere nad 500 mm. Ochranné pásmo lesa v zmysle zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch je do vzdialenosti 50 m od okraja lesa. Ochranné pásmo vodných tokov, slúžiace pre výkon správy toku v súlade s ustanoveniami § 45 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov je pri vodohospodársky významnom toku 10 m od brehovej čiary, pri drobných tokoch 5 m od brehovej čiary a pri ochrannej hrádzi vodného toku 10 m.

2.3 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný ako celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny, alebo miestny význam.

Katastrálne územie obce Jastrabá obsahuje ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré majú význam pre zabezpečovanie druhovej a krajinnoekologickej biodiverzity, pre zamedzenie vodnej a veternej erózie, pre udržanie kvality vody, pre reguláciu odtokových pomerov, pre vytváranie vhodných životných podmienok rastlín a živočíchov – bežných i vzácných. Ich súčasťou sú vzácné prirodzené a prírodné blízke biotopy, ktoré plnia vyrovnávaciu funkciu – utlmujú negatívne dôsledky ľudskej činnosti, chránia vybrané zložky krajiny a chránia krajinný systém proti negatívnym, degradačným a destabilizačným procesom.

Podľa Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenska (GNÚSES), schváleného uznesením vlády SR č. 319/1992 a jeho aktualizácie z roku 2000, sa v širšom záujmovom území nachádza : jadrové územie národného významu, ktoré reprezentuje územie Kremnických vrchov (výhľad CHKO Kremnické vrchy), biocentrum nadregionálneho významu – Vtáčnik (cca 1.510 ha) s jadrom NPR Vtáčnik o výmere 194 ha a biokoridory nadregionálneho významu, ktoré predstavuje NBK Skala – Kľacká dolina – Vysoká – Turček (terestrický), spájajúci Kremnické vrchy s pohorím Vtáčnik, NBK hrebeň Štiavnické vrchy – Kremnické vrchy (terestrický) a NBK vodného toku Hron (hydricko-terestrický). Záujmové územie je zároveň významnou migračnou trasou vtákov.

V rámci Regionálneho územného systému ekologickej stability bývalého okresu Žiar nad Hronom (RÚSES), ktorý v roku 1992 vypracovala firma EKOTRUST Banská Štiavnica – hlavný riešiteľ RNDr. Jozef Šteffek CSc., sa v širšom záujmovom území nachádzajú biocentrá regionálneho významu (Bralce – Szaboóva skala, Kamenný jarok, Ladomerský lom, **Jastrabská skala**, Kremnický Štós, Kapitulské Bralce, Bukovec, Skalka, Demian, Vápenná), regionálne terrestické biokoridory (Koložiar – Olázok, **Jastrabá** – Veľký háj – Brestov diel – Triesky) a regionálne hydricko-terestické biokoridory (Potok Teplá, Vyhniansky potok, **Ihráčsky potok**, Lehotský potok, Kremnický potok).

V rámci Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Žiar nad Hronom (RÚSES), ktorý v roku 2013 vypracovala firma ESPRIT s.r.o. Banská Štiavnica – zodpovedný riešiteľ Mgr. Dušan Kočícký, sa v širšom záujmovom území sa nachádza :

➤ **Nadregionálne biocentrum :**

- NBc1 Vtáčnik (1.510 ha) s jadrom NPR Vtáčnik o výmere 194 ha (k.ú. Prochot)
- NBc2 Laurín (2.890 ha) s jadrami NPR Badínsky prales a Mláčik o výmere 178 ha, (Ihráč, Kremnica)

➤ **Regionálne biocentrum :**

- RBc1 Žiar (814,86 ha) – k.ú. Bzenica, Dolná Ždaňa, Horná Ždaňa
- RBc2 Kršľa (744,44 ha) – k.ú. Prochot
- RBc3 Vysoká hora (860,53 ha) – k.ú. Janova Lehota, Kosorín
- RBc4 Teplý grúň (397,19 ha) – k.ú. Stará Kremnička, Pitelová
- RBc5 Močiar (610,57 ha) – k.ú. Žiar nad Hronom, Trnavá Hora
- RBc6 Bukovec - Kamenný jarok (973,55 ha) – k.ú. Sklené Teplice, Repište
- RBc7 Končiar (316,99 ha) – k.ú. Vyhne, Repište
- RBc8 Horná Klapa (490,52 ha) – k.ú. Lutila
- RBc9 Kolo (781,40 ha) – k.ú. Kunešov, Lúčky, Kopernica, Slaská
- RBc10 Javorník - Hladká (311,82 ha) – k.ú. Kremnica
- RBc11 Chlm (1.178,25 ha) – k.ú. Ihráč, Nevoľné, Kremnica

➤ **Nadregionálny biokoridor :**

- NRBk1 Vtáčnik (terestrický) – k.ú. Prochot, Lovčiaca-Trubín, Slaská, Kosorín, Kunešov
- NRBk2 Štiavnické vrchy - Kremnické vrchy (terestrický) – k.ú. Repište, Sklené teplice, Žiar nad Hronom, Ladomerská Vieska, Trnavá Hora, Hronská Dúbrava, Ihráč, Kremnica, Krahule
- NRBkh1 Hron (hydrický) – k.ú. Hronská Dúbrava, Trnavá hora, Pitelová, Žiar nad Hronom, Ladomerská Vieska, Lovča, Lehôtka pod Brehmi, Dolná Trnávka, Dolná Ždaňa, Bzenica

➤ **Regionálny biokoridor :**

- RBk1 Nízky Vtáčnik (terestrický) – k.ú. Bzenica, Horná Ždaňa, Prochot
- RBk2 Kolo - Turiec - Javorník (terestrický) – k.ú. Lúčky, Kremnica, Kunešov, Krahule, Kremnické Bane
- RBk3 Kolo - Klapa (terestrický) – k.ú. Kopernica, Slaská, Lutila
- RBk4 Chrástová (terestrický) – k.ú. Lutila, Stará Kremnička, **Jastrabá**, Pitelová, Trnavá Hora
- RBk5 Klokoč (terestrický) – k.ú. Vyhne, Bzenica
- RBkh1 Prochotský potok (hydrický) – k.ú. Prochot, Horná Ždaňa, Dolná Ždaňa
- RBkh2 Lutilský potok (hydrický) – k.ú. Janova Lehota, Lovčica-Trubín, Lutila, Žiar nad Hronom, Kopernica, Lúčky, Kunešov
- RBkh3 Kremnický potok (hydrický) – k.ú. Kremnické Bane, Kremnica, Horná Ves, Dolná Ves, Bartošova Lehôtka, Stará Kremnička, Žiar nad Hronom
- RBkh4 Ihráčsky potok (hydrický) – k.ú. Kremnica, Ihráč, **Jastrabá**, Pitelová, Trnavá Hora
- RBkh5 Močiarsky potok (hydrický) – k.ú. Trnavá Hora
- RBkh6 Istebný potok (hydrický) – k.ú. Žiar nad Hronom, Ladomerská Vieska
- RBkh7 Teplá (hydrický) – k.ú. Lehôtka pod Brehmi, Hliník nad Hronom, Sklené Teplice, Repište
- RBkh8 Vyhniarsky potok (hydrický) – k.ú. Bzenica, Vyhne, Repište

➤ **RBk4 Chrástová**

Kategória : terestrický biokoridor regionálneho významu

Príslušnosť katastrálneho územia : Lutila, Stará Kremnica, **Jastrabá**, Pitelová, Trnava Hora

Charakteristika : biokoridor vychádza na juhovýchode z RBc 8 Horná Klapa a mierne zvažujúcim sa svahom pokračuje na kótu Chrástová 420,1 m n.m. nad obcou Stará Kremnička. Lesné prostredie je tvorené prevažne biotopom Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, v menšej miere Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové

kvetnaté lesy 9130, Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy 9110. V pramennej oblasti Jelšového potoka sa nachádzajú menšie plochy biotopu Ls3.3 Dubové nátržníkové lesy 9110* (čiastočne zmenené v prospech Ls2.1), spolu s Ls3.5.1 Sucho a kyslomilné dubové lesy. Od Chrašťovej vedie biokoridor dolinou Jelšového potoka a pomerne dlhým úsekom otvorenej poľnohospodárskej krajiny. Nad obcou Stará Kremnička križuje biokoridor štátnu cestu vedúcu do Kremnice a tok Kremnického potoka. Na jeho ľavom brehu začína mierne stúpať v rozvoľnenej poľnohospodárskej krajine. Na začiatku zalesnenej časti biokoridoru sa stúpanie prudko zvýši a migrujúca zver prekonáva železničnú trať vedúcu z Hronskej Dúbravy do Vrútok. V strmých svahoch ochranných lesov – Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy 9110, Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls3.5.2 Sucho a kyslomilné dubové lesy 9110* a Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy 9180* je vyrazený železničný tunel s dĺžkou približne 500 metrov. Pokračovanie koridoru je východným smerom zalesnenou krajinou ponad obec Pitelová, južnými svahmi kóty Ostrá Hora 666,7 m n.m. až do lokality Hrabíky. Tu križuje štátnu cestu vedúcu z Trnavej Hory na Kremnicu a následne tok Ihráčskeho potoka. Prechádza zalesnenou krajinou ponad obec Kľačany až na hlavný hrebeň Kremnických vrchov kde sa napája na nadregionálne biocentrum Laurín a križuje nadregionálny biokoridor Štiavnické vrchy – Kremnické vrchy. V Kremnických vrchoch sa na trase biokoridoru vyskytuje prevažne lesný biotop Ls5.1, Ls4, Ls5.2 a Ls2.1.

Legislatívna ochrana, genofondové lokality : územie je bez legislatívnej ochrany, GL 13, 35 a 87. Na trase biokoridoru sa nachádza RBC 8 Horná Klapa, RBC 4 Teplý grúň a napája sa na NRBK 2 Štiavnické vrchy – Kremnické vrchy.

Ohrozenia : zmena drevinového zloženia porastov v hospodárskych lesoch, zásahy v ochranných porastoch, budovanie a rozširovanie siete lesných ciest, vznik erózných rýh pri nevhodnom spôsobe približovania dreva a ťažbe bentonitu, poškodzovanie koryta tokov a pramenísk pri nevhodnom približovaní dreva, oplocovanie pozemkov, odstraňovanie NDV, používanie skútrov a motoriek, nadmerná návštevnosť citlivých lokalít, vznik súkromných poľovných revírov, nadmerné poľovníctvo, šírenie inváznych druhov. V lokalite Horná Klapa predstavuje ťažba bentonitu veľkú environmentálnu záťaž na okolité ekosystémy a biotopy európskeho významu, prekročenie hraníc únosnosti krajiny.

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia : uplatniť sprísnený režim ochrany a využívania lesov v biocentrách s najvýznamnejšími a najzachovalejšími lesnými porastmi, prehodnotiť možnosti zaradenia najvýznamnejších lesných porastov v navrhovaných biocentrách do ochranných lesov, zachovať pôvodné drevinové zloženie lesov, v ochranných lesoch ponechať abiotické disturbancie na prirodzený vývoj, v hospodárskych lesoch ponechávanie väčšieho množstva mŕtveho dreva, vylúčiť holorubný spôsob hospodárenia, nadmerná ťažba starých stromov, pri približovaní dreva a ťažbe bentonitu zabrániť vzniku erózie, zabrániť oplocovaniu pozemkov, neumožniť vznik súkromných poľovných revírov, zabrániť vynášaniu odpadu do lesov. Účinným spôsobom regulovať pravidlá ťažby a prepravy bentonitu do spracovateľských závodov, vyžadovať ich dôsledné dodržiavanie, znížiť počet spoločností ťažiacich bentonit.

➤ **RBkh4 Ihráčsky potok**

Kategória : hydrický biokoridor regionálneho významu

Príslušnosť katastrálneho územia : Kremnica, Ihráč, Jastrabá, Pitelová, Trnava Hora

Charakteristika : Pravostranný prítok Hrona s dĺžkou 16,24km. Pramení v Kremnických vrchoch, južne od kóty Smrečník v nadmorskej výške 1 100 m n. m. Jeho tok má spočiatku juhozápadný smer, takisto ako Vápenný potok a Čierna voda, ktoré sú najdôležitejšími prítokmi Ihráčskeho potoka. Pramenná oblasť potokov je v závere dvoch zbiehajúcich sa dolín pod kótou Veľestúr 1.254,4 m n. m. Nachádzajú sa tu bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy ktoré spolu s javorovo-bukovými horskými lesmi a porastmi vrb vytvárajú aj nepravé brehovú porasty tokov. Všetky tri potoky pretekajú na značnom úseku – až 7 km. zalesnenou krajinou a majú charakter horských bystrín. Nepravé brehovú porasty sú súvislé s prímiesou jelše lepkavej, javora, jaseňa ale aj lipy a smreka. Až do začiatkov dolín vytvárajú takmer ideálne podmienky pre zoocenózy mnohých živočíchov a predstavujú nenarušený, súvislý biokoridor. V nižších polohách sú na mnohých lokalitách vytvorené malé enklávy podhorských lužných lesov. Medzi obcami Ihráč a Nevoľné nastupujú pravé brehovú porasty a na niekoľkých lokalitách sa vyskytuje značná populácia inváznej netýkavky žliazkatej. Od sútoku potokov pri lesnej správe Ihráč-píla má tok už južný smer a začína pretekať nezalesnenou, mierne rozvoľnenou krajinou. V okolí obce Hrabíky a Borovica boli brehovú porasty

odstránené. Tieto treba doplniť a mierne rozšíriť o filtrovaciu krovinovú vrstvu. Nad obcou Trnavá Hora bola v minulosti vybudovaná malá vodná elektráreň, ktorá tvorí prekážku v migračnej trase biokoridoru.

Legislatívna ochrana, genofondové lokality : územie je bez legislatívnej ochrany, GL 51,52, v povodí sa nachádza regionálne biocentrum a nadregionálne biocentrum

Ohrozenia : nadmerná ťažba dreva, nevhodné spôsoby približovania vyťaženého dreva, odstraňovanie brehových porastov, znečisťovanie toku splaškovými vodami a splachom z ciest so zvyškami ropných produktov, blízkosť cesty, prehrádzanie toku, šírenie invázných druhov, vznik čiernych skládok, regulácia toku.

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia : pri ťažbe a približovaní dreva minimalizovať zásahy do brehových porastov a vodného ekosystému, revitalizovať poškodené časti brehových porastov, odstraňovanie invázných druhov rastlín, zamedziť vzniku čiernych skládok a regulácii toku, spriechodniť spodnú časť toku, zabrániť odvodneniu fragmentov lužných lesov, v Ihráčskej, Vápennej a v doline Čierna voda obmedziť antropogénne aktivity a zabrániť do nich vjazdu automobilov.

2.3.1 Hodnotenie ekologickej stability územia

Z hľadiska hodnotenia ekologickej stability územia môžeme katastrálne územie obce Jastrabá klasifikovať podľa KES (koeficient ekologickej stability) ako krajinu s vysokou ekologickou stabilitou so stupňom ekologickej stability 3,84. Túto hodnotu zabezpečuje hlavne vysoký podiel lesných pozemkov a trvalých trávnych porastov. Samotné zastavané územie obce pritom predstavuje krajinu s veľmi nízkou ekologickou stabilitou.

Tab. Stupne ekologickej stability stanovené na základe hodnoty KES

Hodnotenie krajiny	KES	Stupeň ekologickej stability
Krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou	1,00 – 1,49	1
Krajina s nízkou ekologickou stabilitou	1,50 – 2,49	2
Krajina so strednou ekologickou stabilitou	2,50 – 3,49	3
Krajina s vysokou ekologickou stabilitou	3,50 – 4,49	4
Krajina s veľmi vysokou ekologickou stabilitou	4,50 – 5,00	5

(Zdroj : RÚSES okresu Žiar nad Hronom, 2013)

3. OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA, KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

Obec Jastrabá sa nachádza v západnej časti okresu Žiar nad Hronom, v juhozápadnej časti Kremnických vrchov. Leží cca 13 km severovýchodne od okresného mesta Žiar nad Hronom a 12 km juhovýchodne od Kremnice. Rozloha katastrálneho územia obce je 1.082 ha (10,82 km²). Počet obyvateľov k poslednému SOBD v roku 2011 bol 573 obyvateľov, z toho 292 mužov a 281 žien. Hustota obyvateľov na ha územia je 0,51 obyvateľa/ha (51,02 obyvateľa/km²).

3.1 Obyvateľstvo

3.1.1 Počet obyvateľov

Podľa výsledkov posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov vykonanom v roku 2011 mala obec Jastrabá 577 trvalo žijúcich obyvateľov, z toho 293 mužov (50,8 %) a 281 žien (49,2 %).

Tab. Základné údaje o obyvateľstve, Zdroj SOBD 2011

muži	ženy	spolu
293	284	577

(Zdroj : Štatistický úrad SR, SOBD 2011)

Tab. Vývoj počtu obyvateľstva v rokoch 1970 – 2011

1970	1991	2001	2006	2007	2011
799	592	581	566	574	577

Na celkový populačný vývoj dotknutého územia, jeho rozsah a štruktúru obyvateľstva, mala v uplynulom období okrem prirodzeného vývoja vplyv aj migrácia obyvateľstva, ktorá sa vyznačovala vysídľovaním časti obyvateľstva do mestských sídiel, kde prebiehala rozsiahla bytová výstavba. V období rokov 1970 až 1991 bol v obci Jastrabá zaznamenaný úbytok z celkového počtu obyvateľstva (-207 obyvateľov). Útlmom bytovej výstavby v mestách po roku 1989 sa zmenili aj migračné vzťahy medzi mestami a ich zázemím, pričom podiel migrácie na raste miest výrazne poklesol, resp. prisťahovanie sa zmenilo na vysťahovanie. Niektoré obce, najmä v zázemí centier, začali migračne získavať obyvateľstvo. Obec Jastrabá však výrazný nárast počtu obyvateľstva nezaznamenala. V porovnaní rokov 1991 až 2006 bol zaznamenaný úbytok z celkového počtu obyvateľstva (-29 obyvateľov), v porovnaní rokov 2006 až 2011 bol zaznamenaný nárast celkového počtu obyvateľstva (+ 11 obyvateľov).

3.1.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva zodpovedá celoslovenskému trendu. V percentuálnom pomere prevláda obyvateľstvo v poproduktívnom veku nad obyvateľstvom predproduktívneho veku, čo signalizuje starnutie populácie.

Tab. Štruktúra obyvateľstva podľa veku

0-14 chlapci	0-14 dievčatá	muži 15-64	ženy 15-64	muži 64+	ženy 64+	spolu
38	32	226	196	29	56	577

(Zdroj : Štatistický úrad SR, SOBD 2011)

Tab. Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín

veková skupina	predproduktívny vek	produktívny vek	poproduktívny vek
počet obyvateľov	70	422	85
%	12,13 %	73,14 %	14,73 %

(Zdroj : Štatistický úrad SR, SOBD 2011)

3.1.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Podľa národnosti (SOBD 2011) podstatnú časť obyvateľstva tvorí slovenská národnosť 98,61 % (569 obyvateľov). Česká národnosť tvorí 0,52 % (3 obyvatelia). Žiadne zastúpenie nemá národnosť maďarská, rómska, rusínska, ukrajinská, nemecká, poľská, chorvátska, srbská, ruská, židovská, moravská, bulharská a ostatné. Medzi nezistené národnosti sa počíta 0,87 % obyvateľov (5 obyvateľov).

3.1.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska vierovyznania (SOBD 2011) výrazne prevládajú obyvatelia s rímsko-katolíckym vyznaním 85,10 % (491 obyvateľov). Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia bez vyznania 6,93 % (40 obyvateľov). Ďalej nasledujú kresťanské zbory 1,21 % (7 obyvateľov), evanjelická cirkev augsburského vyznania 0,87 % (5 obyvateľov) a bahájske spoločenstvo 0,17 % (1 obyvateľ). Ostatné náboženstvá – gréckokatolícka cirkev, pravoslávna cirkev, reformovaná kresťanská cirkev, náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia, evanjelická cirkev metodistická, apoštolská cirkev, bratská jednota baptistov, cirkev adventistov siedmeho dňa, cirkev bratská, ústredný zväz židovských obcí, starokatolícka cirkev, cirkev československá husitská, novoapoštolská cirkev, cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní a iné nemajú žiadne zastúpenie. Zvyšných 5,72 % (33 obyvateľov) sa radí do kategórie nezistené.

3.1.3 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Pri SOBD v roku 2011 mala obec Jastrabá 295 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva je 51,13 %. Počet nezamestnaných (uchádzačov o zamestnanie)

bol celkom 71 osôb, čo v relatívnej hodnote predstavuje z celkového počtu produktívneho obyvateľstva v obci (295 osôb v roku 2011) 24,07 %.

Pri SOBD 2001 mala obec Jastrabá z celkového počtu 581 obyvateľov 258 ekonomicky aktívnych obyvateľov, z toho 147 mužov a 111 žien. Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúcего obyvateľstva bol 44,41 %.

K 31.12.2011 bola v okrese Žiar nad Hronom miera nezamestnanosti 12 – 15 %, k 31.08.2015 klesla miera nezamestnanosti v okrese Žiar nad Hronom na úroveň 9 – 12 %.

Deficit pracovných príležitostí v mieste bydliska má za následok odchádzku obyvateľov za prácou do väčších sídiel, kde je väčšia ponuka pracovných príležitostí. Obyvatelia obce Jastrabá sú zamestnaní predovšetkým v neďalekom okresnom meste Žiar nad Hronom a v neďalekej Kremnici, kde sú vhodnejšie podmienky pre prácu predovšetkým v priemysle a v službách.

3.1.6 Domový a bytový fond

V obci Jastrabá bolo podľa SOBD z roku 2011 celkovo 203 domov, z toho bolo 143 domov zistených a 60 domov nezistených. Z celkového počtu 143 zistených domov bolo 140 domov trvalo obývaných (97,9 %) a 3 domy neobývané (2,1 %). Z celkového počtu 157 bytov bolo 153 trvalo obývaných bytov (97,4 %) a 4 neobývané byty (2,5 %).

Tab. Základné údaje o domovom a bytovom fonde

Pred 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006 a neskôr	nezistené	spolu
7	30	48	21	15	16	6	0	0	60	203

(Zdroj : Štatistický úrad SR, SOBD 2011)

3.2 Sídlo

Obec Jastrabá leží v širšom zázemí žiarskeho ťažiska osídlenia tretej úrovne prvej skupiny, kde mesto Žiar nad Hronom predstavuje centrum osídlenie druhej skupiny druhej podskupiny a leží na navrhovanej nitriansko-pohronskej rozvojovej osi prvého stupňa : Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen a taktiež v širšom zázemí mesta Kremnica (centrum osídlenia tretej skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu), ktorá leží na navrhovanej kremnicko-turčianskej rozvojovej osi tretieho stupňa : Žiar nad Hronom – Kremnica – Turčianske Teplice (KÚRS 2001, aktualizácia 2011). Z hľadiska organizácie sídelnej štruktúry patrí medzi centrá osídlenia lokálneho (miestneho) významu šiestej skupiny s poľnohospodárskou a ubytovacou funkciou. Z hľadiska spádovitosti a záujmového územia obce, ako sídla miestneho významu, uspokojuje potreby len svojho katastrálneho územia a to v oblasti občianskej vybavenosti, rekreácie a služieb. Je sídlom školského obvodu. Obec má vyvinuté silné väzby na okresné mesto Žiar nad Hronom, ktoré vzhľadom na výhodnú vzájomnú polohu (13 km) poskytuje chýbajúce základné a hlavne vyššie vybavenie a taktiež na staré banícke mesto Kremnica, od ktorej je obec vzdialená 12 km.

Prírodnými kompozičnými líniovými prvkami sú vodné toky : Jastrabský a Ihráčsky potok so svojimi prítokmi, z ktorých Jastrabský potok preteká zastavaným územím obce a Ihráčsky potok preteká mimo zastavaného územia obce Jastrabá. Technickými kompozičnými prvkami je cesta III. triedy č. 05080 Bartošova Lehôtka – Jastrabá (odbočka z cesty I/65 Šašovské Podhradie – Kremnica – Martin), ktorá prechádza stredom zastavaného územia obce a pod zastavaným územím obce sa napája na cestu III. triedy č. 05079 Kremnica – Nevoľné – Ihráč – Jastrabá – Trnavá Hora, ktorá sa mimo katastrálneho územia obce Jastrabá napája na cestu I/50 Žiar nad Hronom – Zvolen.

Osídlenie kopíruje terénny reliéf a je sústredené v západnej časti katastrálneho územia. Priestorovo sa zástavba ťahne po oboch stranách cesty III/05079 Bartošova Lehôtka – Jastrabá v smere sever – juh – juhovýchod. Vstup do obce zo severu je zabezpečený z cesty III/05079 Bartošova Lehôtka – Jastrabá, ktorá

prechádza údolím východne od Jastrabskej skaly – Ostrej hory – Kanieho lazu, pričom mimo zastavaného územia obce v smere na Trnavú Horu pokračuje v trase cesty III/05080 Kremnica – Nevoľné – Ihráč – Jastrabá – Trnavá Hora, pozdĺž ktorej z východnej strany preteká Ihráčsky potok. Dominantou celej obce je areál kostola s objektom fary, situovaný v strede zastavaného územia obce.

3.3 Vybavenosť a služby

Sociálna vybavenosť je na území obce reprezentovaná zariadeniami školstva : predškolské zariadenie – Materská škola, školské zariadenia – Základná škola pre I. a II. stupeň.

Komerčná vybavenosť je na území obce zastúpená maloobchodnými zariadeniami, pohostinstvami a zariadeniami služieb. Základ maloobchodnej siete tvoria obchody s potravinárskym sortimentom rozšíreným o sortiment drogistického tovaru, domácich potrieb a drobného tovaru (COOP JEDNOTA ŽARNOVICA spotrebné družstvo a súkromné predajne.

Ostatná vybavenosť je na území obce reprezentovaná objektmi pre verejnú správu (Obecný úrad), administratívu (Pošta) a objektmi pre kultúru a osvetu (Kultúrny dom, verejná knižnica). Okrem vyššie uvedených kultúrnych ustanovizní sa v obce nachádza kostol s farou a cintorín s domom smútku.

Peňažné ústavy a poisťovne sú zriaďované pre určitý počet obyvateľov. V obci Jastrabá sa takéto zariadenia nenachádzajú.

Telovýchova a šport má pre svoje účely vybudovanú telocvičňu, ktorá je situovaná pri základnej škole a futbalové ihrisko, ktoré je umiestnené po pravej strane cesty III/05079 pri severnom vstupe do obce.

3.4 Výroba a hospodárska základňa

Priemyselná výroba, ktorá je zameraná prevažne na hutníctvo, strojárstvo, výrobu a spracovanie hliníka, spracovanie dreva a ťažbu surovín, je v rámci záujmového územia sústredená v Žiari nad Hronom, v Hliníku nad Hronom a v Kremnici. V ostatných sídlach, medzi ktoré patrí aj Jastrabá, prevláda poľnohospodárska výroba a lesné hospodárstvo, prípadne sa vyskytujú i menšie stavebné firmy.

Remeselná výroba : Obec Jastrabá má staré tradície remeselnej výroby a to hlavne v spracúvaní dreva, výroby dreveného uhlia a drevených šindľov. Pôvodným remeslom bolo aj tkanie plátna a spriadanie vlny. Remeselníci v obci sa venovali remeslu : kováč, obuvník, stolár, kolár. Bolo ich len niekoľko, aby pokryli potreby obce. Okrem remeselníkov boli v obci i živnostníci – krčmár, mlynár, mäsiar a ďalší nemenovaní remeselníci.

Stavebníctvo : Stavebná výroba bola v predchádzajúcom období zastúpená niekoľkými veľkými stavebnými organizáciami, ktoré sa po zmene spoločensko-ekonomického systému v roku 1989 začali postupne rozpadáť a vznikli menšie súkromné stavebné firmy obecného, miestneho a lokálneho významu, ktoré sa orientujú na údržbu, opravy, rekonštrukcie a prestavbu existujúceho stavebného fondu.

Poľnohospodárska a živočíšna výroba : Prevažnú časť poľnohospodárskej pôdy obhospodarujú viaceré spoločnosti (napr. JAKOSA a.s. Janova Lehota, Vtáčnik s.r.o. Dolná Trnávka). Časť pôdy využívajú aj súkromní podnikatelia a drobní držitelia. Poľnohospodárska výroba je zameraná prevažne na pestovanie obilovín a krmovín. Živočíšna výroba je zameraná hlavne na chov hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a hydiny.

Lesné hospodárstvo vyplýva z vlastníctva lesného pôdneho fondu. Lesný pôdny fond, ktorý je vo vlastníctve Obce Jastrabá a vo vlastníctve Urbárskeho pozemkového spoločenstva, obhospodarujú Lesy SR, š.p. Banská Bystrica prostredníctvom ich Lesného odštepného závodu v Žarnovici. Lesný pôdny fond, ktorý je vo vlastníctve Biskupského úradu, obhospodaruje firma MALES s.r.o. Žiar nad Hronom. Nepatrná časť lesného pôdneho fondu je v súkromnom vlastníctve.

3.5 Rekreačia a cestovný ruch

Obec Jastrabá nemá výraznú rekreačnú funkciu, aj keď v jej širšom okolí sa nachádzajú Štiavnické a Kremnické vrchy, ktoré poskytujú vhodné podmienky pre pešiu turistiku, cykloturistiku, poznávaciu turistiku (Kremnica, Banská Štiavnica) a v zimnom období vhodné podmienky pre zimnú rekreáciu a šport s potrebnou vybavenosťou (ubytovacie zariadenia, stravovacie zariadenia a zariadenia doplnkových služieb). V oblasti kúpeľníctva svoje služby poskytujú neďaleké kúpele Sklené Teplice. Vodný tok Hrona poskytuje v letnom období vhodné prostredie pre vodácku turistiku.

V katastrálnom území obce Jastrabá podmienky pre dennú rekreáciu a relaxáciu poskytujú stávajúce plochy pre šport a plochy zelene. Známe sú chatové oblasti Pod Belíkovom a Borovica, ako aj individuálne využívané bývalé lazničky a banícke usadlosti. Smerom k Trnavej Hore sa nachádza rekreačné stredisko Tralaland, ktoré je zamerané predovšetkým na detskú rekreáciu a rekreáciu pre mládež. V samotnej obci sa neprevádzkuje žiadne rekreačné zariadenie, niektorí obyvatelia ponúkajú ubytovanie v súkromí. Nachádzajú sa tu aj rôzne iné turisticky atraktívne aktivity (chov koní a hipoterapia, muzikoterapia, lesná škola, skauting a pod.). Vo vlastnom posudzovanom území sa nenachádzajú žiadne rekreačné a turistické aktivity a ani v jej okolí neprechádza žiadny značkovaný turistický chodník ani cyklotrasa.

3.6 Doprava

Cestná doprava : Obec je na nadradený dopravný systém – cestu I/65 (výhľad rýchlostná cesta R3 Žiar nad Hronom – Šašovské Podhradie – Kremnica – Martin) napojená prostredníctvom cesty III/05080 Bartošova Lehôtka – Jastrabá, ktorá od križovatky na Ihráč pokračuje v smere na Trnavú Horu ako cesta III/05079 a na južnom okraji zastavaného územia obce Trnavá Hora sa napája na cestu I/50 Šašovské Podhradie – Zvolen. Cesta III/05079 Kremnica – Nevoľné – Ihráč – Jastrabá – Trnavá Hora prechádza mimo zastavaného územia obce a umožňuje prístup k motokrosovej dráhe.

Železničná doprava : Katastrálnym územím obce Jastrabá (cca 800 m západne od posudzovaného územia) prechádza železničná trať č. 171 Zvolen – Diviaky. Železničná stanica je situovaná severne od zastavaného územia obce.

Letecká doprava : najbližšie letisko Sliač, ktoré má štatút aj parametre letiska pre medzinárodnú dopravu, je vo vzdialenosti cca 30 km.

3.7 Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou : Obec Jastrabá má vybudovaný samostatný verejný vodovod. Pitná voda z vodného zdroja Lúčky I. a II. je privádzaná do vodojemu VDJ Jastrabá, odkiaľ je cez čerpaciu stanicu ČS Jastrabá distribuovaná cez prírodné potrubie do rozvodnej siete v obci.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd : Obec Jastrabá nemá v súčasnosti vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Odpadové vody sú zachytávané v žumpách, alebo sú priamo vypúšťané cez septiky a trativodu do terénu a miestnych tokov. Dažďové vody sú odvádzané cez cestné priekopy do miestnych tokov.

Zásobovanie elektrickou energiou : Obec Jastrabá je zásobovaná elektrickou energiou z prevodovej transformátorovej stanice 110/22 kV v Žiari nad Hronom prostredníctvom vzdušného 22 kV vedenia.

Zásobovanie zemným plynom : Obec Jastrabá je plynofikovaná prostredníctvom odbočky z vysokotlakového plynovodu pomocou VTL prípojky ukončenej v regulačnej stanici plynu VTL/STL. Miestny plynovod je stredotlaký.

Zásobovanie teplom na území obce je decentralizované. Poľnohospodárske objekty, objekty občianskej vybavenosti ako aj bytové domy majú vlastné tepelné zdroje. Rodinné domy sú vykurované lokálne, prípadne etážovým kúrením.

3.8 Kultúrno-historické hodnoty územia

Pamiatkové územie alebo jej ochranné pásmo sa na území obce Jastrabá nenachádza. V intraviláne obce sa neeviduujú žiadne archeologické náleziská.

V katastrálnom území obce Jastrabá sa v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov nachádza jedna evidovaná nehnuteľná kultúrna pamiatka :

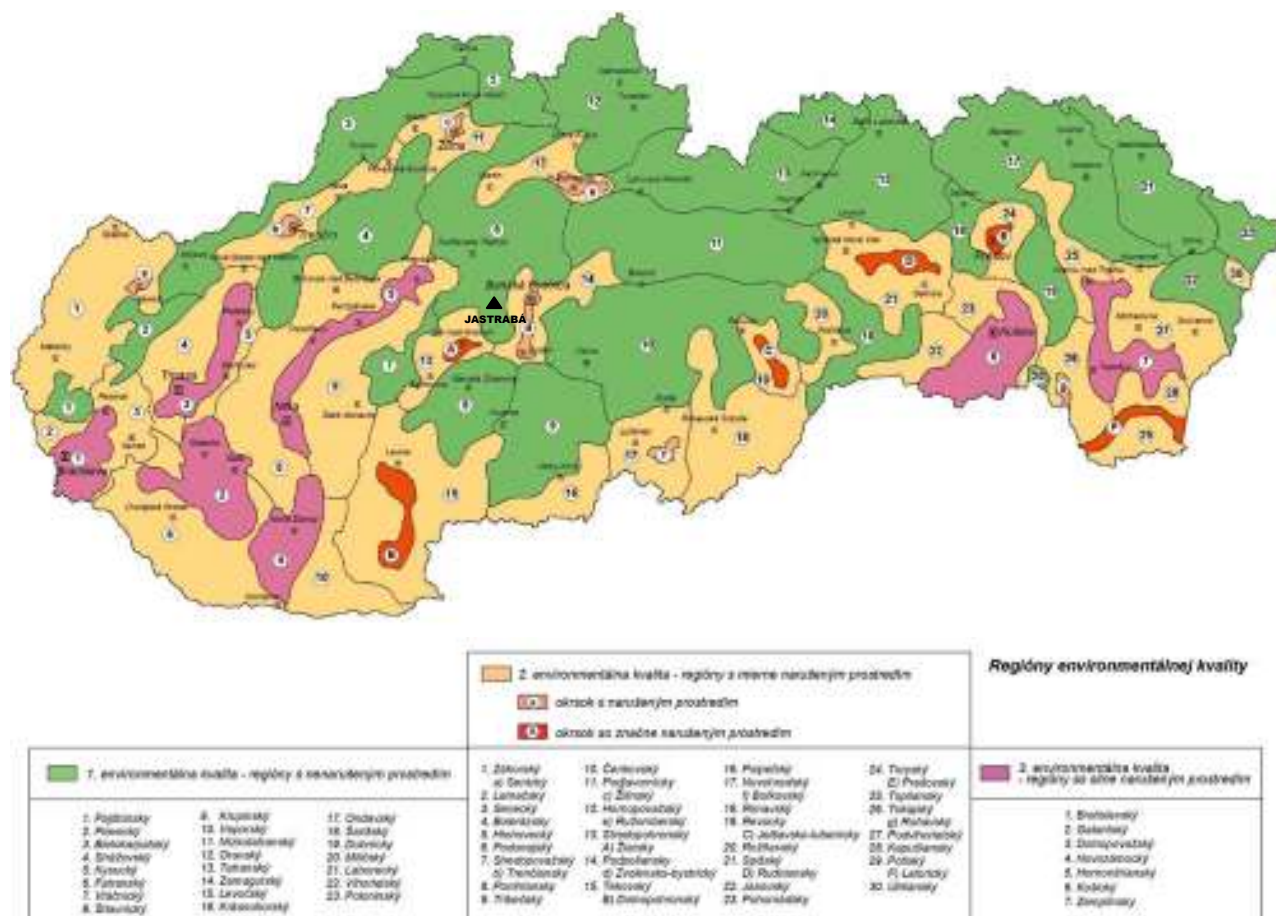
- Rímskokatolícky kostol sv. Michala, postavený v gotickom slohu v 90-tych rokoch 13. storočia, nachádzajúci sa v strede zastavaného územia obce na parcele č. 4/2 v k.ú. Jastrabá (č. ÚZPF 1234)

K významným pamiatkam obce patrí okrem Rímskokatolíckeho kostola sv. Michala aj zvon v gotickom slohu a bočné oltáre v neskororenesančnom slohu umiestnené v kostole. Významnou pamiatkou je prístenná kaplnka v neskorobarokovom slohu z konca 18. storočia.

4. SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

V zmysle environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky (Správa o stave životného prostredia SR v roku 2013, SAŽP) je územie Žiarskej kotliny (Žiar nad Hronom – Žarnovica) zaradené do regiónu č. 13 – Strednopohronského s mierne narušeným prostredím, pričom mesto Žiar nad Hronom patrí do Žiarskeho okrsku (A) so značne narušeným prostredím. Samotné riešené územie obce Jastrabá môžeme na základe celkového stavu jednotlivých zložiek životného prostredia – voda, pôda a ovzdušie zaradiť do regiónu s nenarušeným prostredím (územie 1. environmentálnej kvality).

Mapa : Regióny environmentálnej kvality

(Zdroj : SAŽP 2013)

4.1 Ovzdušie

V katastrálnom území obce Jastrabá sa nenachádzajú významné zdroje znečisťovania ovzdušia. Stredným zdrojom znečistenia ovzdušia je kotolňa v základnej škole, malými zdrojmi znečistenia sú lokálne domové kotolne. Významným zdrojom znečistenia ovzdušia emisiami nie je ani automobilová doprava, vzhľadom na jej malú intenzitu. Stav ovzdušia v riešenom území obce Jastrabá je ovplyvňované predovšetkým prenosom emisií zo vzdialenejších zdrojov.

Obec Jastrabá leží v blízkosti Žiarkej kotliny, ktorá je uzavretá z viacerých strán, čo má za následok veľmi nepriaznivé meteorologické podmienky vzhľadom na úroveň znečistenia prízemnej vrstvy ovzdušia priemyselnými exhalátmi. Najväčší podiel na znečistení ovzdušia má výroba hliníka a energie. Najvýznamnejšími znečisťujúcimi látkami, sledovanými v rámci Národného emisného systému NEIS, sú tuhé znečisťujúce látky (TZL), oxidy síry (SO_2), oxidy dusíka (NO_x), oxid uhoľnatý (CO), organické látky (TOC) a iné.

Tab. Produkcia emisií vybraných znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdroj v okrese Žiar nad Hronom

	Množstvo znečisťujúcich látok v t/rok													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
TZL	239,804	252,841	248,056	192,492	179,857	216,948	155,710	149,748	198,184	184,159	199,838	141,291	128,854	133,736
SO ₂	2.513,43	2.467,87	2.598,56	1.830,72	1.841,32	1.724,82	1.730,04	1.713,94	1.758,47	1.662,77	1.752,05	2.709,66	1.908,25	1.831,38
NO ₂	640,725	645,611	700,189	747,177	803,518	979,172	837,189	823,301	754,687	708,324	734,564	906,833	890,084	804,545
CO	8.129,7	8.127,8	10.465,5	11.946,4	13.563,4	13.362,2	13.269,4	13.315,4	14.118,9	13.934,0	13.792,1	13.866,5	13.780,0	13.741,1
TOC	22,221	33,369	40,632	65,529	77,319	228,787	155,854	132,046	177,601	139,948	117,430	123,977	71,949	94,816

(Zdroj : www.air.sk)

Zdroje znečistenia : Hlavné zdroje znečistenia ovzdušia pochádzajú z bodových zdrojov priemyselnej výroby, ktoré sú lokalizované na území mesta Žiar nad Hronom a obce Ladomerská Vieska (Slovalco a.s. Žiar nad Hronom, Dalkia Industry Žiar nad Hronom a.s., ZSNP a.s. Žiar nad Hronom, Nemak Slovakia s.r.o. Ladomerská Vieska) a z mobilných zdrojov (automobilová doprava).

Tab. Najvýznamnejšie zdroje znečisťovania ovzdušia v okrese Žiar nad Hronom v roku 2013

Tuhé látky			SO ₂		
Prevádzkovateľ	Okres	t/rok	Prevádzkovateľ	okres	t/rok
Slovalco a.s. Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	83,10	Slovalco a.s. Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	1.387,91
Dalkia Industry Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	13,10	Dalkia Industry Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	400,00
NO _x			CO		
Prevádzkovateľ	Okres	t/rok	Prevádzkovateľ	okres	t/rok
Slovalco a.s. Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	513,35	Slovalco a.s. Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	13.307,28
Dalkia Industry Žiar n/Hr. a.s.	Žiar n/Hr.	236,77	VUM a.s. Žiar nad Hronom	Žiar n/Hr.	271,65

(Zdroj : SHMÚ, 2013)

Významným druhotným zdrojom znečistenia ovzdušia je sekundárna prašnosť (PM₁₀). K najväčším znečisťovateľom ovzdušia je v rámci širšieho územia automobilová doprava, koncentrovaná hlavne pozdĺž frekventovaných úsekov ciest, suspenzia a resuspenzia častíc z nedostatočne čistených komunikácií, stavenísk, skládok sypkých materiálov, vykurovanie domov na tuhé palivá a poľnohospodárstvo, ktoré priamo vplývajú na úroveň znečistenia.

V katastrálnom území obce Jastrabá automobilová doprava z hľadiska svojej intenzity nemá výrazný podiel na znečistení ovzdušia. Nepriaznivým trendom v nadväznosti na ochranu ovzdušia je lokálne vykurovanie na tuhé palivá, ktoré vzhľadom na nárast cien zemného plynu zaznamenal návrat k používaniu tuhých palív. Očakáva sa, že tento zdroj emisií TZL bude v najbližších rokoch významne narastať.

Znečisťujúce látky v ovzduší majú za následok dlhodobé kumulatívne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Z vodohospodárskeho hľadiska sú zdrojom znečistenia povrchových a podzemných vôd. Znečisťujúce látky v ovzduší zároveň poškodzujú vegetáciu a to vo väčšej miere, ako živočíšne organizmy.

Tab. Vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt na ochranu ľudského zdravia v Žiari nad Hronom za rok 2013

	Ochrana zdravia									VP ²⁾	
Znečisťujúca látka	SO ₂		NO ₂		PM ₁₀		PM ₂₅	CO	Ben-zén	SO ₂	NO ₂
Doba spriemerovania	1 hod	24 hod	1 hod	1 rok	24 hod	1 rok	1 rok	8 hod ¹⁾	1 rok	3 hod po sebe	3 hod po sebe
Limitná hodnota [µg.m ⁻³]	350	125	200	40	50	40	25	10000	5	500	400
Žiar nad Hronom, Jilemnického					10	22	^b 14				

¹⁾ maximálna osemhodinová koncentrácia²⁾ limitné hodnoty pre výstražné prahy³⁾ stanice indikujú regionálnu požadovú úroveň

Znečisťujúce latky, ktoré prekročili limitnú hodnotu sú zvýraznené hrubým písmom

Označenie vyťaženia : > 90 %, ^a 75 – 90 %, ^b 50 – 75 %, ^c < 50 % platných meraní

4.2 Voda

Hlavným opatrením na ochranu povrchových a podzemných vôd je dodržiavanie zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Kvalitu povrchových a podzemných vôd na území Slovenskej republiky sleduje Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) Bratislava.

4.2.1 Povrchové vody

Z hydrologického hľadiska patrí územie obce Jastrabá do povodia rieky Hron. Riečnu sieť katastrálneho územia tvorí Jastrabský potok so svojimi prítokmi, ktorý sa pod zastavaným územím obce vlieva do Ihráčskeho potoka. V zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, žiadne vodné toky pretekajúce riešeným územím nie sú zaradené medzi vodohospodársky významné vodné toky a ani vodárenské vodné tok.

V rámci celoslovenského monitoringu je kvalita povrchových vôd sledovaná len na toku Hron. Najbližšie miesto odberu sa nachádza priamo na území mesta Žiar nad Hronom (riečny kilometer 131,50). V smere toku sa ďalšie miesto odberu nachádza v profile Bzenica (riečny kilometer 117,30), v smere ku prameňu rieky v profile Banská Bystrica (riečny kilometer 175,80).

Všeobecné fyzikálno-chemické a hydrobiologické ukazovatele : V čiastkovom povodí **Hrona** bolo bilančne hodnotených 8 miest za rok 2013 a 8 miest za rok 2012. V roku 2013 všeobecné fyzikálno-chemické a hydrobiologické ukazovatele neboli hodnotené v 1 mieste. Priaznivý bilančný stav (A) bol stanovený v 2 miestach a napätý bilančný stav (B) v 1 mieste. V 5 miestach bol zistený pasívny bilančný stav (C), ktorý spôsobili ukazovatele CHSK_{Cr}, BSK₅, N-NH₄, SI_{bios} a CHLa. Zhoršenie z priaznivého bilančného stavu (A) na pasívny BS (C) bolo zaznamenané v mieste Bystrica – Banská Bystrica a Zolná – ústie. Pasívny bilančný stav (C) pretrváva v rokoch 2013 aj 2012 v mieste Hron – Šalková.

Relevantné syntetické a nesyntetické látky (RL) : V čiastkovom povodí **Hrona** bolo bilančne hodnotených 8 miest za rok 2013 a 5 miest za rok 2012. Priaznivý bilančný stav (A) bol zaznamenaný v 7 miestach pre NPK a 6 miest pre RP. Pasívny bilančný stav (C) bol v 1 mieste pre NPK a 2 miestach pre RP. Zhoršenie z priaznivého bilančného stavu (A) na pasívny BS (C) pre RP bolo zaznamenané v mieste Zolná – ústie. Nepriaznivý pasívny BS (C) v oboch rokoch pretrváva v mieste Slatina – Zvolen.

Prioritné látky a niektoré ďalšie znečisťujúce látky (PL) : V čiastkovom povodí **Hrona** bolo bilančne hodnotených 7 miest za rok 2013 a 5 miest za rok 2012. Prioritné látky pre RP aj pre NPK zodpovedajú priaznivému bilančnému stavu (A) v 5 miestach. Nepriaznivý pasívny bilančný stav (C) pre RP bol

zaznamenaný v 2 miestach: Slatina – Zvolen a Zolná – ústie (určujúci ukazovateľ fluorantén). V roku 2013 prioritné látky pre NPK neboli stanovené v 2 miestach.

Kvalita vody v toku rieky Hron je v mieste odberu Žiar nad Hronom ovplyvnená kvalitou privádzaných vôd z jej horného toku. Rieka Hron prichádza do predmetného územia už znečistená, nakoľko je recipientom odpadových vôd zo strojárnských, drevárnských, poľnohospodárskych, farmaceutických a ostatných priemyselných podnikov a sú do nej vypúšťané odpadové vody z jednotlivých miest a obcí nachádzajúcich sa nad miestom odberu. Hlavným producentom odpadových vôd na území mesta Žiar nad Hronom je Dalkia Industry Žiar nad Hronom, kde v roku 2013 bolo zaznamenané v 128,9 rkm množstvo odpadových vôd 616.800 tis.m³.rok⁻¹ (vypúšťané znečistenie za rok 2013 : BSK₅ – 4.250 t.rok⁻¹, ChSK_{Cr} – 29.715 t.rok⁻¹, P_{celk} – 0.141 t.rok⁻¹, NL – 4.844 t.rok⁻¹) a v 125,3 rkm množstvo odpadových vôd 4.742.200 tis.m³.rok⁻¹ (vypúšťané znečistenie a rok 2013 v t.rok⁻¹ : BSK₅ – 25.882 t.rok⁻¹, ChSK_{Cr} – 155.016 t.rok⁻¹, P_{celk} – 2.292 t.rok⁻¹, NL – 45.504 t.rok⁻¹).

Stav kvality povrchových vôd v riešenom území nie je monitorovaný. Kvalitu povrchových miestnych vodných tokov negatívne ovplyvňuje absencia čističiek odpadových vôd v jednotlivých sídlach, v dôsledku čoho sú splašky odvádzané priamo do recipientu. V rôznej miere sú povrchové vody kontaminované aj agrochemikáliami používanými pri poľnohospodárskej činnosti, ktorú sú dažďami splavované do vodných tokov. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že kvalita povrchových vôd je priamo úmerná lokalizácii zdrojov znečistenia a chýbajúcej kanalizácii v obci. Prevažná časť miestnych tokov na území obce Jastrabá je uspokojivá, nakoľko sa jedná o horné a stredné časti tokov pretekajúce prírodným prostredím. V časti, kde Jastrabský potok prechádza zastavaným územím obce, je kvalita povrchovej vody ovplyvnená vypúšťanými neprečistenými odpadovými vodami z obce.

4.2.2 Podzemné vody

Z hľadiska výskytu podzemných vôd sa katastrálne územie obce Jastrabá nachádza vo vodohospodársky významnej oblasti „V-082 Neovulkanity Kremnických vrchov“, ktorej celková plocha je 502,1 km². Podzemné vody neovulkanitov sú klasifikované ako vody Ca-Mg-HCO₃ – základného typu, doplneného síranovým (SO₄²⁻). Je to voda stredne mineralizovaná, mäkká a slabo alkalická. Vzhľadom na charakter využitia územia v hodnotenom území sa významné znečistenie podzemných vôd nepredpokladá. Lokálne sa môže vyskytnúť znečistenie spôsobené lesohospodárskou činnosťou.

Najbližší monitorovací objekt – vrt základnej siete SHMÚ sa nachádza v katastrálnom území obce Horná Ves. V tejto oblasti nie sú vo všeobecnosti podzemné vody výrazne zaťažené zvýšenými obsahmi chloridov, síranov, dusičnanov, amónnych iónov, čoho dôsledkom býva v prevažnej miere poľnohospodárska činnosť. Na kvalitu podzemných vôd však výrazne vplýva priemysel, čo sa prejavuje zvýšenými obsahmi všeobecných a špecifických organických látok a stopových prvkov.

Tab. Kvalita podzemných vôd v oblasti V-082 Neovulkanity Kremnických vrchov v roku 2012 a 2013

č.objektu	lokalita	rok	NH ₄	NO ₃	NO ₂	CHSK _{Mn}	vodivosť	RL 105	bil.stav
111039	Turček – KV- 15A	2012	16.67 A	10.53 A	100 A	12 A	13.40 A	10.64 A	A
		2013	12.5 A	11.01 A	100 A	12 A	1.42 A	9.25 A	A
128799	Králiky	2012	12.5 A	11.91 A	100 A	12 A	5.95 A	6.67 A	A
		2013	10 A	17.06 A	100 A	5 A	5.27 A	5.37 A	A
129299	Kordíky	2012	10 A	8.87 A	100 A	12 A	17.12 A	21.74 A	A
		2013	10 A	11.76 A	100 A	12 A	17.07 A	9.8 A	A
138699	Horná Ves	2012	16.67 A	10.0 A	100 A	12 A	9.24 A	8.07 A	A
		2013	25 A	18.24 A	100 A	12 A	10.12 A	7.93 A	A

(Zdroj : SHMÚ, 2013)

Chránené vodohospodárske oblasti, prírodné liečivé zdroje a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd a ich ochranné pásma, citlivé alebo zraniteľné oblasti ako aj navrhované vodohospodárske diela sa v riešenom území obce Jastrabá nenachádzajú. V katastrálnom území obce sa nachádza vodárenský zdroj, ktorý je tvorený dvoma prameňmi – Lúčky I. (výdatnosť 0,35 – 0,71 l.s⁻¹) a Lúčky II. (výdatnosť 0,29 – 1,03

l.s⁻¹). Vodárenský zdroj je využívaný pre obec Jastrabá a je v správe vodárenskej spoločnosti Veolia Žiar nad Hronom. Vodárenský zdroj má stanovené ochranné pásmo I. a II. stupňa, ktoré bolo schválené rozhodnutím č. PLVH 2098/87-S zo dňa 12.12.1987.

4.3 Pôda

Pôda je nezastupiteľnou zložkou životného prostredia a nenahraditeľným prírodným zdrojom, ktorá popri produkčnej funkcii plní aj výraznú ekologickú a environmentálnu funkciu. Spôsob využívania pôdy musí byť priradený prírodným podmienkam, musí zaručovať zachovanie a obnovu prirodzených vlastností, funkčnú spätosť prírodných procesov a nesmie ohrozovať ekologickú stabilitu. Produkčnosť pôd je silne závislá od bonity pôdy a spôsobu obhospodarovania. Pôda svojím obrovským regulačným, detoxikačným a čistiacim účinkom ovplyvňuje ďalšie zložky životného prostredia, ako aj prírodné zdroje.

Medzi hlavné negatívne faktory ovplyvňujúce produkčné a environmentálne funkcie pôdy prírodného charakteru, ktoré vyplývajú z geologických, pôdnych, geomorfologických a klimatických podmienok v území, patrí vodná a veterná erózia. Negatívne faktory antropického charakteru vyplývajú zo spôsobu a intenzity využívania územia.

Na ohrozovaní a znehodnocovaní pôdy najväčšou mierou podieľajú :

- veľkoblokové usporiadanie ornej pôdy so svahovitosťou nad 5°
- územne rozsiahle odvodnenia pozemkov
- nevhodná aplikácia chemických prostriedkov na ochranu a výživu rastlín
- pasenie dobytku na strmých svahoch
- lokalizácia a hygienicko-ekologické dopady priemyselných, dopravných a poľnohospodárskych účelových zariadení
- nadmerná a holo rezná ťažba drevnej hmoty a nevhodná obnova lesných drevín
- imisný zásah z lokálnych, miestnych a diaľkových zdrojov znečistenia a zhoršený zdravotný stav lesa
- sneh, vietor a mráz
- biologický škodcovia

Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy Bratislava (VUPOP Bratislava) na základe zhodnotenia prírodných podmienok a ekologicko-pôdnych stanovišť začleňuje pôdy podľa intenzity potenciálnej erodovateľnosti pôd vodnou eróziou do 4 kategórií :

- žiadna až slabo erodovateľná pôda – strata pôdy 0 – 4 t/ha/rok
- stredne erodovateľné pôdy – strata pôdy 4 – 10 t/ha/rok
- vysoko erodovateľné pôdy – strata pôdy 10 – 30 t/ha/rok
- extrémne erodovateľné pôdy – strata pôdy nad 30 t/ha/rok

Tab. Potenciálna erodovanosť orných pôd vodnou eróziou v okrese Žiar nad Hronom

Okres	Kategória erózneho ohrozenia								Výmera poľnohospodárskej pôdy v okrese
	žiadna až slabá erózia		stredná erózia		silná erózia		extrémna erózia		
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
Žiar nad Hronom	3.780	19,25	4.634	23,60	5.508	28,05	5.715	29,10	19.637

(Zdroj : VUPOP Bratislava)

V okrese Žiar nad Hronom je v kategórii extrémne erodovateľných pôd 5.715 ha poľnohospodárskej pôdy. Tieto pôdy by mali byť využívané výlučne len v kategórii trvalé trávne porasty, alebo majú byť preradené medzi lesné pôdy.

Erózia pôd : V posudzovanom území sa vďaka vysokému podielu vegetačného pokryvu a zalesnenia neprejavujú javy hydrologickej alebo eolickej erózie. V katastrálnom území obce sú na plochách PPF obrábanej na agrárne účely (orná pôda) prejavy erózie o niečo výraznejšie. V okolí posudzovaného územia

sú prevažne plochy využívané ako trvalé trávnaté porasty, čo je vegetačný pokryv účinne zabraňujúci pôdnej erózii a degradácii. Zvýšené prejavy erózie sa prejavujú najmä v miestach svahových deformácií, zosuvov a odtrhov svahov najmä v miestach zvýšeného odtoku prívalových vôd v erózných ryhách, ale najmä v oblastiach s nestabilným geologickým podložím (napr. tufy a iné pyroklastické podložie).

Kontaminácia pôdy : Zhoršená kvalita pôdy v celej Žiarskej kotline bola v minulosti spôsobená hlavne produkciou znečisťujúcich látok pri výrobe hliníka starou technológiou a ich následným spádom na poľnohospodársku pôdu. Keďže stará elektrolýzna hala A a B bola v roku 1996 odstavená, uvedené hodnoty sa v dôsledku zavedenia novej technológie výroby hliníka a redukcie množstva emisií najmä fluoridu, ďalej dechtu a prachu výrazne znížili. V katastrálnom území obce Jastrabá však tieto hodnoty neprekračovali a ani v súčasnosti neprekračujú hygienicky stanovené limity.

Ochrana pôdy : Na ochranu pôdy sa uplatňuje najmä zákon NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú : produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie a to hlavne poľnohospodárskej pôdy, ktorá je zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1. – 4. kvalitatívnej skupiny. Vyhláškou MP SR č. 508/2004 Z.z. sa vykonáva § 27 zákona NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4.4 Odpady

V súčasnosti zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov a drobného stavebného odpadu zabezpečuje Obec Jastrabá v súlade so zákonom NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Komunálny odpad je zhromažďovaný v odpadových prevažne 110 a 1.100 l nádobách. Jeho odvoz v súčasnosti zabezpečujú Technické služby s.r.o. Žiar nad Hronom 1 x za 14 dní. Zber a odvoz objemného a drobného stavebného odpadu zabezpečujú Technické služby s.r.o. Žiar nad Hronom veľkokapacitnými kontajnermi, ktoré sú rozmiestnené sezónne 2x do roka. Biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad (ako napr. pokosená tráva, lístie, orezy, konáre a pod.) zhodnocujú obyvatelia obce domácim kompostovaním a vzniknutý kompost následne využívajú na obohacovanie pôdy vo vlastných záhradkách. Separovaným zložky odpadu (plasty, papier a lepenka) sú zbierané do polyetylénových vriec, ktorých zbierajú 1 x mesačne Technické služby s.r.o. Žiar nad Hronom. Sklo, tetrapaky a kovové obaly sú zhromažďované v 1.100 l kontajneroch (zelené, oranžové, červené) rozmiestnených na území obce, ktorých vývoz zabezpečujú Technické služby s.r.o. Žiar nad Hronom. Zber a odvoz ostatných zložiek odpadu – šatstvo a textil, pneumatiky, elektroodpad a nebezpečné odpady zabezpečuje obec prostredníctvom Technických služieb s.r.o. Žiar nad Hronom 2 x ročne. Súkromne cez zberné suroviny je organizovaný zber železného šrotu, prípadne aj papiera.

Tab. Produkcia a nakladanie s komunálnym odpadom na území obce v rokoch 2010 až 2013

Druh odpadu	Množstvo odpadu v t/rok				Kateg.	Kód odpadu	Názov odpadu
	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013			
Odpad zneškodňovaný	64,63	66,29	67,98	67,68	O	20 03 01	Zmesový komunálny odpad
	17,9	34,25	31,14	33,75	O	20 03 07	Objemný odpad
	82,53	100,54	99,12	101,43			Odpad zneškodnený na skládke
	84 %	80 %	80 %	84 %			
Odpad	1,93	0,84	2,35	2,24	O	20 01 01	Papier a lepenka

zhodnocovaný (separované zložky)	8,01	0,82	10,80	9,87	O	20 01 02	Sklo
	-	0,43	-	-	N	20 01 23	Zariadenia – chlórfluórované uhl'ovod.
	-	0,77	0,94	0,40	N	20 01 35	Elektrické a elektronické zariadenia – NL
	-	0,59	0,37	0,80	O	20 01 36	Elektrické a elektronické zariadenia
	5,41	3,89	5,57	6,09	O	20 01 39	Plasty
	-	1,13	-	-	O	15 01 02	Obaly z plastov
	0,27	0,26	-	-	O	15 01 04	Obaly z kovov
	-	0,19	-	0,04	O	15 01 05	Kompozitné obaly
	-	16,59	-	-	O	15 01 07	Obaly zo skla
	-	-	0,22	-	N	15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebez.látok
	-	-	-	0,03	O	20 01 40	Kovy
	15,62	25,51	24,42	19,47			Odpad zhodnocovaný
	16 %	20%	20 %	16 %			
SPOLU	98,15	126,05	123,54	120,90			
	100 %	100%	100 %	100 %			

(Zdroj : POH obce Jastrabá na roky 2011 -2015)

Odpady vznikajúce na území obce sú zneškodňované prevažne na regionálnej skládke TKO Horné Opatovce, nachádzajúce sa na území mesta Žiar nad Hronom. Najbližšia riadená skládka priemyselných odpadov sa nachádza v katastrálnom území Horné Opatovce.

4.5 Hluková záťaž

Najväčším zdrojom hluku je cestná automobilová doprava, ktorá v obci Jastrabá nepresahuje povolených 50 dB(A), nakoľko sa jedná o cestu III. triedy s malou intenzitou dopravy.

4.6 Radónové riziko a žiarenie

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón ^{222}Rn a jeho dcérske produkty rozpadu. Radón, ako prírodný rádioaktívny plyn, vzniká následkom rádioaktívnej premeny ^{226}Ra , ktorý vzniká postupnou premenou ^{238}U . Pod pojmom radónové riziko rozumieme pravdepodobnosť výskytu zvýšenej, alebo vysokej úrovne objemovej aktivity radónu. Miera radónového rizika v jednotlivých oblastiach Slovenska je determinovaná ich geologickou a štruktúrne-tektonickou stavbou, ako aj prítomnosťou ložísk uránových rúd na ich územiach. Z tohto pohľadu zvýšená miera radónového rizika sa vyskytuje v oblastiach budovaných jadrovými pohoriami, akumuláciami uránových rúd v Spišsko-gemerskom rudohorí, ako aj v neogénnych nížinách, kde emanácie radónu pochádzajú z podložia, odkiaľ vystupujú k povrchu pozdĺž tektonických zlomov. V týchto oblastiach radón v dôsledku teplotných a tlakových gradientov preniká z geologického podložia do obytných priestorov, kde sa ďalej akumuluje a tak pôsobí ako významný rizikový faktor pre obyvateľstvo.

V závislosti na objemovej aktivite radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti pôdy je územie Slovenskej republiky rozdelené do troch skupín : územie s nízkym (53 %), stredným (46,7 %) a vysokým (0,3 %) radónovým rizikom. V roku 2003 bola pre širšie záujmové územie vypracovaná štúdia „Radónového prieskumu Žiarkej kotliny (Geocomplex, a.s. Bratislava)“, na základe ktorej bolo stanovené, že 54,3 % územia patrí medzi územia SR s nízkym radónovým rizikom a 45,7 % územia patrí medzi územia SR so stredným radónovým rizikom.

4.7 Zdravotný stav obyvateľstva

Zdravie je definované ako stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody a nie len ako neprítomnosť

choroby. Je výsledkom vzťahov medzi ľudským organizmom a sociálno-ekonomickými, fyzikálnymi, chemickými a biologickými faktormi životného prostredia, pracovného prostredia a spôsobom života.

Stredná dĺžka života pri narodení, t.j. nádej na dožitie, je základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov. Predstavuje priemerný počet rokov novorodenca, ktorý môže dosiahnuť pri rešpektovaní špecifickej úmrtnosti v danom období. Stredná dĺžka života pri narodení v okrese Žiar nad Hronom v období 1999 – 2003 bola u mužov 69,91 rokov a u žien 78,42. V Banskobystrickom kraji to bolo u mužov 67,73 a u žien 76,98 a v celej SR u mužov 68,82 a u žien 76,79. Stredná dĺžka života pri narodení v okrese Žiar nad Hronom v období 2003 – 2007 bola u mužov 70,72 rokov a u žien 79,47, v celej SR to bolo 69,77 u mužov a 77,62 u žien. Stredná dĺžka života pri narodení v okrese Žiar nad Hronom v období 2008 – 2013 bola u mužov 72,96 rokov a u žien 79,63 rokov, čo sa približne zhoduje s celoslovenskými údajmi.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky, patrí okrem iného **úmrtnosť** – mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. Vzhľadom k nepriaznivej vekovej štruktúre obyvateľstva sa Banskobystrický kraj vyznačuje vysokou úmrtnosťou (2. miesto po Nitrianskom kraji). V období 1998 – 2002 sa hodnoty na 1.000 obyvateľov v Banskobystrickom kraji pohybovali v rozpätí 10,69 – 11,46 ‰, v celej SR 9,58 – 9,86 ‰. V okrese Žiar nad Hronom sa v tom istom období pohybovali hodnoty v rozpätí 10,60 – 12,92 ‰. K 31.12.2013 bola úmrtnosť v Žiarskom okrese 10,30/1.000 obyvateľov. Priemerný vek zomrelých bol 72,60 (68,54 u mužov a 76,53 u žien). Z hľadiska produktivity ide o 0,81 % zomretých v predproduktívnom veku, 27,73 % zomretých v produktívnom veku a 71,46 % v poproduktívnom veku. Zomrelých mužov bolo 37,04 % v produktívnom veku a 62,96 % v poproduktívnom veku. U žien 1,59 % v predproduktívnom veku, 18,73 % v produktívnom veku a 79,68 % v poproduktívnom veku.

Tab. Štandardizovaná miera úmrtnosti v okrese Žiar nad Hronom

Štandardizovaná miera úmrtnosti na :	1993 – 1997				1998 – 2002				2003 – 2007			
	muži		ženy		muži		ženy		muži		ženy	
	hod.	por.	hod.	por.	hod.	por.	hod.	por.	hod.	por.	hod.	por.
Choroby obehovej sústavy	6,76	25	4,39	21	6,52	31	4,36	27	6,09	28	3,58	9
Ischemická choroba srdca	1,95	24	0,65	12	1,86	38	0,65	33	1,41	30	0,56	32
Nádorové ochorenia	3,72	76	1,74	67	3,33	36	1,66	57	2,97	35	1,42	32
Choroby dýchacieho systému	1,66	71	0,72	61	0,84	47	0,25	16	0,92	58	0,41	55
Choroby tráviaceho systému	0,63	37	0,22	18	0,87	58	0,28	35	0,77	47	0,23	13
Extrémne príčiny smrti	1,21	53	0,35	41	0,97	29	0,26	66	0,88	29	0,12	6
Užívaním alkoholu nad 35 rokov	1,11	51	0,34	52	1,09	46	0,28	29	0,97	34	0,24	14
Fajčením tabaku nad 35 rokov	3,33	55	0,73	46	2,87	41	0,64	29	2,56	35	0,55	9

(Zdroj : Inštitút informatiky a štatistiky, 2008)

V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v okrese Žiar nad Hronom dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V poslednom období bol v rámci chorôb obehovej sústavy zaznamenaný nárast úmrtí na cievne ochorenia mozgu, predovšetkým u mužov. Druhou príčinou úmrtnosti sú nádorové ochorenia, najmä nádory dýchacej sústavy, ktoré majú vzostupnú tendenciu u mužskej populácie. Úmrtnosťou na vonkajšie príčiny sú podstatne viac postihnutí muži, ktorí zomierajú nie len pri dopravných nehodách, ale i pri úmyselnom sebapoškodení.

Tab. Úmrtia na vybrané diagnózy v okrese Žiar nad Hronom v roku 2013

Úmrtnosť	priemer na 100.000 obyvateľov stredného veku	muži	ženy
Kardiovaskulárne ochorenia (KVO)	496,2	407,3	580,3
Nádorové ochorenie	254,4	308,7	202,9
Respiračné ochorenia (RES)	79,2	77,2	81,2
Gastrointestinálne ochorenia (GI)	56,3	68,6	44,6

Extrémne príčiny (úrazy, otravy, utopenie a pod.)	68,8	102,9	36,5
Ostatné ochorenia (OST)	68,8	102,9	36,5
Infekčné ochorenia	24,097	20,24	29,98

(Zdroj : Inštitút informatiky a štatistiky, 2013)

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

1. POŽIADAVKY NA VSTUPY

1.1 Záber pôdy

Posudzovaná činnosť je situovaná na ploche trvalých trávnych porastov a čiastočne na nepoľnohospodárskej pôde. Samotná motokrosová dráha o celkovej ploche 10.279 m² je situovaná v katastrálnom území obce Jastrabá na pozemkoch trvalých trávnych porastov o celkovej ploche 7.958 m² (pozemok parcelné číslo : 917/3 o výmere 1.711 m², 920/5 o výmere 1.134 m², 920/6 o výmere 1.299 m², 920/7 o výmere 1.505 m², 971/3 o výmere 149 m², 972/4 o výmere 1.068 m² a 972/5 o výmere 1.092 m²) a na pozemkoch ostatnej plochy o celkovej ploche 2.321 m² (pozemok parcelné číslo : 918/4 o výmere 12 m², 918/5 o výmere 13 m², 921/5 o výmere 147 m², 921/6 o výmere 94 m², 921/7 o výmere 484 m², 921/8 o výmere 87 m², 924/4 o výmere 255 m², 924/5 o výmere 221 m² a 969/3 o výmere 1.008 m²). Motokrosová dráha je bez akéhokoľvek oplotenia a je voľne prechodná. Pre svoju výstavbu si vyžaduje trvalé vyňatie trávnych pozemkov o celkovej ploche 7.958 m² (geometrický plán vypracovaný firmou GEO DVA, a.s., Sasinková 9, 010 50 Žilina pod č. 78/2013-PD, úradne overený Správou katastra Žiar nad Hronom dňa 12.07.2013 pod č. 248/13).

1.2 Spotreba vody

Prevádzka motokrosovej dráhy nemá nároky na odber pitnej a ani úžitkovej vody. Súčasťou posudzovanej činnosti nie sú žiadne zariadenia, ktoré by vyžadovali napojenie na rozvody vody, resp. na odvádzanie splaškových vôd.

1.3 Spotreba elektrickej energie

Posudzovaná činnosť nevyžaduje zásobovanie elektrickou energiou. V motokrosovom areáli sa neuvažuje s verejným osvetlením.

1.4 Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Motokrosová dráha je situovaná po pravej strane cesty III/05079 Kremnica – Nevoľné – Ihráč – Jastrabá – Trnavá Hora, odkiaľ je zabezpečený aj prístup k motokrosovej dráhe. Cesta III/05079 vedie mimo zastavaného územia obce. Stredom zastavaného územia prechádza cesta III/05080 Bartošova Lehôtka – Jastrabá (odbočka z cesty I/65 Šašovské Podhradie – Kremnica – Martin), na ktorú sa juhovýchodne pod zastavaným územím obce napája cesta III/05079 a ďalej južným smerom pokračuje v jej trase až na cestu I/50 Žiar nad Hronom – Šašovské Podhradie – Trnavá Hora – Zvolen, na ktorú sa priamo napája južne od katastrálneho územia obce Jastrabá, na južnom okraji obce Trnavá Hora. Priestor, resp. parkovisko pre odstavovanie osobných motorových vozidiel bude v blízkosti cesty III/05079. Z parkoviska bude vstup na motokrosoвую dráhu len pre motokrosoých jazdcov s terénnymi vozidlami, prípadne pre peších (divákov).

1.5 Nároky na pracovné sily

Prevádzka motokrosovej dráhy si nevyžaduje pracovné sily. Prevádzku a údržbu motokrosovej dráhy si bude zabezpečovať navrhovateľ svojpomocne. Jedná sa hlavne o úpravu terénu po vyjazdených koľajách, kosenie, prípadne odstraňovanie náletových drevín mulčovaním.

2. ÚDAJE O VÝSTUPOCH

Pri realizácii a prevádzke motokrosovej dráhy nebudú dopady a nepriaznivé vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia z hľadiska možných zdrojov znečisťovania veľké a významné. Pri vykonávaní stavebných (terénnych) úprav môže byť počas realizácie zvýšená prašnosť a hlučnosť prostredia, čo však do intravilánu obce významne nezasiahne. Počas prevádzky ide len o čiastkové vplyvy, ktoré závisia od intenzity využívania motokrosovej dráhy počas tréningov a to v časovo obmedzenom, krátkodobom zvýšení vplyvu prevádzky na životné prostredie počas tréningov.

2.1 Ovzdušie

Počas výstavby a úpravy trate dôjde len k minimálnemu znečisteniu ovzdušia v dôsledku zvýšenej prašnosti. Znečistenie ovzdušia mobilnými zdrojmi počas prevádzky (motocykle, štvorkolky, autá privádzajúce a odvádzajúce motocykle) je časovo obmedzené. Počas tréningových jazd bude trať využívaná prevažne v jarných až jesenných mesiacoch v dňoch, ktoré budú vopred určené, resp. dohodnuté s prevádzkovateľom. Ostatné dni v roku motokrosová dráha nebude využívaná. Prašnosť počas výstavby i počas tréningov je možné obmedziť kropením.

2.2 Voda

Prevádzka motokrosovej dráhy si nevyžaduje žiadne zariadenia produkujúce splaškové alebo odpadové vody. Motokrosová dráha nie je spevnená a prevádzka dráhy si nevyžaduje žiadne zastavané alebo spevnené plochy. Parkovanie sprievodných vozidiel vzhľadom na ich počet a častosť tréningov si nevyžaduje zriadenie osobitných parkovacích plôch so spevneným povrchom. Dažďové vody, ktoré spadnú na plochu trate, budú odvádzané priamo do terénu.

V rámci prevádzky motokrosovej dráhy sa počas tréningov predpokladajú len jazdy na motocykloch s vylúčením údržby strojov a dopĺňania pohonných hmôt na mieste, takže nie je potrebné v rámci areálu riešiť plochy pre manipuláciu s ropnými produktmi a nehrozí produkcia dažďových vôd znečistených týmito látkami.

2.3 Odpady

Posudzovaná činnosť nebude spojená s produkciou odpadov. Motokrosová dráha bude v rámci tréningov využívaný jednotlivcami, čo predstavuje vznik komunálnych odpadov (20 03 01), zaradených v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, v znení neskorších predpisov, do kategórie O – ostatný odpad. Uvedené odpady budú opätovne odvezené prítomnými užívateľmi motokrosovej dráhy a zneškodnené v zmysle platných právnych predpisov.

Pri realizácii motokrosovej dráhy sa výrazná produkcia odpadov neočakáva, nakoľko sa jedná prevažne o terénne úpravy. Prípadná prebytočná zemina alebo kamenivo bude opätovne použitá pri terénnych úpravách, biologicky rozložiteľný odpad bude zneškodnený na riadenej skládke – kompostárne. Prevádzková údržba samotnej motokrosovej dráhy je nenáročná a to aj z hľadiska produkcie odpadov. Pri prípadnej lokálnej úprave povrchu trate, odstránení spadnutých konárov a pod. môže vzniknúť malé množstvo biologicky rozložiteľného odpadu, prípadne kameniva a zeminy, ktoré budú následne zneškodnené na riadenej skládke, resp. opätovne použité pri terénnych úpravách.

V prípade havárie motocyklov alebo štvorkoliek na dráhe môže dôjsť k úniku ropných látok do pôdy. Pri sanácii znečistenia vznikne nebezpečný odpad v podobe znečistenej zeminy a použitého sorpčného materiálu, ktorého likvidácia bude zabezpečená v zmysle platnej legislatívy subjektom oprávneným na nakladanie s nebezpečnými odpadmi. Vznik takejto situácie je však málo pravdepodobný vzhľadom na technické zabezpečenie motocyklov a štvorkoliek pre prípad kolízie a zabezpečenie vyhovujúceho technického stavu motocyklov a štvorkoliek ich pravidelnou údržbou.

2.4 Hluk a vibrácie

Motokrosová dráha je situovaná mimo zastavaného územia, t.j. mimo chránených území podľa Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Najbližšia obytná zástavba, ktorá je situovaná po pravej strane cesty III/05080 v smere Bartošova Lehôtka – Jastrabá, sa nachádza vo vzdialenosti cca 175 m vzdušnou čiarou od motokrovej dráhy. V obytnej zóne, ktorá je v zmysle uvedenej vyhlášky MZ SR územím kategórie II. – Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov, rekreačné územie, platia prípustné hodnoty hluku z pozemnej dopravy a iných zdrojov 50 dB cez deň a večer a 45 dB cez noc.

V čase prevádzky budú zdrojom hluku jednotlivé motocykle, ktoré musia spĺňať aktuálne predpísané normy o vplyvoch hluku. Hluk motocykla sa podľa dostupných zdrojov uvádza v hodnote cca 90 dB. Intenzita hluku bude premenlivá podľa momentálneho výkonu jednotlivých strojov a ich momentálneho umiestnenia na dráhe. Z časového hľadiska nebude pôsobenie trvalé, bude obmedzené na obdobie cca apríl – september, resp. október, iba v stanovené, resp. dohodnuté dni v týždni. V žiadnom prípade sa trať nebude využívať v noci. Súvisiaca prevádzková doprava motorovými vozidlami na prístupovej ceste a s ňou súvisiaci hluk bude zanedbateľný.

Prirodzenú hlukovú bariéru tvorí členitý terén medzi obytným územím a motokrovou dráhou a vzrastlá zeleň v jej okolí. Ďalšou prirodzenou hlukovou bariérou je vzdialenosť dráhy od najbližšieho obytného rodinného domu, ktorá je cca 175 m vzdušnou čiarou, čím je daný predpoklad dodržania prípustných hodnôt hluku z pozemnej dopravy.

Realizácia posudzovanej činnosti je spojená s pôsobením zdrojov hluku počas výstavby (terénnych úprav), ktorých pôsobenie nie je výrazné a z hľadiska dĺžky trvania je len dočasné a to iba počas dňa, nakoľko s prácami v nočných hodinách sa neuvažuje.

Realizáciou a prevádzkou motokrovej dráhy sa nepredpokladá vznik a pôsobenie veľkého množstva vibrácií (predpokladajú sa iba malé vibrácie prenesené horninovým prostredím), ktoré by mali významný vplyv na okolitú prírodu a obyvateľstvo. Nepredpokladá sa prekročenie prípustných medzných hodnôt efektívnej rýchlosti vibrácií záujmového územia.

2.5 Iné výstupy

Prevádzka motokrovej dráhy nie je spojená s produkciou iných výstupov ako sú teplo, žiarenie alebo magnetické polia. Zdrojom zápachu budú výfukové plyny motocyklov, resp. štvorkoliek pri využívaní dráhy. Sprievodná automobilová doprava bude minimálna, takže aj zápach s tým spojený je nevýznamný.

2.6 Vyvolané investície

Posudzovaná činnosť nevyžaduje žiadne vyvolané investície.

3. ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH PRIAMYCH A NEPRIAMYCH VPLYVOCH NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Súčasný stav životného prostredia nebude počas výstavby a ani počas prevádzky nebude významne ovplyvnený. Zrealizovanie posudzovanej činnosti nie je spojené s výraznými negatívnymi vplyvami na najbližšie okolie motokrosovej dráhy. Nejedná sa o zastavanie pôdy, odlesnenie, zmenu krajiny štruktúry ani iné zásahy, ktoré by významne zmenili a ovplyvnili lokálne klimatické pomery, odtokové pomery územia, či iné charakteristiky územia.

3.1 Vplyvy na ovzdušie

Zhoršenie kvality ovzdušia z titulu realizácie a prevádzky posudzovanej činnosti sa neočakáva. Prevádzka motokrosovej dráhy nebude stálym zdrojom znečistenia ovzdušia. Zvýšia sa mierne hodnoty znečistenia ovzdušia pri tréningoch a to emisiami z výfukových plynov s obsahom CO, NOx a TOC z mobilných zdrojov, ale vzhľadom na obmedzený počet motocyklov, prípadne štvorkoliek na trati sa hodnoty znečistenia neprejavujú výraznejšie. Ďalším možným, i keď minimálnym, zdrojom znečistenia možno predpokladať prachové častice uvoľňované z povrchu trate, hlavne v suchom počasí. Povrch trate je utlačený a rozptýlený sekundárnej prašnosti do okolitého prostredia je čiastočne eliminovaný existujúcou zeleňou v okolí (trvalé trávne porasty a lesný porast).

3.2 Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu

Posudzovaná činnosť je umiestnená v lokalite, ktorá sa nachádza mimo chránenej vodohospodárskej oblasti, mimo vodohospodársky významných vodných tokov, mimo vodných zdrojov a rovnako aj mimo ich ochranných pásiem. V katastrálnom území obce Jastrabá sa nachádza vodný zdroj Lúčky I. a Lúčky II., ktorých ochranné pásmo je vymedzené v dvoch stupňoch (ochranné pásmo OP I. stupňa s plochou 4.351 m² je oploštené a chráni bezprostredné okolie zdroja, ochranné pásmo OP II. stupňa s rozlohou 0,535 km² zaberá predpokladané hydrogeologické povodie prameňov a ťahne sa až po hrebeňovú časť horninového masívu). Posudzovaná činnosť nebude mať negatívny vplyv ani na perspektívnu oblasť získania zdroja pitnej vody pre obec Pitelová, ktorá sa nachádza cca 1,5 km od motokrosovej dráhy.

Zriadenie motokrosovej dráhy si nevyžiada žiadny zásah do povrchových a podzemných vôd a ani neovplyvní ich režim. Prevádzka nevyžaduje potrebu pitnej ani úžitkovej vody a neprodukuje splaškové odpadové vody. S ohľadom na charakter posudzovanej činnosti, kde sa nepredpokladajú žiadne činnosti spojené s údržbou terénnych motorových vozidiel (motocykle, štvorkolky), ich opravou, čerpaním pohonných hmôt a podobne, nebude dochádzať k žiadnemu nakladaniu s ropnými látkami. Aj napriek malej pravdepodobnosti, je potrebné mať v prípade úniku benzínových alebo olejových látok k dispozícii technické prostriedky (VAPEX alebo iný savý materiál), ktoré umožnia sanovať toto znečistenie a tým aj vylúčiť riziko úniku týchto látok do podzemných vôd. V rámci motokrosovej dráhy sa nenachádzajú žiadne stavby a ani žiadne spevnené plochy, na základe čoho bude odvádzanie dažďových vôd z plochy zabezpečená prirodzeným spôsobom – vsakovaním do pôdy.

Na základe vyššie uvedených skutočností a dodržania všetkých bezpečnostných predpisov je možné znečistenie povrchových a podzemných vôd prevádzkou motokrosovej dráhy hodnotiť ako bezvýznamné a štatisticky nepravdepodobné.

3.3 Vplyvy na horninové prostredie a pôdu

Počas realizácie dôjde k čiastočnému odkrytiu vrchnej vrstvy pôdy a následne pri prevádzkovaní bude dochádzať ku čiastočnej erózii a zmenám štruktúry vrchnej vrstvy pôdy priamo na dráhe. V súvislosti s využívaním dráhy je nutné zabrániť presunu vystredenej horniny – kamienkov a prachu, mimo dráhy a preto je potrebné neustále upravovať bočné svahy dráhy a uvádzať ich do pôvodného stavu pred jazdami. Tieto

opatrenia by mali v prípade navrhovaných lokálnych zásahov zabrániť vzniku erózných procesov bez dopadu na celkovú stabilitu horninového prostredia a pôdneho krytu.

Z hľadiska potenciálnej kontaminácie pôdy nepredstavuje prevádzka motokrosovej dráhy takmer žiadne riziko. Pohyb terénnych motorových vozidiel neohrozuje pôdu nebezpečnými látkami, pokiaľ nedôjde k havarijnej situácii. Väčší pohyb techniky a vozidiel v teréne mimo ciest sa neočakáva.

A keď realizácia a prevádzka motokrosovej dráhy si vyžaduje trvalý záber poľnohospodárskej pôdy, po ukončení prevádzky je možné na dotknutých pozemkoch obnoviť pôvodné využívanie, nakoľko motokrosová dráha je umiestnená na povrchu terénu bez budovania akýchkoľvek stavieb a spevnených plôch.

3.4 Vplyvy na biotopy a rastlinstvo

Motokrosová dráha si nevyžaduje výrazné zásahy do vegetačného krytu lokality. Dráha je umiestnená na pozemkoch s poľnohospodárskym využitím (trvalé trávne porasty), pri ktorých sa uvažuje s trvalým záberom pôdy, no aj napriek tomu je po ukončení posudzovanej činnosti možná spätná obnova pôvodného využitia. Pohyb terénnych motorových vozidiel (motocyklov, resp. štvorkoliek) bude obmedzený výlučne na motokrosovú dráhu, prejazdy terénom mimo vymedzenej dráhy sú vylúčené. Prístup na lokalitu je zabezpečený z cesty III. triedy. Keďže sa motokrosová dráha bude využívať len na tréningové a rekreačné účely, nepredpokladá sa zhromažďovanie väčšieho počtu osôb a vozidiel, čím by mohlo dôjsť k ničeniu vegetačného krytu pohybom a zošľapávaním rastlinného krytu. Priame ani nepriame zásahy do biotopov národného a európskeho významu nebudú, nakoľko sa v okolí motokrosového areálu nenachádzajú.

3.5 Vplyvy na živočíšstvo

Posudzovaná činnosť je situovaná na pozemkoch trvalých trávnych porastov, ktoré aj naďalej poskytnú vhodné úkrytové a potravinové podmienky pre všetky druhy živočíchov viazané na daný priestor. Samotné teleso dráhy s nespevneným povrchom (len utlačeným povrchom) nepredstavuje taký zásah do prostredia, ktorý by vytvoril bariéru lokálnej migrácii jednotlivých druhov živočíchov v danom území. Priamo v lokalite sa vyskytujú len bežne rozšírené druhy cicavcov a vtákov. Rušivé vplyvy na jednotlivé druhy živočíchov budú sezónne a časovo obmedzené. Zachovanie plôch vzrastlej zelene a trvalých trávnych porastov v okolí trate poskytne dostatočné zázemie pre existenciu doteraz sa vyskytujúcich druhov živočíchov. Ako vyplýva z predchádzajúcich hodnotení potenciálnych vplyvov na vodné prostredie, prevádzka motokrosovej dráhy nie je relevantným rizikom z hľadiska znečistenia povrchových vôd a z tohto hľadiska nehrozí nepriaznivé ovplyvnenie kvality vodného ekosystému Ihráčskeho potoka, pretekajúceho východne od dotknutého územia, ktorý v rámci regiónu plní funkciu hydricko-terestrického migračného biokoridoru.

3.6 Vplyvy na štruktúru a scenériu krajiny

Posudzovaná činnosť je lokalizovaná mimo zastavaného územia obce Jastrabá, pozdĺž cesty III/05079 Kremnica – Jastrabá – Trnavá Hora. Motokrosová dráha je juhozápadnej strany ohraničená pozemkami lesov a z ostatných strán poľnohospodárskymi pozemkami – trvalými trávnyimi porastmi a plochami ostatných plôch. Jedná sa vlastne o neurbanizovanú plochu, čiastočne ohraničenú vzrastlou zeleňou. Pozemky priamo dotknuté činnosťou sú evidované ako trvalé trávne porasty (parcely č. 917/3, 920/5, 920/6, 920/7, 971/3, 972/4, 972/5) a na pozemkoch ostatnej plochy (parcely číslo 918/4, 918/5, 921/5, 921/6, 921/7, 921/8, 924/4, 924/5, 969/3). Realizáciou posudzovanej činnosti nedôjde ku zmene štruktúry územia, nakoľko v rámci motokrosovej dráhy sa neuvažuje so žiadnou výstavbou. Scenéria širšieho okolia tak zostane zachovaná.

3.7 Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská a štruktúru sídla

Počas stavebných (terénnych) prác a ani počas prevádzky nedôjde k priamemu stretu posudzovanej činnosti s kultúrnymi a historickými pamiatkami. Územie motokrosovej dráhy nie je predmetom pamiatkového záujmu. V dotknutom území neboli vyhlásené žiadne chránené stromy, alebo ich skupiny vrátane stromoradií. V predmetnej lokalite sa nenachádzajú chránené nerasty a skameneliny, nie sú tu registrované archeologické náleziská. Posudzovaná motokrosová dráha je situovaná mimo zastavaného územia obce Jastrabá, kde sa nepredpokladá negatívne ovplyvnenie štruktúry a architektúry danej časti obce.

3.8 Vplyvy na socio-ekonomické aktivity

Navrhovaná činnosť je situovaná na poľnohospodárskej pôde. Záber pôdy sa vzťahuje na pozemky druhu trvalý trávny porast. Navrhovateľ má plochu motokrosovej dráhy vo vlastníctve, takže z pohľadu vlastníka je obmedzenie poľnohospodárskeho užívania prijateľné. Nepriaznivý dopad na poľnohospodársku výrobu v rámci širšieho regiónu sa z tohto titulu nepredpokladá. So zriadením motokrosovej dráhy je spojený trvalý záber pôdy, no j napriek tomu je po ukončení jej prevádzky možná spätná obnova rastlinnej produkcie.

V lokalite a ani v jej blízkom okolí sa nenachádzajú rozsiahle lesné pozemky, na základe čoho posudzovaná činnosť nebude mať žiadny dopad na lesohospodársku činnosť v území. V lokalite sa nenachádzajú žiadne objekty významné z hľadiska vodného hospodárstva a ani v blízkosti motokrosovej dráhy sa nenachádza vodohospodársky významný tok. Systém cestnej dopravy nebude prevádzkou dotknutý, prístup k motokrosovej dráhe zabezpečuje existujúca miestna komunikácia III. triedy bez potreby úprav a zmien. Iné hospodárske záujmy v území nebudú realizáciou činnosti dotknuté.

Prínos sa očakáva v oblasti športového využívania územia. Zriadením motokrosovej dráhy sa rozšíri sieť športových areálov, ktoré umožňujú výkon a rozvoj motokrosového športu, o ktorý je aj v rámci Slovenska pomerne veľký záujem. Možnosť tréningov na vymedzenej dráhe s riadenou prevádzkou dáva priestor športovcom a tým obmedzuje živelné, nelegálne jazdy po krajine, kde dochádza okrem iného aj k zasahovaniu do hospodárskych záujmov v území.

3.9 Iné vplyvy

Iné vplyvy, ako sú nároky na zvýšenú spotrebu vody, elektrickej energie, pohonných hmôt a palív ako aj zvýšenej produkcií odpadov, odpadových vôd a podobne, sa v súvislosti so stavebnou činnosťou a hlavne prevádzkou motokrosovej dráhy nepredpokladajú.

4. HODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK

Vzhľadom k tomu, že lokalita posudzovanej činnosti sa nachádza v dostatočnej vzdialenosti od obytnej zóny, v čase prevádzkovania motokrosovej dráhy nebudú vznikať zdraviu škodlivé vplyvy. Najbližší rodinný dom sa od nachádza cca 175 m vzdušnou čiarou a medzi obytnou zónou a samotnou motokrosovou dráhou sa nachádzajú prirodzené bariéry (terén, vzrastlá zeleň a podobne), ktoré eliminujú prípadné negatívne vplyvy na zdravie obyvateľstva.

Prevádzka motokrosovej dráhy bude spĺňať všetky bezpečnostné požiadavky a ochrana zdravia motokrosových jazdcov a ich prívržencov bude zabezpečená v zmysle všeobecne platných predpisov ako aj interných predpisov a prevádzkového poriadku.

Počas výstavby (terénnych úprav) môže dôjsť k dočasnému zvýšeniu hladiny hluku a prašnosti v prostredí. Intenzita však nebude dosahovať hodnoty, ktoré by mali za následok zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA CHRÁNENÉ ÚZEMIA A OCHRANNÉ PÁSMA

5.1 Vplyvy na chránené územia prírody a krajiny

Katastrálne územie obce Jastrabá sa nachádza na území s prvým stupňom ochrany, kde sú stanovené všeobecné podmienky ochrany v zmysle § 13 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V zmysle uvedeného zákona sa v záujmovej oblasti nenachádzajú žiadne osobitne chránené časti prírody a krajiny. Do katastrálneho územia obce nezasahujú žiadne chránené územia európskeho významu a ani žiadne chránené vtáčie územia systému NATURA 2000.

Navrhovaná činnosť nebude mať žiadny vplyv na chránené územia vyčlenené podľa dohôd a dohovorov UNESCO, Ramsarského dohovoru a podobne. Priamo na území posudzovanej činnosti sa nevyskytujú močiarne biotopy, ani genofonovo významné lokality fauny a flóry. V hodnotenom území sa nevyskytujú osobitne chránené pôdne zdroje. Územie motokrosovej dráhy sa nachádza mimo dobývacích priestorov a chránených ložiskových území.

V širšom okolí, ktoré nebude posudzovanou činnosťou dotknuté, sa vyskytuje prírodná pamiatka Jastrabská skala (k.ú. Batrošova Lehôtka, Jastrabá) s V. stupňom ochrany, prírodná pamiatka Ihráčske kamenné more so IV. stupňom ochrany a taktiež sa tu nachádza veľkoplošné územie pripravované na ochranu : CHKO Kremnické vrchy.

5.2 Vplyvy na ochranné pásma

V rámci realizácie a prevádzky motokrosovej dráhy budú dodržané a rešpektované všetky ochranné pásma.

6. POSÚDENIE OČAKÁVANÝCH VPLYVOV Z HĽADISKA ICH VÝZNAMNOSTI A ČASOVÉHO PRIEBEHU PÔSOBNIA

Predpokladaná trasa motokrosovej dráhy je orientačne vyznačená v teréne. Vplyvy na okolie počas realizácie sú výrazne obmedzené, nakoľko realizácia motokrosovej dráhy spočíva iba v čiastočnej úprave terénu a povrchu dráhy. Očakávané vplyvy počas prevádzky posudzovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia, prírodného prostredia, obyvateľstva, kultúrnych a historických hodnôt územia, ekologickú stabilitu krajiny a podobne, sú vzhľadom na charakter činnosti krátkodobé a dočasné. Prevádzka motokrosovej dráhy je z časového hľadiska obmedzená na niekoľko dní v týždni (prevádzka v noci je vylúčená) počas cca 6 – 7 mesiacov v roku. Mimo tohto obdobia budú prevádzkové vplyvy nulové.

Medzi relevantné prevádzkové vplyvy patrí lokálne pôsobenie emisií výfukových plynov a prašnosti a hluk motocyklov s premenlivou intenzitou, ktorý sa bude šíriť aj do okolia vlastnej dráhy. Lokalita sa nachádza v dostatočnej vzdialenosti od obytnej zástavby, prekročenie prípustných hodnôt sa nepredpokladá. Znečistenie prostredia sa predpokladá len v prípade havarijných situácií, pričom riziko zhoršenia kvality jednotlivých zložiek je nevýznamné.

7. PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRESAHUJÚCE ŠTÁTNE HRANICE

Posudzovaná činnosť nepatrí medzi činnosti, ktoré podliehajú medzinárodnému posudzovaniu z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie, presahujúcich štátne hranice. Posudzovaná činnosť má miestny charakter a jej nepriaznivé dopady sú len lokálne.

8. VYVOLANÉ SÚVISLOSTI, KTORÉ MÔŽU SPÔSOBIŤ VPLYVY S PRIHLIADNUTÍM NA SÚČASNÝ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V DOTKNUTOM ÚZEMÍ

V súvislosti s realizáciou posudzovanej činnosti nie sú očakávané ďalšie relevantné vplyvy vo vzťahu k súčasnemu stavu životného prostredia mimo tých, ktoré sú popísané v predchádzajúcej časti zámeru.

9. ĎALŠIE MOŽNÉ RIZIKÁ SPOJENÉ S REALIZÁCIOU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Medzi udalosti s možnými negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, ktoré môžu pri prevádzke motokrosovej dráhy nastať, môžeme zaradiť haváriu motocykla a s tým spojené znečistenie pôdy ropnými látkami. Za riziko možno považovať aj potenciálne úrazy športovcov či priaznivcov motokrosového športu, pri takejto činnosti vplyvom zlyhania technicky alebo ľudského faktoru. Niektoré riziká je možné minimalizovať bežnými opatreniami a dodržiavaním všeobecne záväzných právnych predpisov, noriem, manipulačných, požiarnych alebo havarijných plánov. Špeciálne preventívne alebo bezpečnostné opatrenia však nie sú potrebné. Prevádzka motokrosovej dráhy nepatrí medzi prevádzky, kde by hrozilo významné nebezpečenstvo havárie.

10. OPATRENIA NA ZMIERNENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Účelom opatrení je predchádzať, zmierniť, minimalizovať alebo kompenzovať očakávané predpokladané vplyvy činnosti, ktoré môžu vzniknúť počas stavebných prác (terénnych úprav) a prevádzky. Vzhľadom k tomu, že realizácia motokrosovej dráhy spočíva iba v menších terénnych úpravách a úprave povrchu dráhy, nepriaznivé vplyvy spojené s jeho realizáciou sú irelevantné a opatrenia na zmiernenie vplyvov pred začatím výstavby a počas výstavby budú spočívať iba v dodržiavaní platnej legislatívy (povolenie na realizáciu stavby v zmysle stavebného zákona, zabezpečenie realizácie terénnych úprav za dodržania všetkých relevantných právnych predpisov a pod.) Za účelom zmiernenia vplyvov počas prevádzky sa odporúčajú nasledovné opatrenia :

- dbať o pravidelnú údržbu dráhy a jej okolia kosením, mulčovaním, odstraňovaním samonáletových drevín, upratovaním a podobne,
- pri prevádzke motokrosovej dráhy dodržiavať prevádzkový poriadok (časový harmonogram jžd) a prevádzkové predpisy,
- predchádzať úniku ropných látok pravidelnou technickou kontrolou motocyklov a štvorkoliek,
- vylúčiť vykonávanie akýchkoľvek opráv, údržby, čerpanie pohonných hmôt,
- pre prípad havárie alebo úniku ropných látok zabezpečiť dostatočné množstvo VAPEX-u, resp. iného savého materiálu, ktorí musí byť umiestnený v bezprostrednej blízkosti trate,
- vylúčiť pohyb motocyklov a štvorkoliek mimo vyznačenej trasy,
- zabezpečiť zber, separáciu, odvoz a likvidáciu odpadov v súlade s platnou legislatívou (zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov a s ním súvisiacich vyhlášok),
- dbať na čistotu okolia motokrosovej dráhy a zabrániť vzniku divokých skládok odpadu,
- stávajúcu drevitú vegetáciu mimo trate ponechať ako protiprašnú, protihlukovú, protieróznú i vizuálnu bariéru.

11. POSÚDENIE OČAKÁVANÉHO VÝVOJA ÚZEMIA, AK BY SA NAVRHOVANÁ ČINNOSŤ NEREALIZOVALA

Motokrosová dráha, ktorá je predmetom posudzovanej činnosti, bude slúžiť miestnym záujemcom o rekreačný motokrosový šport. V prípade, že by v tomto priestore nebola zriadená oficiálna motokrosová dráha, posudzovaný priestor by mohol byť využívaný živelne, resp. bez legalizovania a tým aj bez určenia zodpovedných pracovníkov pre dodržiavanie všetkých stanovených predpisov. V prípade nulového variantu

by bolo predmetné územie ponechané prirodzenému vývoju, až by časom došlo k zarasteniu celej lokality náletovými drevinami, inváznymi druhmi drevín, resp. zaburineniu.

12. POSÚDENIE SÚLADU NAVRHOVANEJ ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNO-PLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU A ĎALŠÍMI RELEVANTNÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTMI

Obec Jastrabá nemá spracovaný územný plán, nakoľko má menej ako 2.000 obyvateľov a teda nie je povinná riešiť svoj územný rozvoj na základe vlastného územného plánu. V zmysle nadradenej územnoplánovacej dokumentácie – Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ďalej len ÚPN VÚC Banskobystrický kraj) v znení následných zmien a doplnkov, ktorej záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 263/1998 Z.z. v znení VZN BBSK č. 4/2004, VZN BBSK č. 6/2007, VZN BBSK č. 14/2010 a VZN BBSK č. 27/2014, nie sú v danej lokalite navrhované alebo inak indikované činnosti, ktoré by boli v rozpore s navrhovanou činnosťou alebo sa dostali do stretov záujmov s inými, aj verejne prospešnými záujmami.

Prevádzka posudzovanej činnosti, ktorá je predmetom zisťovacieho konania, je v súlade s ÚPN VÚC Banskobystrického kraja v znení následných zmien a doplnkov, s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického kraja na roky 2007-2013 (jún 2007), Konceptiou rozvoja cestovného ruchu Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2007-2013 (január 2007) a ďalšími relevantnými dokumentmi.

13. ĎALŠÍ POSTUP HODNOTENIA VPLYVOV S UVEDENÍM NAJZÁVAŽNEJŠÍCH OKRUHOV PROBLÉMOV

Vzhľadom na predpokladané nízke negatívne vplyvy výstavby a prevádzky motokrosovej dráhy na jednotlivé zložky životného prostredia, ktoré boli v tomto zámere analyzované a posúdené a taktiež s ohľadom na pozitívny prínos motokrosovej dráhy v oblasti rozvoja športu a cestovného ruchu, môžeme posudzovanú činnosť za dodržania odporúčaných opatrení považovať za environmentálne prijateľnú. Vplyvy realizácie posudzovanej činnosti nie sú z hľadiska dopadov na životné prostredie významné a ak v zisťovacom konaní nebudú uplatnené závažné pripomienky a podmienky, doporučujeme ukončiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie pre „Motokrosovú dráhu Jastrabá“ umiestnenú v katastrálnom území obce Jastrabá v zisťovacom konaní bez ďalšieho hodnotenia.

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Zámer je vypracovaný v jednom variante, nakoľko navrhovateľ vzhľadom na rozsah a charakter činnosti v súlade s § 22 ods. 7 zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie požiadal príslušný orgán o upustenie od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti.

Invariantné riešenie bolo zvolené s ohľadom na to, že posudzovaná činnosť je vymedzená na pozemkoch, ktoré sú v jeho vlastníctve. Motokrosová dráha je dostatočne vzdialená od najbližšej obytnej zástavby a zároveň v dostupnej vzdialenosti pre miestnych záujemcov o tréning. Nemá nároky na odber vôd, surovín a ďalších vstupov, nevyžaduje zmeny v organizácii územia a technickej infraštruktúry. Lokalita je umiestnená mimo chránených území. Neprodukuje odpadové vody a odpady. Z vykonaných hodnotení vyplýva, že produkcia emisií a hluku nepredstavuje významné riziko pre zdravie obyvateľov ani z hľadiska dopadov na jednotlivé zložky prostredia.

Významným prínosom navrhovanej činnosti bude jej pozitívny vplyv na rozšírenie legálnej možnosti vykonávania motoristickej aktivity. Realizáciou tejto činnosti v danej lokalite sa obmedzí resp. eliminuje živelné jazdenie v prírodnom prostredí a tým aj jeho poškodzovanie a devastácia.

S ohľadom na predpokladaný prínos posudzovanej činnosti a predpoklad jej environmentálnej prijateľnosti je možné navrhované riešenie podľa predloženého zámeru považovať za optimálny variant – za dodržania všeobecne platných predpisov a odporúčaných opatrení.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA

- Mapa č. 1 – Satelitný snímok so zakreslením navrhovanej Motokrosovej dráhy Jastrabá
 Obrázok č. 1 – Pohľad vpravo na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá z cesty III/05079
 Obrázok č. 2 – Priamy pohľad na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá z cesty III/05079
 Obrázok č. 3 – Detailnejší pohľad na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá z cesty III/05079
 Obrázok č. 4 – Záber na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá
 Obrázok č. 5 – Detailnejší pohľad vľavo na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá
 Obrázok č. 6 – Detailnejší pohľad na navrhovanú Motokrosovú dráhu smerom k ceste III/05079

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

1. ZOZNAM TEXTOVEJ A GRAFICKEJ DOKUMENTÁCIE

1.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer

- Názov : Geometrický plán na oddelenie pozemku parcelné číslo 917/1-3, 918/1-5, 920/1-7, 921/1-8, 924/1-5, 969/1-3, 971/1-3, 972/1-5
 Spracovateľ : GEO DVA a.s., Sasinkova ulica 9, 010 50 Žilina
 Číslo GP : 78/2013-PD
 Overený : Správou katastra Žiar nad Hronom dňa 12.07.2013 pod číslom 248/13

1.2 Zoznam hlavných použitých materiálov

- ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení neskorších zmien a doplnkov
- Konceptia územného rozvoja SR 2001 (aktualizácia 2011)
- Správa o stave životného prostredia SR k roku 2013 (SAŽP Banská Bystrica)
- RÚSES okresu Žiar nad Hronom (EKOTRUST Banská Štiavnica, rok 1992)
- RÚSES okresu Žiar nad Hronom (ESPRIT s.r.o. Banská Štiavnica, rok 2013)
- GNÚSES Slovenskej republiky (aktualizácia 2002)
- ECONET – Národná ekologická sieť Slovenska
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK na roky 2007-2013
- Program odpadového hospodárstva BBSK na rok 2011-2015
- Program odpadového hospodárstva obce Jastrabá na rok 2011-2015
- Konceptia rozvoja cestovného ruchu BBSK na roky 2007-2013
- Vodohospodárska mapa 1 : 50 000, VÚVH Bratislava 1990
- Základná hydrogeologická mapa SR 1 : 200 000, GÚDŠ Bratislava 2002
- Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Bystrica – východiskové podklady
- SHMÚ Bratislava – východiskové podklady o čistote ovzdušia
- Výsledky sčítania ľudu, domov a bytov z roku 2001 a 2011 za okres Žiar nad Hronom
- Atlas krajiny Slovenskej republiky (MŽP SR, rok 2002)

1.3 Zoznam súvisiacich zákonov a nariadení

- Zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využití poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov

- Zákon č. 326/2005 o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 610//2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve
- Zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády č. 296/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd o osobitných vôd
- Vyhláška č. 706/2002 Z.z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok v znení vyhlášky č. 410/2003 Z.z., vyhlášky č. 260/2005 Z.z. a vyhlášky č. 575/2005 Z.z.
- Nariadenie vlády č. 339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o príslušných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií
- Vyhláška č. 718/2002 Z.z. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení
- Ostatné súvisiace nariadenia, ktorými sa ustanovujú podrobnosti vyššie uvedených zákonných ustanovení

1.4 Zoznam webových stránok

- www.jastraba.sk
- www.vucbbsk.sk
- www.sazp.sk
- www.enviroportal.sk
- www.minzp.sk
- www.shmu.sk
- www.svp.sk
- www.sopsr.sk
- www.statistics.sk
- www.air.sk

2. ZOZNAM VYJADRENÍ A STANOVÍSK

V čase vypracovávanía zámeru činnosti boli k posudzovaným aktivitám Motokrosovej dráhy v k.ú. Jastrabá k dispozícii : vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Banská Štiavnica č. C/2013/01361-02/ZH-NOH zo dňa 20.08.2013 k „Motokrosovej dráhe v k.ú. Jastrabá“ a vyjadrenie Okresného úradu v Žiari nad Hronom, odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-ZH-OSZP-2015/006465 zo dňa 09.07.2015 k vyňatiu pozemkov pre účel „Motokrosovej dráhy v k.ú. Jastrabá“.

3. ĎALŠIE DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

Pre zabezpečenie navrhovanej činnosti bol vypracovaný geometrický plán na oddelenie pozemku parcelné číslo 917/1-3, 918/1-5, 920/1-7, 921/1-8, 924/1-5, 969/1-3, 971/1-3, 972/1-5 vypracovaného firmou GEO DVA a.s., Sasinkova ulica 9, 010 50 Žilina, pod číslom 78/2013-PD, úradne overeného Správou katastra Žiar nad Hronom dňa 12.07.2013 pod číslom 248/13) a pripravuje sa dokumentácie pre územné konanie a prevádzkový poriadok rekreačnej motokrosovej dráhy zabezpečujúci vhodné športové, relaxačné ale aj environmentálne využitie danej lokality.

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Žiar nad Hronom, október 2015

IX. Potvrdenie správnosti údajov

1. Potvrdenie správnosti údajov za spracovateľa návrhu

Ing. arch. Vlasta Čamajová
autorizovaný architekt
Záhradná 14, 965 01 Žiar nad Hronom

V Žiari nad Hronom, dňa 30.10.2015

.....
Ing. arch. Vlasta Čamajová

2. Potvrdenie správnosti údajov za navrhovateľa

Vojtech Sklenár
starosta obce Jastrabá
Jastrabá 130, 967 01 Kremnica

V Jastrabej, dňa

.....
Vojtech Sklenár

Mapa č. 1 – Satelitný snímok so zakreslením navrhovanej Motokrosovej dráhy Jastrabá

Obrázok č. 1 – Pohľad vpravo na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá z cesty III/05079

Obrázok č. 2 – Priamy pohľad na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá z cesty III/05079

Obrázok č. 3 – Detailnejší pohľad na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá z cesty III/05079

Obrázok č. 4 – Záber na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá

Obrázok č. 5 – Detailnejší pohľad vľavo na navrhovanú Motokrosovú dráhu Jastrabá

Obrázok č. 6 – Detailnejší pohľad na navrhovanú Motokrosovú dráhu smerom k ceste III/05079

